

Små, søte, kompetente helter som trenger beskyttelse

– En studie av barn og unges tilstedeværelse i norske papiraviser

Birgitte Tørnby

Masteroppgave i medievitenskap

Universitetet i Oslo

Institutt for medier og kommunikasjon

28.05.2009

Sammendrag

Barn og unge er til stede i så godt som alle medier. Det er naturlig å tenke seg at den måten mediene fremstiller barn og unge på, vil ha noe å si for hvordan deres identitet konstitueres i den offentlige samtalen, samt samfunnsborgerne generelle oppfattelse av hva barn og unge er. Videre kan mediernes fremstillingsmåte også ha noe å si for barn og unges egenforståelse – hvordan de ser på seg selv. Denne masteroppgaven har undersøkt på hvilken måte barn og unge er til stede i utvalgte norske papiraviser. Det er benyttet både kvalitativ og kvantitativ innholdsanalyse i studien av artiklene som dannet utgangspunkt for oppgaven. Barn og unge er sjeldnere til stede i avisene som denne studien baseres på enn hva man kunne forvente i forhold til andelen de utgjør i befolkningen. De snakker i under halvparten av sakene som angår dem, og fremstilles ofte enten på svært nøytrale måter eller på svært stereotypiske måter.

Abstract

Children and youth are present in so to speak every form of media. It's natural to assume that the way the media presents children and youth in will influence the way their identity are constituted in the public discourse, as well as the publics general assumption of children and youths. This masters degree has investigated in which manner children and youth are present in a selection of Norwegian newspapers. It has been used both qualitative and quantitative contents analysis in the study of the articles that has been used for this study. Children and youth are more seldom present in the newspapers that this study is based on then what you may expect compared to their share of the total population. They are talking in less than half of the articles that concern them, and are often either presented in very neutral manners or in very sterotypical manners.

Forord

Både medieforskningen og samfunnsdebatten har i stor grad konsentrert seg om hvordan medier påvirker barn og unge, samt hvordan barn og unge bruker medier. Utgangspunktet for denne masteroppgaven var et ønske om å undersøke på hvilken måte barn og unge er til stede i mediene, og da spesielt innen papiravisers nyhetsdekning. Jeg tror det som skrives i avisene har noe å si for hvordan vi som lesere forstår verden og hverandre. Den måten barn og unge fremstilles i avisene på kan både representere rådende holdninger og oppfatninger om barn og unge, samtidig som den kan være med på å skape slike. Mediene er både en kilde til kunnskap samtidig som de er et "[...] vesentlig bidrag til vår identitet, til forståelsen av hvem vi er" (Østbye m.fl. 2002: 61).

Jeg vil først og fremst rette en stor takk til veileder Birgit Hertzberg Kaare (vår/høst 2006 – høst 2009) for stort engasjement, konstruktive innspill, nyttige tilbakemeldinger og ikke minst for motiverende veiledningsmøter.

Jeg vil også takke biveilder Kjersti Thorbjørnsrud for gode råd og innspill, samt stor hjelp i innspurten på dette prosjektet.

Til slutt en varm og hengiven takk til Knut Jul Meland og Tora Meland som begge, på hver sin helt spesielle måte, har bidratt til at denne masteroppgaven har kommet i havn.

Blindern, mai 2009

Birgitte Tørnby

Innholdsfortegnelse:

Del I: Teori, metode og materiale

<u>Kapittel 1: Introduksjon – avisenes fremstilling av barn og unge</u>	10
1.1 Mediene som skaper og videreformidler av holdninger om barn og unge	10
1.1.1 Mediene har noe å si for hvordan vi ser på oss selv og på andre	10
1.2 Presentasjon av problemstilling	11
1.3 Metodiske og teoretiske valg	11
1.3.1 Teoretiske innfalsvinkler	12
1.3.2 Kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse	12
1.4 Motivasjonen for oppgaven	12
1.4.1 Økt bevissthet rundt bruk av barn i medier	13
1.4.2 Avisene som arena for samfunnsdebatt	13
1.4.3 Barns rett til informasjon og deltagelse	13
1.5 Gangen i oppgaven	14
<u>Kapittel 2: Teori – Fra ”ikke-mennesker” til idealer – hvem er barn og unge?</u>	15
2.1 Hvem er barn og unge?	15
2.2 Fra ”ikke-menneske” til likeverd	16
2.3 Barndommen som idyll	16
2.4 Barn – noe annet enn voksen	17
2.4.1 Hvem bestemmer over hvem?	18
2.4.2 Ikke voksen, men på vei	18
2.5 Barn og unge må beskyttes	19
2.6 Barn som selvstendig individ	20
2.6.1 Barns formelle rettigheter	20
2.6.2 Det medbestemmende barnet	21
2.7 Farlige barn og unge	21
2.8 Oppsummerende kommentarer	22
<u>Kapittel 3: Farlige medier eller kompetente barn?</u>	23

3.1 Moralsk panikk	23
3.1.1 Barn, unge og mediepanikk	24
3.2 Barn og unge som mottaker eller bruker av medier?	24
3.3 Mediepresentasjoner, medierammer og stereotypier	25
3.3.2 Tolkingsrammer og stereotypiske fremstillinger av barn og unge	25
3.4 Barns deltagelse og representasjon i mediene	26
3.4.1 Presentasjon av barn i amerikanske medier	27
3.4.2 Negative, stereotype fremstillinger av unge i mediene	28
3.5 Oppsummerende om forskningsperspektiver	28
Kap. 4: Metode og materiale	29
4.1 Valg av medium – Hvorfor analysere avisartikler?	29
4.1.1 Lokale og riksdekkende aviser	30
4.1.2 Ikke nettaviser	31
4.2 Innsamling av datamaterialet	31
4.3 Avgrensning av sjanger	32
4.3.1 Featurepresentasjoner av barn og unge	33
4.3.2 Ingen reklametekster og ”ukebladartikler”	34
4.4 Avgrensning av omfang og utstrekning	34
4.5 Avgrensning av undersøkelsesobjektet – hvem er barn og unge?	35
4.5.1 Barn og unge i krigs- og utenriksjournalistikken	35
4.6 Kvantitativ innholdsanalyse	36
4.7 Koding av materialet	37
4.7.1 Representasjon	37
4.7.2 Alder	38
4.7.3 Uttalelser	39
4.7.4 Avisartiklenes tema	39
4.8 Kvalitativ innholdsanalyse	40
4.8.1 Tolkerens rolle i møte med teksten	40
4.8.2 Tekstanalyse	41
4.8.3 Semiotikk – tekst og bilde	41
4.8.4 Nivåer som skal analyseres i denne oppgavens tekstanalyse	42
4.8.4.a Kontekst	43
4.8.4.b Oppslaget	43

4.8.4.c Det visuelle nivået: Bilde, illustrasjon og layout	43
4.8.4.d Det verbale nivået: Ord, setninger og språklig stil	44
4.8.4.e Avisartikler som visuellverbale enheter	45
4.8.4.f Vinkling, komposisjon og sjanger	45
4.8.4.g Kildebruk – hvem uttaler seg i avisartiklene?	46
4.9 Undersøkelsens validitet og reliabilitet	47
4.9.1 Reliabilitet	47
4.9.2 Validitet	48
4.9.3 Generalisering	49
4.9.4 Oppgavens mulige feilkilder og gyldighet	49

Del II: Kvantitativ og kvalitativ analyse

<u>Kapittel 5: Barn og unges representasjon og plassering i avisene</u>	50
5.1 Hvor synelig er barn og unge i avisene?	50
5.2 Hvor gamle er barna og de unge vi leser om?	52
5.2.1 De eldste barna presenteres oftere	52
5.2.2. De yngste barna presenteres i de riksdekkende avisene	53
5.3 I hvilke tematiske kontekster presenteres barn og unge?	54
5.3.1 Kultur	56
5.3.2 Skole	57
5.3.3 Politikk	57
5.3.4 Sport	58
5.3.5 Ulykker/kriser	58
5.4 Barn, unge og uttalelser	59
5.4.1 Indirekte tale	60
5.4.2 Utaler seg mest i lokalavisene	61
5.4.3 Kvaliteten på uttalelsene	62
5.4.4 Hvorfor ikke spørre oftere?	63
5.5 Oppsummering	64

Kapittel 6: Hvordan fremstilles barn og unge i avistekstene?	65
6.1 Stereotypifiserte fremstillingsmåter	66
6.2 Det lille, søte barnet	66
6.2.1 Harde nyheter med søte barn	67
6.2.2 Kontrasten mellom barn og voksne	67
6.2.3 Barnet som uferdig	68
6.2.4 Positive ord om søte, små barn	69
6.2.5 ”Journalistisk prosa”	70
6.2.5.a Skjønnlitterær stil i ”myke” avisartikler	71
6.2.6 Virkelighetsvitner og stemningsskapere	72
6.2.7 Kildebruk – hvem snakker i sakene om de søte, små barna?	73
6.2.8 Oppsummering – det søte sperrer for det autonome	73
6.3 Det farlige barnet	74
6.3.1 De farlige unge møter voksne autoriteter	74
6.3.1.a Forebyggende arbeid (eksempel 1)	75
6.3.1.b - Det er farlig, det!	75
6.3.1.c Farlig teknologi	76
6.3.1.d Hvem taler de unges sak?	77
6.3.1.e Ingen motsvar – politiets fremstilling får stå	77
6.3.2 Farlige unge uten belegg (eksempel 2)	78
6.3.2.a Bildet signaliserer fare	78
6.3.2.b Politiet som barnevakt	79
6.3.2.c Lovlig versus ulovlig fyll	80
6.3.2.d De unge var ikke så farlige likevel	80
6.3.3 Oppsummerende kommentarer – det farlige barnet	81
6.4 Det kompetente barnet	82
6.4.1 Kompetente på mange nivåer	82
6.4.2 Barn og unge som idrettsstjerner	83
6.4.2.a Fotballspilleren som får skryt av alle (eksempel 1)	84
6.4.2.b Konkret språk	85
6.4.2.c Ekspertkilder skaper heltestatus	85
6.4.3 Gründerne (eksempel 2)	86
6.4.3.a Gir ut båtmagasin på fritiden	86
6.4.3.b Bare et blaff?	86

6.4.3.c Barna fremstiller seg selv som dyktige og kompetente	87
6.4.4 Oppsummerende kommentarer om kompetente barn og unge	88
6.5 Barnet som trenger beskyttelse	89
6.5.1 NRK beskytter barn (eksempel 1)	90
6.5.1.a Todelt fremstilling av de unge artistene	90
6.5.1.b Barndommen trues	90
6.5.1.c Ingen barn eller unge snakker	92
6.5.1.d Dårlig balanse i kildeutvalget	92
6.5.2 Beskytt barn og unge mot Internett (eksempel 2)	93
6.5.2. a To mediebudskap i ett	93
6.5.2.b Vridning fra voksne til barn	94
6.5.2.c Hvor er motstemmene?	95
6.5.3 Oppsummerende kommentarer om barnet som trenger beskyttelse	95
6.6 Oppsummerende om hvordan barn og unge fremstilles i avistekstene	95

Del III: Diskusjon og konklusjon av analysefunn

Kapittel 7: Diskusjon av analysefunn	97
7.1 Diskusjon av analysefunn sett opp mot teori	97
7.2 Underrepresentasjon av barn og unge i norske medier	97
7.3 Lite fokus på vold i norske avisers dekning av barn og unge	98
7.4 Barn og unge fremstilles på arenaer som er kontrollert av voksne	99
7.5 Unge fremstilles <i>ikke</i> ensidig negativt	99
7.6 Forskningsperspektiver gjenspeiles i avistekstene	100
7.6.1 Barnet som motpol til den voksne	100
7.6.2 Barn er både søte, farlige og kompetente også i avistekstene	101
7.6.2.a Stereotypiske fremstillinger av barn og unge	103
7.7 Barn og unges stemmer høres, men høres de nok?	103
7.7.1 Snakker om andre ting enn det saken gjelder	104
7.7.2 Hvorfor ikke spørre oftere?	104
Kapittel 8: Oppsummerende kommentarer	105
8.1 Ønsker for journalistikkens dekning av barn og unge	105

8.1.1 La barna og de unge snakke mer og oftere	105
8.1.2 Barn og unge er ikke bare skole, kultur og sport	105
8.1.3 Mer nyanserte fremstillinger	106
8.2 Oppsummerende om metodevalget	106
8.2.1 I etterpåklokspanes lys...	107
8.3 Hva bør gjøres videre – hva mer trenger vi å vite?	108

Kapittel 1: Introduksjon – avisenes fremstilling av barn og unge

”Betydningen av massemedienes bidrag i konstruksjonen av barndom og ungdom er fremdeles et område der det er grunn til å etterlyse mer vitenskapelige fakta”.

Soilikki Vettenranta

Barn og unge er til stede i så godt som alle medier. Det er naturlig å tenke seg at den måten mediene fremstiller barn og unge på, vil ha noe å si for hvordan deres identitet konstitueres i den offentlige samtalen, samt samfunnsborgernes generelle oppfattelse av hva barn og unge er. Videre kan mediens fremstillingsmåte også ha noe å si for barn og unges egenforståelse – hvordan de ser på seg selv. ”Mediene er med på å definere virkeligheten rundt oss, og dermed er de med på å definere oss” (Gripsrud 1999: 15). Medienes fremstilling av barn og unge kan på den ene siden *representere/speile* samfunnets holdninger og oppfatninger, og på den andre siden være med på å *skape* holdninger og oppfatninger knyttet til barn og unge.

1.1 Mediene som skaper og viderefremidler av holdninger om barn og unge

Det er naturlig å tenke seg at det som presenteres og gjengis i mediene har noe å si for hvordan vi som mottakere av mediebudskap og samfunnsborgere forstår verden. ”Det er gjennom tekstene mediene utøver sin makt, påvirker holdninger, formidler kunnskap og gir underholdning og gleder av mange slag” (Østbye m.fl. 2002: 62-63). Samtidig kan det være like naturlig å tenke seg at den måten samfunnsborgerne oppfatter verden på, også har noe å si for hva som presenteres og gjengis i mediene. Måten barn og unge fremstilles i mediene kan følgelig både representere rådende holdninger og oppfatninger om barn og unge, samtidig som den kan være med på å skape slike. Hvorvidt mediene og pressen fungerer som viderefremidler av samfunnets oppfatninger av barn og unge, eller om de rett og slett er med på selve konstruksjonen rundt barndoms- og ungdomsbegreper, er et stort spørsmål. Denne masteroppgaven har ikke til hensikt å gi noe absolutt svar på dette, men har som siktemål å undersøke på hvilken måte barn og unge er til stede i avismediet.

1.1.1 Mediene har noe å si for hvordan vi ser på oss selv og på andre

Medienes rolle og funksjon i samfunnet er omdiskutert. På den ene siden tilbyr mediene underholdning, på den andre siden informasjon. De fleste medier ønsker å være objektive og balanserte, men oppfattes kanskje vel så ofte som subjektive og spissvinklede. I tillegg til å være leverandører av underholdning, nyheter og informasjon, spiller mediene også en viktig

rolle når det gjelder hvordan vi som individer både betrakter oss selv og andre mennesker. ”Mediene gir oss opplevelser av mange slag, de gir oss kunnskap om samfunnsmessige forhold av både lokal og global karakter, men også vesentlige bidrag til vår identitet, til forståelsen av hvem vi er” (Østbye m.fl. 2002: 61). Det er ut fra dette naturlig å tenke seg at den måten mennesker presenteres på i for eksempel avismediene, har noe å si for hvordan vi i andre rekke oppfatter hverandre.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Denne masteroppgaven ønsker å undersøke barn og unges tilstedeværelse i aviser gjennom problemstillingen *På hvilken måte er barn og unge til stede i norske papiraviser?* Denne problemstillingen trenger selvsagt enkelte avgrensinger. Med barn og unge mener jeg mennesker i alderen 0 – 17 år. Det vil selvsagt være et alt for stort prosjekt å undersøke alle norske papiraviser, og jeg har derfor valgt ut Aftenposten, Dagsavisen, Fredriksstad Blad og Tønsbergs Blad, og henter artikler herfra til oppgavens datamateriale. Det å være *til stede* betyr ifølge Norsk Ordbok *nærværende* eller *på plass*. For å best mulig kunne svare på problemstillingen stilles følgende forskningsspørsmål:

- I hvilken grad er barn og unge representert i norske papiraviser?
- På hvilken måte er barn og unges egen stemme synlig i avistekstene?
- Hvordan fremstilles barn og unge i norske papiraviser?

Når det gjelder i hvilken grad barn og unge er representert i avisene, handler dette om hyppighet: Hvor ofte er barn og unge representert i avisartiklene. Med barn og unges egen stemme, vil jeg både undersøke i hvilken grad de uttaler seg, samt se nærmere på hvordan de uttaler seg. Det å *fremstille* vil, ifølge Norsk Ordbok, si å *forklare* eller *skildre*. Jeg vil i forbindelse med det tredje forskningsspørsmålet altså undersøke hvordan avisartiklene skildrer og forklarer barn og unge.

1.3 Metodiske og teoretiske valg

Denne masteroppgaven tar utgangspunkt i generelle avistekster, og ikke primært de spesielle og oppsiktsvekkende mediebudskapene. En analyse av ordinære, gjennomsnittlige presstekster vil kunne gi ”[...] verdifull innsikt i vår egen kultur, der tekstnormene vil være tett sammenknyttet med sosiale normer, omgangsformer, samfunnsstruktur og verdenbildet for øvrig” (Hågvar 2007:10). Materialet er derfor samlet inn over fire uker våren og

sommeren 2006, der alle artikler (med visse unntak beskrevet i metodekapittelet) om barn og unge har vært gjenstand både for en kvantitativ og en kvalitativ analyse.

1.3.1 Teoretiske innfallsvinkler

Da jeg startet arbeidet med denne masteroppgaven, fant jeg fort ut at jeg ville få en utfordring når det kom til det å finne teori som oppgaven kunne støtte seg på. Jeg har ikke funnet tilsvarende undersøkelser som den jeg utfører i noe av litteraturen som danner grunnlaget for denne masteroppgaven. Jeg fant heller ingen teoretiske synspunkter som handlet om barn og unges tilstedeværelse i papiraviser. Dette førte til at jeg til en viss grad måtte bruke teori fra andre fagfelt enn medievitenskap. Jeg har støttet meg til psykologi, sosiologi og pedagogikk i arbeidet med å finne teori om barn og unge.

Når det gjelder forskningsfeltet barn, unge og medier har jeg her forsøkt å bruke de teoriene som kan ha overføringsverdi til min oppgave. Jeg bruker også teori om presseetikk, dagsordenfunksjon og nyhetskriterier for å danne et bakteppe som kan øke forståelsen av analysene som gjennomføres i denne masteroppgaven.

1.3.2 Kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse

Analysen i denne masteroppgaven er todelt, og materialet analyseres ut fra både et kvantitativt og kvalitativt metodisk ståsted for å skape bredde i undersøkelsen, samt gi mulighet for å belyse problemstillingene på forskjellige måter. I den kvantitative innholdsanalysen gjennomfører jeg en tallmessig registrering av avisartiklenes innhold i perioden som presenteres med enkle frekvenstabeller. I den kvalitative innholdsanalysen analyserer jeg enkelte av artiklene fra den kvantitative undersøkelsen ved hjelp av tekstanalyse.

1.4 Motivasjonen for oppgaven

Når det gjelder forskningsfeltet barn, unge og medier er det forsket og skrevet mye om hvordan barn påvirkes av ulike medier og mediebudskaper, hvordan barn og unge mottar og bruker medier og mediebudskaper, samt hvordan barns mediehverdag fortoner seg. Men barn og unge er ikke bare mottakere av og/eller brukere av medier, de er også selv kilder for medieinnhold, og det er nettopp denne innfallsvinkelen jeg plasserer denne studien inn under. I det forberedende arbeidet med oppgaven fant jeg raskt ut at det var gjort få tidligere vitenskapelige undersøkelser på det området jeg ønsket å arbeide med, og det fantes heller ingen norske undersøkelser som tok for seg hvordan barn og unge er til stede i aviser. Det i

seg selv gjør at denne masteroppgaven er et viktig bidrag i tenkningen rundt barn, unge og medier.

1.4.1 Økt bevissthet rundt bruk av barn i medier

En undersøkelse av barns tilstedeværelse i nyhetsjournalistikken vil kunne øke bevisstheten rundt bruken av barn og unge i aviser, både når det gjelder journalister/avisers fremstilling av barn og unge, samt lesernes og foreldrenes bevissthet rundt bruken av barn og unge.

1.4.2 Avisene som arena for samfunnsdebatt

Hvorfor er det viktig at denne bevisstheten rundt barn og unges tilstedeværelse i nyhetsmediene økes? Etter å ha gjennomgått datamaterialet til denne undersøkelsen var noe av det første som slo meg det at den måten barn og unge ble fremstilt i artiklene på, ofte virket som stereotypisk. Norske aviser ønsker selv å være, og er også i stor grad en arena for samfunnsdebatt og den offentlige samtale, og deres presentasjon av eventuelle stereotype holdninger til barn og unge vil derfor ha mye å si for samfunnsamtalen rundt nettopp disse gruppene. ”Journalistikken i nyhetsmediene påvirker samfunnets dagsorden, den har ringvirkninger for det politiske og kulturelle livet. Mediene har makt til å synliggjøre og usynliggjøre saker så vel som institusjoner og personer” (Allern 2001:18). Videre er nyhetsavisene også en videreformidler av holdninger, og selv om vi som avislesere vet at det som står i avisen ikke nødvendigvis er sant, vil mediebudskap likevel kunne ha en påvirkning på opinionen i et samfunn. Selv om medieforskningen i vår tid i stor grad har gått bort fra tanken om mediens direkte påvirkningskraft, er det naturlig å tenke seg at det som står i avisene i en viss grad påvirker avisleserne.

1.4.3 Barns rett til informasjon og deltagelse

FNs barnekonvensjon påpeker at barn både har rett til å uttale seg og til å få informasjon, og at mediene har et særlig ansvar i forhold til dette¹. Det vil derfor også ut fra dette være interessant å undersøke hvordan barn og unge er til stede i norske aviser. Er avisene en arena der barn og unge både kan hente informasjon og få muligheten til å uttale seg om saker de er opptatt av?

---

¹ http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/veiledninger_brosjyrer/2000/Barnekonvensjonen-kortversjon-norsk.html?id=87582

1.5 Gangen i oppgaven

Denne masteroppgaven er strukturert på følgende måte:

Kapittel 1 – Innledningen.

Kapittel 2 – Teorikapittel som drøfter begreper og teorier rundt begrepene barn og unge.

Kapittel 3 – Teorikapittel som tar for seg deler av forskningsfeltet barn, unge og medier.

Kapittel 4 – Metodekapittelet. Her går jeg gjennom grunnleggende trekk ved kvantitativ og kvalitativ metode, avgrensninger og koding av undersøkelsens materiale.

Kapittel 5 – Her presenteres funnene fra den kvantitative undersøkelsen med tall, tabeller, tendenser og omfang. Analysefunnene kommenteres fortløpende.

Kapittel 6 – Her presenteres funnene fra den kvalitative undersøkelsen.

Kapittel 7 – Diskusjon av analysefunnene sett opp mot teorikapitlene.

Kapittel 8 – Kort oppsummering av oppgavens hovedfunn og en vurdering av de metodiske valgene som er tatt.

Kapittel 2: Fra "ikke-mennesker" til idealer

For å kunne si noe om på hvilken måte barn og unge er til stede i norske papiraviser, vil det være hensiktsmessig å se nærmere på barn og unge som begreper, og si noe om hva ulike forskere har lagt inne i disse begrepene. Måten man studerer og forholder seg til barn og unge på, er i stadig forandring, og begrepene barn og unge er langt fra konstante størrelser: "Hva et barn er, er derfor et spørsmål med mange svar, avhengig av i hvilket samfunn og i hvilken tidsepoke man spør" (Frønes 2003:11). I dette kapittelet vil jeg gi et grovt historisk overblikk over barndomsbegrepet, med hovedvekt på hva vi i vår tid legger i dette. Dette er et stort vitenskapelig felt, både pedagogikken, sosiologien, sosialantropologien og psykologien har tradisjonelt sett vært opptatt av både å definere og forklare hva barn og ungdom er. Jeg har ingen ambisjon om å gi en fullstendig oversikt over feltet, men har selektivt plukket ut de tankene og teoriene jeg har funnet mest sentrale i forskningslitteraturen, samt som på en hensiktsmessig måte bidrar til å belyse denne masteroppgavens undersøkelser. Det vil være interessant å se i hvilken grad teori om barn og unge preger eller er til stede i den journalistiske fremstillingen av dem, noe jeg kommer tilbake til i kapittel 7. I dette kapittelet behandler jeg, etter å ha definert hva som ligger i begrepene barn og unge (2.1) følgende måter å betrakte barn og barndom på: Barn fra "ikke-menneske" til likeverd (2.2), barndommen som idyll (2.3), barn som noe annet enn voksne (2.4), barn og unge som noe som må beskyttes (2.5), barn som selvstendig individ (2.6), det institusjonaliserte barnet (2.7) og farlige barn og unge (2.8).

2.1 Hvem er barn og unge?

Å definere begrepene barndom og ungdom er vanskelig. "Hva barndom og ungdom betyr, er gjenstand for en forhandlingsprosess både innen vitenskapen, i den offentlige debatten og i den pedagogiske praksisen" (Vettenranta 2003:19). Man har betraktet barn og unge, og barn og unge har også betraktet seg selv, forskjellig til ulike tider, i ulike sosiale sammenhenger og i forskjellige kulturer. "Betydningen av hva barndom og barn er, har derfor aldri slått seg helt til ro, men har hele tiden vært gjenstand for forhandlinger og splid, både gjennom den offentlige diskurs og i sosialt samspill mellom barn" (Steinsholt og Øksnes 2003:21). Barn er verken en allmenn eller naturlig kategori, og kan avgrenses ut fra ulike kriterier: "On the contrary, childhood is historically, culturally and socially variable" (Buckingham 2000:6). En rekke forskere har forsøkt å bryte med forestillingen om at barn og barndom har en bestemt *naturlighet* over seg, og hevder at barnet absolutt *ikke* er en naturlig eller allmenn kategori med en fastlåst betydning (Sagberg og Steinsholt 2003:9). De senere årene er det en

vanlig oppfatning innen forskningen at man betrakter samfunnets holdninger til barn og unge som *sosialt konstruerte*. Det vil si at man tar avstand fra tanken om at barndommen er noe selvfølgelig – at det er selvfølgelig hva det vil si å være barn (Steinsholt og Øksnes 2003:22).

Det er vanlig å dele barndommen inn i undergrupper som spedbarn, småbarn, barn, tenåringer og ungdom. En del av begrepene som det redegjøres for i dette kapitlet virker til å handle eksplisitt enten om barn eller unge, uten at det er gitt noen aldersmessig definisjon i den forskningslitteraturen jeg bygger redegjørelsen på. Jeg tror imidlertid at de ulike måten å betrakte barne- og ungdomsbegrepene på, ofte er gjeldene på tvers av alderskategorier og at det viktigste er å presenterer måter forskere, den offentlige debatten og voksne generelt definerer og forklarer barn og unge.

2.2 Fra "ikke-menneske" til likeverd

I antikken så man på barn som noe som enda ikke hadde oppfylt sitt iboende potensial. Aristoteles, for eksempel, tenkte seg at et menneske først er et *egentlig* menneske når det gjennom vekst og modning har realisert sin iboende form fullt ut, og barnet var altså ikke virkelig eller virkeliggjort i seg selv (Olsholt 2002:82). I den europeiske middelalder eksisterer ikke begrepet barndom, og til og med fire-fem-åringer ble innlemmet i de voksnes storfelleskap, mens barn som var yngre på mange måter ikke ble anerkjent som fullverdige mennesker. Dette tror man hadde sammenheng med datidens høye barnedødelighet, og frykten for å engasjere seg i de helt små barna. Barna som viste seg levedyktige, ble innlemmet i samfunnet etter at de hadde tilegnet seg grunnleggende motoriske og språklige ferdigheter (Olsholt 2002:80). Øyvind Olsholt hevder i artikkelen "Er barn mennesker?" at det i vår tid kun er ett kriterium man må oppfylle for å få merkelappen menneske, nemlig å være født av et menneske. Et hvert barn som fødes av mennesker, er like mye verdt som voksne mennesker (Olsholt 2002:81). Synet på barn strekker seg altså historisk sett fra antikkens tanke om at barn er noe som ikke hadde oppfylt sitt iboende potensial, via middelalderens fravær av selve barndomsbegrepet, til vår tids likeverdighetstanke.

2.3 Barndommen som idyll

I vår tids samfunn kan man registrere et stadig større opprør mot voksenrollen, og det unge og vitale løftes opp og frem som noe verdifullt og noe å hige etter. Barnet blir for moderne voksne hovedsymbol på det de har mistet både på det individuelle, sosiale og kulturelle plan,

og barndommen blir symbol på et tapt paradisi (Drotner 1999:63). Synet på barn og barndom som noe idyllisk og som et ideal, kan nok skrive seg fra de voksnes nostalgiske tanker rundt barndommen. ”Om voksne ikke har et ønske om å vende tilbake til barndommen, så har de i alle fall en tendens til å overføre mye nostalgi til den” (Steinsholt og Øksnes 2003:34). Karin Hake påpeker for eksempel at tv-programskapere ofte har et nostalgisk forhold til egen barndom, og et ønske om å videreføre tanken om barndommen som idyllisk i barneprogrammene. På denne måten konserveres tradisjonelle forestillinger om hva barndommen er og består av (Hake 2006:194).

De voksnes tendens til å idyllisere og romantisere barn og barndom, er altså gjerne motivert ut fra en lengsel etter egen barndom. Samtidig handler det også om et syn på barn som uskyldige, sanne og rene. ”I tråd med romantikken ser vi på barn som nærmest pr. definisjon uskyldige, og på voksne som skyldige i alt vondt som vederfares barn” (Gullestad 1991:101). Marianne Gullestad er skeptisk til en slik idylliseringen av barn og barndom, og mener det skaper en avstand mellom barnet og de voksne. For at barn skal kunne få mer verdighet må ”[...] vi laste av dem noe av all den romantiseringen og idylliseringen vi har belemret dem med” (Gullestad 1991:102).

2.4 Barn – noe annet enn voksen

Mange vil hevde at det er de voksne som konstruerer og definerer barndommen (Cricher 2003, Steinsholt og Øksnes 2003, Buckingham 2000), gjerne ut fra dyptliggende kulturelle forestillinger om hva barndom er, og at barndomsbegrepet først får mening når det stilles opp mot sin motsetning, nemlig begrepet voksne. ”Barndom er en bevegelig og relasjonell forestilling hvis betydning først og fremst bestemmes igjennom sin plassering i forhold til et annet begrep i endring; nemlig det å være voksen” (Steinsholt og Øksnes 2003:24).

Motsetningsparet barn/voksen føyer seg inn i rekken av andre viktige motsetningspar som for eksempel natur/kultur, mann/kvinne og herre/trell. Slike motsetningspar ligger til grunn for mye av den moderne, vestlige tenkningen. Innenfor parene vil gjerne det dominerende uttrykket forsøke å forstå og kontrollere det andre, ”[...] først og fremst ved å holde det atskilt, men samtidig bruke det for å berike seg selv” (Steinsholt og Øksnes 2003:25). Ut fra dette kan man se for seg at barnet blir et vedheng til de voksne, der de voksne først og fremst bruker barndomsbegrepet for å sikre orden og kontroll når det gjelder egen identitet (Steinsholt og Øksnes 2003:26). De voksne har altså stort sett enerett på å definere hva barn og barndom er og består av: ”Yet, perhaps inevitably, adults have always monopolized the

power to define childhood. They have laid down the criteria by which children are to be compared and judged” (Buckingham 2000:12). Barn får også selvsagt gi uttrykk for sine meninger, men får sjelden formidlet dem i det offentlige rom. Det er gjerne slik at de sammenhengene der barn får mulighet til å uttrykke seg, reguleres av voksne, og dermed blir barns mulighet til å uttrykke alternative barndomskonstruksjoner svært begrenset (Steinsholt og Øksnes 2003:26).

2.4.1 Hvem bestemmer over hvem?

Voksenverden bruker ikke barndomsbegrepet kun for å definere seg selv. De voksnes makt (både definisjonsmessig og andre maktformer) springer også ut av det faktum at barn og unge er samfunnets *framtid*. ”Det er ut fra denne sammenhengen vi må forstå at eldres kontroll over yngre er et universelt trekk ved alle (hittil) kjente samfunnsformasjoner. Denne kontrollen dreier seg om kontroll over gjenskapningen av et samfunn. Helt konkret betyr dette kontroll over betingelsene for egen livshorisonnt” (Sørhaug 1991:5). Fordi de voksne samfunnsmedlemmenes fremtidsutsikter i stor grad betinges av de unges liv og leven, blir de eldres ønske om kontroll og makt over de unge en naturlig konsekvens.

Ola Stafseng bringer et interessant perspektiv om barndom på banen i artikkelen ”Fra barnets århundre til barnets årtusen”. Han lanserer perspektivet *retten til barn* som han mener handler om en rett for alle slags voksne til å ha, eie og bestemme over barn og barndom. Ifølge Stafseng finnes det ikke noen barnerettslig motkultur til denne voksne rettigheten (Stafseng 2002:37). I tråd med dette perspektivet blir barn og voksne motpoler i forhold til hverandre, og det ligger en slags implisitt kamp mellom dem. Hvem bestemmer over hvem? Hvem har rett på hvem? Stafseng hevder at et element innen tenkningen rundt barn og barndom, er at barn først og fremst betraktes som omsorgsmottakere, før de i andre rekke sees på som subjekter. Han mener også at barn i økende utstrekning blir bruksgjenstander i de voksnes prosjekter på samme måte som ”kjøkkeninnredninger, campingvogner og lystyachter” (Stafseng 2002:39).

2.4.2 Ikke voksen, men på vei

Reisemetaforen knyttes av og til opp mot barne- og ungdomsbegrepet. Det vil si at man betrakter barn og unge som noen som er *underveis* eller *på vei*. De voksne, eller det å bli voksen, defineres gjerne som utviklingens (reisens) slutt punkt, mens barndommen sees på som en nødvendig, men ufullstendig overgangstilstand. ”De er underveis på en reise mot en

mer moden, rasjonell, moralsk, ansvarlig og autonom voksenkompetanse” (Steinsholt og Øksnes 2003:28). Barn defineres som noe som ennå ikke har nådd sitt fulle potensial, men som altså er på vei. ”If childhood is thus defined as a process of becoming, adulthood is implicitly seen as a finished state, in which development has effectively ceased” (Buckingham 2000:14). Flere har stilt seg spørsmålet om hvorvidt barnet er en tilstand i seg selv, eller om barnet kun er et stoppepunkt på vei til noe annet. Mens samfunnet stort sett oppfatter voksne som intelligente, modne, kompetente, rasjonelle, sterke og siviliserte mennesker, ligger barn og ”hever” seg, de er ”[...] uskyldige, sårbare, svake, trengende, undefinerbare, åpne, umodne, uferdige, ufullstendige og beklemt” (Steinsholt og Øksnes 2003:26).

2.5 Barn og unge må beskyttes

Det blir gjerne hevdet at barn og unge trenger beskyttelse fra omverden og dens harde realiteter. Beskyttelsestanken skriver seg fra utviklingen av den borgerlige familie, som finner sted i kjølvannet av den moderne kapitalismens fremvekst. Det utvikles et skille mellom den private og den offentlige sfære, der familien tilhører privatsfæren. Et av hjemmets oppgaver var oppdragelsen av barn. Mens barnet i det førindustrielle Europa var en del av torgets liv, ble barnet i den borgerlige familien trukket inn i hjemmets private sfære og beskyttet mot verden utenfor (Frønes 2003:50). Man kan si at barnet her konstitueres som noe eget og annet enn det voksne, og som noe som trenger beskyttelse. ”Den borgerlige familien skapte et bilde av barnet som et eget vesen, annerledes enn voksne” (Frønes 2003:51).

Lucy Smith problematiserer voksnes trang til å beskytte barn i artikkelen “ Foreldres rett over barna, barnas rett over seg selv”, og påpeker at de voksne i mange sammenhenger hevder å ivareta barns interesser, mens det i virkeligheten er deres egne behov de fremmer. ”Alle er enige om at barn bør beskyttes. Men hvis vi utelukkende legger vekt på dette, vil man lett få en tendens til å anlegge et paternalistisk syn på barn, noe som igjen kan åpne for at man under påberopelse av barns beste egentlig ivaretar andre interesser” (Smith 1991:61). Videre argumenterer Smith for at behovene til småbarn og for eksempel tenåringer er svært forskjellige, og at dette bør komme til uttrykk i rettsreglene som benytter betegnelsen barn for alle personer under 18 år. Barnet får etter hvert mindre behov for omsorg og beskyttelse, og et større behov for, samt evne til, å bestemme over seg selv. (Smith 1991:54).

2.6 Barn som selvstendig individ

Da 70-tallet nærmer seg slutten, ser man et paradigmeskifte i måten å betrakte barn og unge på. Man vender seg bort fra idyllen og harmonien, og skildrer eller den virkeligheten som barn er en del av (Hake 2006:191). Tilværelsen problematiseres, og realistisk informasjon blir et ønskemål da tanken om det robuste barnet vokser frem. I motsetning til det sårbare barnet som trenger beskyttelse, ser man det robuste barnet som et barn som tåler livets fakta (Hake 2006:192).

Ivar Frønes opererer i boken *Moderne barndom* med begrepene *individuering* og *individualisering*. Individuering vil si at individet blir betraktet som subjekt og rettssubjekt. Det blir fortolket som noe mer enn en del av en familie eller gruppe, nemlig som et selvstendig individ (Frønes 2003:34). Frønes hevder at barn i økende grad blir betraktet som individer, og at tanken om at ethvert barn skal forstås og behandles som et individ med egne egenskaper, preger både psykologien, pedagogikken og andre profesjoner i vår tid. Karin Hake hevder på sin side i boken *Historien om barne-tv*. at vi i de siste tiårene har begynt å se på barnet som et selvstendig menneske og barndommen som en fase med egenverdi. Det romantiske synet på barndommen som forberedelsesfase til voksenlivet, samt barnet som sårbart og uskyldig er i ferd med å tape terreng (Hake 2006:202). I tråd med en begynnende selvstendigjøsingen av barnet, blir barnets formelle rettigheter også viktig. Disse er stadig i jevn framgang, både i kraft av lovgivning og institusjonelle endringer, FNs barnekonvensjon er et eksempel på dette. Barns særegne livsbetingelser avspeiles i lovgivningen, og i form av barneombud, barnevern og barnevernslover (Stafseng 2002:40).

2.6.1 Barns formelle rettigheter

Når det gjelder tenkningen rundt barn, har 1900-tallet slitt med motsetningen mellom en *negativ beskyttelsesrett* og en *positiv utfoldelsesrett*. Barn blir i de fleste samfunn sett på som en egen gruppering med særskilte behov. Deres særegne posisjon handler om at de på den ene siden har rettigheter, og på den andre siden behov for å ikke ha fullt ansvar, samt behov for beskyttelse (Frønes 2003:32). Barnets rettigheter kan altså deles inn i to grupper som står i et slags motsetningsforhold til hverandre. ”Den ene er barnets rett til beskyttelse. Dette er en passiv rett. Den andre gruppen omfatter barnets rett til å bestemme for seg selv og til å foreta rettslige handlinger på egen hånd, altså en aktiv rett” (Smith 1991:56). Dette synet harmonerer godt med tendensene i vår tid til å se barnet som noe selvstendig, autonomt og

med utfoldelsesrett, samtidig som man ikke kommer utenom at barn, i enkelte sammenhenger, også trenger beskyttelse.

2.6.2 Det medbestemmende barnet

De fleste av dagens forskere som arbeider med barn og barndom har sluttet å se på barn som "[...] tomme krukker som vi heller oppdragelse oppi inntil de gradvis blir voksne. Barn er tvert imot aktive, skapende deltakere i samfunnet, og yter dermed viktige bidrag til allmennkulturen" (Gullestad 1991:99). Det *medbestemmende* barnet og barnet som *forhandlingspartner* er måter å betrakte barn på der barnet har en større grad av selvstendighet og autonomi enn ulike syn på barn som primært er opptatt av å beskytte eller idyllisere. Det at barnet er en medbestemmende forhandlingspartner vil si at det kan være med på å diskutere, forhandle og ha innflytelse på avgjørelser som angår det, da særlig i hjemmet og i familien. Denne måten å betrakte barn på har ført til en endring av barnets posisjon i familien på den måten at foreldre setter færre grenser, mens barna får større mulighet til å kontrollere og regulere deler av sin hverdag. "Samtidig blir barna gjerne oppfordret til å utrykke egne meninger, og mange barn øves opp i kritisk holdning og evne til å diskutere og forhandle" (Nielsen 2003:86). Forventningen om at barn skal delta i beslutningsprosesser speiler, ifølge Marit Løhre Nielsen, et samfunn der individene stadig står overfor valg. Dersom man ser på barnet som en medbestemmende forhandlingspartner, forutsettes det at barnet betraktes som et menneske og ikke som et objekt, og at relasjonen mellom den voksne og barnet blir et subjekt-subjekt-forhold. I forhandlingssituasjoner der barnet får en reell form for medbestemmelse, gir man barnet ansvar, samtidig som det også forventes en ansvarlighet fra barnet selv (Nielsen 2003:94).

2.7 Farlige barn og unge

Det er ingen ukjent tanke at man på en og samme tid både frykter og opphøyer barn og unge. "Of course, the figure of the child has always been the focus of adult fears, desires and fantasies. Yet in recent years, debates about childhood have become invested with a growing sense of anxiety and panic" (Buckingham 2000:3). Barn og unges oppførsel kan virke både attraktiv og skremmende på oss, fordi barn på den ene siden er frie og naturlige, og på den andre siden også direkte, uforutsigbare og usiviliserte. Denne tosidigheten gjør at vårt forhold til barn befinner seg i et slags spenningsfelt (Kilde 2005:68). Barn kan være skremmende i all sin naturlighet fordi det ikke finnes grenser for hva det kan finne på av farlige ting, eller de kan også føre oss i forlegenhet. "Frykten for *det ville barnet* blir for

eksempel tatt helt ut i boken *Lord of the Flies*, der barna uten voksent lederskap går tilbake til en svært usivilisert verden” (Kilde 2005:68). Det er ikke bare ideen om det ville barnet som kan skape frykt hos voksenverdenen. Mange unge vil nok kjenne seg igjen i at de blir sett på som en trussel mot samfunnet og mot samfunnets etablerte normer og moral. ”Den offentlige debatten om ungdomsvold, de unges antisosiale tendenser, manglende skoledisiplin og narkotikamisbruk skaper et trusselbilde av ungdom” (Vettenranta 2003:21). De fleste oppfatter barndommen som rolig og harmonisk, mens ungdomstiden preges av uro. ”Som eksistensiell fase legger ungdomstiden grunnen for fornyelse, opprør og innovasjon, som ofte skjer gjennom utviklingen av nye livsstiler og subkulturer” (Frønes 2003:42). Opprøret og uroen man gjerne forbinder med ungdomstiden, blir som ofte stående i et kontrastforhold til, og betraktes også som en trussel mot, voksenverdenens stabilitet og ro.

2.8 Oppsummerende kommentarer

I dette kapitlet har jeg kort skissert ulike måter forskere og folk generelt oppfatter og definerer barn og unge. Synet på barn og unge varierer fra å betrakte dem som små, uferdige mennesker som trenger beskyttelse, til robuste, autonome individer som tåler en konfrontasjon med livets realiteter. Hvorvidt mediene og pressen viderefremidler bilder av barn og unge, eller om de rett og slett er med på selve konstruksjonen rundt barndoms- og ungdomsbegreper, er en diskusjon som jeg ikke skal komme nærmere inn på her, men som er blitt kommentert i oppgavens innledningskapittel. I tekstanalysen i denne oppgaven (kapittel 7) ønsker jeg blant annet å undersøke i hvilken grad barne- og ungdomsbildene som er gjennomgått i dette kapitlet, eksisterer i nyhetsavisene som undersøkes. Kanskje dukker det opp helt andre måter å betrakte barn og unge på også?

Kapittel 3: Farlige medier eller kompetente barn?

Barn, unge og mediebruk har alltid vært godt stoff i mediene. Helt fra 1800-tallets skrekkehistorier om hvordan unge menn forleste seg på seriehefter, til nåtidens skremselsbilde, ofte presentert gjennom nyhetsmediene, om hvordan barns bruk av for eksempel dataspill gir både fysiske og psykiske mén, signaliserer at barn, unge og mediebruk som gjenstand for diskusjon verken er et nytt eller ferdigdebattert fenomen.

Forskningsfeltet barn, unge og medier er et stort forskningsområde av tverrfaglig karakter med bidrag fra blant annet psykologi, pedagogikk og medievitenskap. Jeg vil i dette kapitlet kort skissere hovedtrekkene innen forskningsfeltet barn, unge og medier for å gi en gjennomgang av hva forskningen tidligere har konsentrert seg om, hvilke innfallsvinkler som har preget forskningen, samt knytte mitt eget prosjekt opp mot eksisterende forskning. Jeg velger hele veien ut de perspektivene som er formålstjenlige med tanke på dette prosjektets siktemål, og har ingen ambisjon om å gi en fullstendig oversikt over forskningsfeltet.

3.1 Moralsk panikk

Begrepet *moralsk panikk* blir benyttet i en rekke populærvitenskapelige debatter, som kan dreie seg om alt fra geneteknologi til unge menneskers mediebruk. ”In the popular lexicon, the term often works as a kind of short-hand for public hysteria, by definition ‘irrational’, and is almost always held to be indicative of someone else’s behaviour rather than our own” (Allan 2003:). De moralske panikkene som oppstår i et samfunn mobiliserer ofte et spesifikt ønske om å beskytte barn og unge, gjerne ved en større regulering av barndommen, det vil si barn og unges skole- og fritid (Cricher 2003:155). Ønsket om å beskytte barn og unge munner gjerne ut i at man definerer disse som sårbare og underutviklede ”[...] incapable of informed choice about mass media use or sexual activity. Adults are able to make these choices; children are not” (Cricher 2003:156). De moralske panikkene viderefører altså til en viss grad et syn på barn og voksne som to motpoler, der den ene er tilregnelig og rasjonell (den voksne), mens den andre (barnet) er det motsatte. Felles for de moralske panikkene som angår barn og unge er at det er de voksne som identifiserer ”farene”, samt definerer og kategoriserer barnet som sårbart. Videre proklamerer de voksne ”[...] the need to defend innocence of childhood against corruption; and require authority to intervene to protect children” (Cricher 2003:158), og ser det altså som sin oppgave å beskytte barnas uskyldighet.

3.1.1 Barn, unge og mediepanikk

Massekommunikasjonsforskningen har som akademisk disiplin tradisjonelt sett vært svært opptatt av individuelle effekter av mediebruk (Tingstad 2006:33). I hvilken grad barn og unge påvirkes av medievold, har vært diskutert og forsket på som følge av tanken om mediers direkte påvirkningskraft. Man har sammenlignet medier med en injeksjonsnål som sprøyter ulike budskap direkte inn i folks hoder. Denne tankegangen stemmer godt overens med behaviorismens syn på mennesket som styrt av ytre stimuli (stimuli-respons-tankegangen) (Hagen 1998:27), og kan settes i sammenheng med tankene om at medier eller mediebudskap kan være eller er skadelig for mottakerne, og særlig farlig dersom mottakerne er barn og unge. I slike diskusjoner snakker man også gjerne om *moralske panikker* eller *mediepanikker*. Felles for bruken av begrepet *moralsk panikk* er at mediene spiller en sentral rolle “the assumption that the media play a crucial role in determining the characteristics of a moral panic” (Allan 2003:). Man betrakter altså gjerne mediene som et viktig element i de unges “moralske forfall”, og redselen for medier og mediebudskaps påvirkningskraft på de unge, går gjerne hånd i hånd med samfunnets mer generell moralske panikker.

Interessen for barn, unge og medier følger gjerne to hovedspor både i det offentlige ordskifte og innen forskningen: Det pessimistiske og det optimistiske (Drotner 1999:21). Den pessimistiske innfallsvinkelen er ofte preget av det man kaller mediepanikker. Hver gang et nytt medium ser dagens lys, gir det en anledning til å diskutere grunnleggende trekk ved eksisterende kulturelle og sosiale normer, en diskusjon som ofte tenderer mot å ende i det man betegner som mediepanikker. ”I mange tilfælde forvandles rationel, offentlig diskusjon af et nyt massemedium til intense, følelsesmæssige reaktioner, der med rette kan betegnes mediepanikker” (Drotner 1999:33). Det optimistiske sporet eksisterer som en motpol til det pessimistiske, og betrakter barn og unge som mediekyndige, selektive og kritiske forbrukere (Drotner 1999:25).

3.2 Barn og unge som mottaker eller bruker av medier?

Forskning som handler om barn, unge og medier har ofte handlet om barn og unge som *mottakere* av mediebudskap, eller som *brukere* av medier. Denne todelingen kan man i mange tilfeller knytte opp mot det pessimistiske og optimistiske synet på barn, unge og medier, der det pessimistiske ofte ser på barn som *kun* mottaker av mediebudskap, og at mediene dermed får en direkte kanal inn til barn og unges indre sjelsliv. Den tidlige effektforskningen så for seg at mediene kunne plante mediebudskap hos mottakerne og

påvirke dem, og hadde blant annet til hensikt å måle mediernes effekter og påvirkningskraft i forhold til barns atferd og holdninger (Holm Sørensen og Olesen 2000:20). Den optimistiske retningen innen forskningen rundt barn, unge og medier kommer til syne i flere av medievitenskapens ulike forskningsretninger og tradisjoner. Uses-and-gratifications-forskningen tilnærmer seg for eksempel feltet på en mer individuell og mottagerorientert måte enn effektforskningen ved at man her konsentrerer seg om mottakerens rolle i bruken av medier (Holm Sørensen og Olesen 2000:22). Videre har forskere innen resepsjonsanalysen ofte interessert seg for mottakerens betydningsdannelse i avkodningssituasjonen, mens forskere med medieetnografiske ståsted gjerne søker å ha et helhetssyn på mediebrukens hverdagsliv (Holm Sørensen og Olesen 2000:131). Felles for disse forskningsretningene, som man gjerne plasserer under paraplybetegnelsen Cultural studies (en samlebetegnelse for tverrfaglige teorier og mer tolkningsbasert analyser av mediene), er at de betrakter mottakeren av mediebuskapene som aktive brukere og ikke bare passive, lett påvirkelige mottakere som mediene uforbeholdent kan plante sine budskap hos.

3.3 Mediepresentasjoner, medierammer og stereotyper

Barn og unge er tilstede i, og en del av, mediebildet, både i fiksjonsmediene og i informasjonsmediene. Mediene videreformidler og skaper bilder av hva barn og unge er, samt legger til rette for diskurser, debatter og diskusjoner rundt temaer som angår barn og unge. "Some produce conventional idealized portraits of childhood; others explore its darker, more ambiguous side" (Cricher 2003:157). Den måten avisene i utvalget mitt presenterer og fremstiller barn og unge på, er ikke, på lik linje med mediepresentasjoner i helhet, en nøyaktig gjengivelse av konkrete forhold, sannhet eller virkelighet. "Blant medieforskere er det i dag vanlig å karakterisere journalistikk som «en sosial konstruksjon av virkeligheten» [...]» (Allern 2001:48). Mediene presenterer gjerne en viss del av virkeligheten eller enkelte deler av større sakskomplekser, det å gi et fullstendig og riktig bilde av verden eller deler av den, er rett og slett umulig. "De [mediene] viser fram måter å forstå verden på, måter å framstille verden på, i bilder, lyd og skrift, og de lanserer ideer om hva som er viktig og uviktig, godt og dårlig, morsomt og kjedelig" (Gripsrud 1999:15).

3.3.2 Tolkningsrammer og stereotypiske fremstillinger av barn og unge

I alle former for kommunikasjon benyttes tolkningsrammer for å gjøre hendelser forståelige, og for å gi mening til det vi opplever, dette gjelder også for journalistikken. Avisene henter sitt råmateriale fra virkeligheten, samtidig som de også er fortellinger og tolkninger. "De

redaksjonelle tolkningsrammene kan samtidig kalles *medierammer* fordi de er knyttet til profesjonelle rutiner for å gjøre hendelser til nyheter som gir mening for lesere, seere eller lyttere” (Allern 2001:68). Medienes innramming skjer både gjennom valg av fokus, kilder, nyhetsvinkel, presentasjonsform og språk, og det er ofte slik at mediene henter de tolkningsrammene de benytter fra elitekilder. På denne måten viderefører mediene gjerne samfunnets etablerte tolkningsrammer, som i det store og hele bekrefter etablert konsensus og konvensjonell visdom. ”Å gjøre noe annet vil kreve en aktiv og bevisst bruk av andre kilder og alternative tolkningsrammet” (Allern 2001:69), noe som gjerne kommer i konflikt med mediehusenes krav til effektivitet og profitt.

Avisartikler har, i likhet med andre mediebudskap, ofte en tendens til å benytte seg av stereotypiske måter å betrakte verden på. Årsakene til dette kan være at det er vanskelig å gjengi en sak eller hendelse i sin helhet på grunn av kompleksitet og omfang, eller fordi effektivitetskravene som rettes mot den enkelte journalist og redaksjon kan virke begrensende når det gjelder å videreformidle ”hele bildet”. ”I vår forståelse av verden ligger en hel mengde stereotyper, som kan si noe om vår forutinntatthet når det for eksempel gjelder egenskaper folk har” (Kilde 2005: 91). Det er vanlig å betrakte stereotyper som “forenklede, generaliserte oppfatninger om grupper av mennesker” (von der Lippe 2006:255). I følge *Dictionary of Media and Communication Studies* er stereotyper: “Oversimplified definition of a person or type of person, institution, style or event; to stereotype is to pigeon-hole, to thrust into tight lots of definition that allow little adjustment or change” (2003:279).

3.4 Barns deltagelse og representasjon i mediene

Det er flere forskningsprosjekter som har konsentrert seg om hvilken måte barn er representert i mediene på, og hvilken måte de usynliggjøres på. Spørsmålet om hvordan barn representeres i medier reiser umiddelbart et annet interessant spørsmål, nemlig på hvilken måte representeres de ikke? George Gerbner har gjennomført en undersøkelse der han tar for seg 440 episoder med amerikanske tv-program, for å se på hvilken måte barn og unge er representerte. Blant de 6.882 karakterene som opptrådte i løpet av episodene, var kun 14.6 prosent av dem barn og unge under 19 år. Disse tallene peker på en underrepresentasjon av barn på amerikansk tv, spesielt jenter og fargede barn var lite representert i tv-programmene (Gerbner 1999:77). Barns fravær i nyhetsbildet er også kommentert av Dale Kunkel og Stacy L. Smith i artikkelen ”The News Media’s Picture of Children in the United States”. Der viser

de at barn under 18 år utgjør 26 prosent av den amerikanske befolkningen, og hevder at det ikke er samsvar mellom dekningen av barn og unge i forhold til det antallet barn og unge som finnes i samfunnet (Kunkel og Smith 1999:81). Paulo David slutter seg til dem som mener at barn i mange tilfeller omtrent er usynlige i mediene, og mener at mediene i større grad må ta ansvar for å presentere barn og unge også med positive fortegn. ”Children are usually invisible in the media, except when they are implicated in a special event or sensational drama” (David 1999:33).

3.4.1 Presentasjon av barn i amerikanske medier

Dale Kunkel og Stacy L. Smith forholder seg ikke til barn som aktører, men undersøker hvordan barn og unge fremstilles i amerikanske medier. De har sett på hvordan barn presenteres i nyhetsmedier som avis og tv. Kunkel og Smith hevder i artikkelen ”The News Media’s Picture of Children in the United States” at hvordan en nasjon forstår begrepet barndom, hvordan den danner stereotyper om barn og unge, samt hvordan den behandler barn og unge i forhold til lovverket, står i sammenheng med hvordan disse betraktes av nasjonenes innbyggere. Ifølge Kunkel og Smith spiller pressen en sentral rolle når det gjelder påvirkning av folks bevissthet rundt barnerelaterte problemstillinger. ”Certainly all of these factors are influenced by the information that people have about children, and one of the primary sources of such information is the news media” (Kunkel og Smith 1999:79).

Undersøkelsen deres ble utført gjennom hele November i 1993. Undersøkelsesobjektene var avisene Atlanta Constitution, Chicago Tribune, Houston Chronicle, Los Angeles Times, New York Times, samt en kveldsnyhetsending hver kveld fra ABC, CBS og NBC. Kunkel og Smith har brukt innholdsanalyse som metode. Til sammen har de sett på 949 saker, der 840 stammet fra avisene. De opererer med kategoriene crime/violence, education, family, health, cultural issues og economics når de legger frem funnene fra undersøkelsen. Et av de tydeligste funnene i Kunkel og Smiths undersøkelse, var at barn og unge ofte omtales i forbindelse med kriminalitet og vold, både som offer, og som utøvere. Omkring 48 prosent av all tv-dekningen som omhandlet barn, passet inn i kategorien crime/violence, mens 40 prosent av avisoppslagene falt inn under denne gruppen. 25 prosent av alle avisoppslagene, og 15 prosent av tv-innslagene dreide seg om utdanning (education). Til sammen sto crime/violence og education for nesten to tredjedeler av alle de barnerelaterte oppslagene (Kunkel og Smith 1999:82-85). Å portrettere barn med negative fortegn i nyhetene, har ikke bare en agendasettende effekt, påpeker Kunkel og Smith, det kan også føre til at unge mediebrukere får en gal oppfatning av sine jevngamle. Det viste seg at pressens fokusering

på barn og vold skjøyv annen relatert tematikk til side. Selv hevder de to forskerne at pressen trenger større balanse i dekingen av problemstillinger knyttet til barn og unge, slik at offentligheten kan få informasjon om alle de sosiale aspektene som knytter seg til den oppvoksende generasjon (Kunkel og Smith 1999:85).

Den kvantitative undersøkelsen i denne masteroppgaven bygger på Kunkel og Smiths kategorier når det gjelder hvilke tematiske kontekster barn og unge i mediene presenteres under. Dette er nøyere gjort rede for i metodekapittelet (kapittel 5), og funnene fra min undersøkelse presenteres i kapittel 6.

3.4.2 Negative, stereotype fremstillinger av unge i mediene

Flere forskere hevder at ungdom blir oppfattet som en trussel mot det etablerte samfunnet (Frønes 2003, Vettenranta 2003, Buckingham 2000b) og at den offentlige samtalen om unge mennesker gjerne dreier seg mot en moralsk panikk. Mediene på sin side er med på å formidle slike stereotype holdninger til unge mennesker, og er dermed med på å påvirke den offentlige meningen i et samfunn. ”Det er få nyheter om ungdom, vanlig ungdom er nesten usynlig i nyhetsbildet og de fleste nyhetene er negativt vinklet” (Vettenranta 2003:52). Ifølge Soilikki Vettenranta presenterer nyhetene også gjerne barn og unge som ofre for kriminalitet, men nesten aldri som aktive medborgere. Det er sjelden at de unges egen stemme blir hørt i nyhetene, samtidig som de også er dårlig representert sett opp mot deres andel i befolkningen (Vettenranta 2003:52-53).

I denne masteroppgavens kvalitative undersøkelse (kapittel 7), vil det redegjøres for ulike stereotype fremstillingsmåter av barn og unge som var representert i undersøkelsens datamateriale, deriblant negative presentasjoner av unge mennesker.

3.5 Oppsummerende om forskningsperspektiver

Jeg har i dette kapittelet redegjort for noe av det forskningen rundt barn, unge og medier har vært opptatt av. Man har ofte betraktet barn og unge som mottaker eller bruker av medier og mediebudskap, men det finnes også forskning som har konsentrert seg om barn og unges tilstedeværelse i mediene, og det er denne tradisjonen jeg ønsker å knytte denne studien opp mot.

Kapittel 4: Metode og materiale

For å få pålitelige og relevante svar på forskningsspørsmålene som stilles i en vitenskapelig undersøkelse, er det viktig å benytte seg av de best egnede forskningsmetodene. I dette kapitlet vil jeg redegjøre for de metodevalgene jeg har tatt i arbeidet med oppgaven, samt begrunne avgrensninger av studien. I punkt 5.1 gjør jeg rede for valg av medium, i punkt 5.2 – 5.5 går jeg gjennom innsamlingen og avgrensningen av datamaterialet, mens jeg i punkt 5.6 redegjør for den kvantitative metodiske innfallsvinkelen som benyttes i oppgaven. Punkt 5.7 tar for seg kodingen av materialet, punkt 5.8 redegjør for den kvalitative metodiske tilnærmingen og punkt 5.9 går igjennom sentrale begreper som reliabilitet, validitet, metodetriangulering og generalisering.

4.1 Valg av medium – hvorfor analysere avisartikler?

Barn og unge opptrer og presenteres i de fleste medier, så hvorfor undersøke nettopp avismediet? Pressen og herunder avismediet har tradisjonelt sett legitimert sin profesjon ved å definere sin rolle i samfunnet både som folkeopplyser og vaktbikkje. Man sier gjerne at pressen har et samfunnsoppdrag: ”I et slikt system har pressen et ansvar for å *informere* om viktige forhold i samfunnet, bidra til aktiv *samfunnsdebatt* og drive *samfunnskritikk*” (Morlandstø 2006:174). Dette samfunnsoppdraget står nedfelt i Vær Varsom-plakatens paragraf 1.2 som videre utdyper oppdraget slik: ”Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk²”. Det vil være svært interessant å analysere hvordan et medium og en profesjon som selv påberoper seg et slikt samfunnsoppdrag fremstiller ulike grupper i samfunnet, deriblant barn og unge. Yngve Benestad Hågvar hevder i boken *Å forstå avisa* at avisenes ideal om å presentere vesentlig informasjon, gjør at man som avisleser oppfatter at pressen forteller oss noe om hva som foregår i den *virkelige* verden. Det er mange måter å formidle den virkelige verden på. Analyser av avisartikler vil kunne finne ut hvilken virkelighet, eller del av virkeligheten, avisene presenterer (Hågvar 2007: 17).

De papirbaserte dagsavisene henvender seg først og fremst til voksne mottakere, og er arenaer som i stor grad reguleres og benyttes av voksne aktører. Når det gjelder avislesere mellom 13 og 19 år er, ifølge en undersøkelse utført av TNS Gallup³, avisenes lesertall stadig synkende. Det er ifølge den samme undersøkelsen, også denne aldersgruppen som i

² http://presse.no/Spesial/Skjulte_artikler/?module=Articles;action=Article_publicShow;ID=243; (lest av: 01.11.07)

³ http://www.tns-gallup.no/arch/_img/219041.pdf (lest av: 01.11.07)

størst grad er aktive når det kommer til å ta i bruk nye mediekkanaler, som for eksempel Internett. De papirbaserte nyhetsavisene er altså i stor grad en arena for, og regulert av, voksne mottakere og aktører, og måten barn og unge er til stede på i denne ”voksenverdenen” vil dermed kunne gi en pekepinn på hvordan voksne mennesker generelt sett oppfatter, fremstiller og forholder seg til barn og unge.

Selv om tanken om at mediene og avisene har en direkte påvirkningskraft på mottakerne har vist seg ugyldig, står avisene likevel sterkt når det gjelder å sette agenda for samfunnsdebatten og den offentlige samtale. ”Pressens utvalg av temaer vil bidra til forståelsen av hva slags problemstillinger det er legitimt og naturlig å engasjere seg i [...]”(Hågvar 2007: 16). En analyse av hvordan barn og unge er til stede i norske papiraviser vil derfor kunne si noe om hvilke problemstillinger rundt barn og unge avisene er med på å løfte i samfunnsdebatten.

Valget av papiravis som undersøkelsesobjekt handler også om personlig interesse. Jeg er selv utdannet avisjournalist, og det er derfor naturlig å undersøke det området innen medieverdenen som jeg selv har best kjennskap til, for på den måten å tilføre prosjektet kunnskap som baserer seg på personlig erfaring og kompetanse, samt evnen til å stille relevante forskningsspørsmål.

4.1.1 Lokale og riksdekkende aviser

Avisene som danner grunnlaget for datamaterialet til denne masteroppgaven er: Dagsavisen, Aftenposten (morgenutgaven), Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad. Jeg har bevisst utelatt løssalgsaviser eller ”tabloidaviser” som VG og Dagbladet. Mitt inntrykk er at Dagsavisen og Aftenposten ligner mer på lokalavisene både når det gjelder innhold og utforming, selv om det selvsagt er umulig å sette absolutte skiller mellom de ulike avisproduktene. Likevel tror jeg den innholdsmessige og tematiske likheten mellom de ulike avisproduktene i denne studien vil styrke oppgavens undersøkelse på den måten at sammenligningen og analysen skjer ut fra til dels felles kriterier. Når det gjelder de to lokalavisene har jeg valgt den største avisen i Østfold og Vestfold for at hele utvalget skulle få en redaksjonell forankring på Østlandsområdet. Denne felless forankringen vil sannsynliggjøre muligheten for at alle avisene i enkelte tilfeller skriver om de samme saksforholdene, noe som igjen muliggjør en sammenligning av de riksdekkende og lokale avisene presentasjon av barn og unge, ikke bare på et generelt grunnlag, men også når det gjelder identiske saksforhold.

Denne masteroppgaven undersøker altså både lokale og riksdekkende aviser. Det er naturlig å anta at veien til spalteplassen generelt sett er kortere for alle aktører i lokalpressen enn i riksavisene fordi slike avisers nedslagsfelt er av mindre geografisk utstrekning. Det vil derfor være interessant å gjennomføre en undersøkelse der man ser på likheter og forskjeller når det kommer til hvordan lokal- og riksavisene prioriterer og presenterer saker som handler om barn og unge. Er det for eksempel slik at lokalavisene oftere skriver saker som handler om barn og unge enn riksavisene gjør? Undersøkelsen i denne masteroppgaven har et komparativt utgangspunkt der analysen av likheter og forskjeller mellom lokal- og rikspressens fremstilling av barn og unge, både når det gjelder omfangsmessige og innholdsmessige aspekter, er sentral.

4.1.2 Ikke nettaviser

Denne masteroppgaven konsentrerer seg om papirbaserte nyhetsaviser og forholder seg ikke til nettaviser. Nettavisene er mindre håndfaste og mer flyktige i sin fremtoning enn det de trykte avisene er. En artikkel ligger kanskje på nettavisens fremside i noen minutter, før den forsvinner ”bakover” i nettstedet. Dette ville skapt problemer i selve innsamlingen av materialet, dersom man skulle undersøkt alle artiklene som publiseres i løpet av en dag i en nettavis. Videre er nettavisene et helt annet medium enn papiravisene, og en studie av disse ville også kreve en analyse av levende lyd og levende bilde, mens jeg i mitt prosjekt ønsker å forholde meg til et snevrere tekstbegrep der en undersøkelse av verbalspråket og pressebildet (stillbilder) står sentralt.

4.2 Innsamling av datamaterialet

For å analysere det ”normale” innholdet i aviser, er det vanlig å undersøke konstruerte uker. Det vil si at man tar mandagsavisen fra en uke, tirsdagsavisen fra en annen og så videre (Østbye m.fl. 2002: 223). Denne undersøkelsen benytter seg av en konstruert måned, bestående av en hel uke fra fire ulike måneder. Den konstruerte måneden benyttes på den ene siden for å unngå at saker som kommer som et resultat av en spesiell hendelse eller tilsvarende forhold vil dominere utvalget. På den andre siden vil det også være mulig, når man velger hele uker, å undersøke hvordan enkelte saker følges opp og utvikles fra dag til dag. Materialet som er gjenstand for undersøkelse i denne masteroppgaven er samlet inn i månedene mars (uke 11), april (uke 16), mai (uke 20) og juni (uke 25) i 2006, og er som sagt hentet fra Dagsavisen, Aftenposten, Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad. Dagsavisen,

Aftenposten og Fredriksstad Blad⁴ kommer ut hver dag i uken, mens Tønsbergs Blad kommer ut fra mandag til og med lørdag. I uke 16 kom det ingen mandagsavis fordi dette var 2. påskedag, mens onsdagsavisen i uke 20 falt bort, fordi dette var 17. mai.

Jeg har *ikke* benyttet de totale aviseksemplarene, det vil si hver side av avisene, samt alle artiklene, bildene og annonsene, i det innsamlede materialet som grunnlag for denne masteroppgavens analyser. ”I opplegget av en innholdsanalyse må vi klargjøre hvilke enheter vi skal bruke, hva som er populasjonen av enheter (universet), om vi skal undersøke alle enhetene i universet eller foreta et utvalg, og i tilfelle hvor stort utvalget skal være, og hvordan det skal trekkes” (Østbye m.fl. 2002: 219). I denne undersøkelsen består enhetene av avisartiklene fra de fire avisene, men ikke alle disse enhetene undersøkes. De enhetene som plukkes ut og som til sammen danner universet, samt grunnlaget for analysene, baseres på avgrensninger av datamaterialet som blir gjennomgått i det følgende (punkt 5.3 – 5.5).

4.3 Avgrensning av sjanger

Avisproduktet består av mange ulike journalistiske sjangere som for eksempel nyheter, nyhetsreportasjer, kommentarer, kronikker, lederartikler, petiter, featurereportasjer, notiser, anmeldelser, inserater og annonser. Det er vanlig å sette et skille mellom *kommentarjournalistikk* (ledere, kronikker, kommentarer, anmeldelser og inserater), *nyhetsjournalistikk* (nyhetsmeldinger, notiser og reportasjer) og *preg/featurejournalistikk* (reportasjer, portretter, kåserier/petiter) (Allern 2002, Roksvold 1997). Denne masteroppgaven utelukker alle saker som faller inn under *kommentarjournalistikken* fra undersøkelsens univers. Avgrensningen baseres på at det i kommentarjournalistikken er tydelig for mottakerene at det handler om subjektive og argumenterende meningsyttringer, mens det er vanlig å oppfatte nyhetsjournalistikken som, i mer eller mindre grad, objektive og balanserte fremstillinger. ”Journalister og redaktører hevder ofte at avisene serverer leserne sine *meninger* på leder og kommentarplass, mens nyhetsjournalistikken «speiler virkeligheten», uavhengig av alle ideologi og verdistandpunkter ut over det journalistiske” (Allern 2001: 46). Problemet med denne tanken er at journalistens og nyhetsorganisasjonens selvstendige rolle i produksjonen av nyheter blir ute av fokus. ”Speil kan som kjent holdes i ulike vinkler, og «vinkling» er obligatorisk i all journalistikk” (Allern 2001: 47). Journalisten eller nyhetsprodusenten velger altså ut hvilke deler av virkeligheten som mediet speiler.

---

⁴ Fredriksstad Blad har per i dag kuttet ut søndagsutgaven.

Objektivitetsidealet ble tidligere betraktet som en av de viktigste journalistiske rettesnorene, og fungerte som en legitimering av journalistikken som profesjon der man betraktet journalisten som en "[...]sannhetens ridder i en verden av partsinteresser" (Eide 1992: 40). Til tross for at objektivitetsidealet på mange måter har tapt sin status i tråd med at selve tanken om en absolutt sannhet eksisterer også har mistet fotfeste, lever idealet videre og knyttes gjerne til journalistikkens profesjonalitet (Eide 1992:41). Videre lever også idealet om at nyhetene skal være opplysende og oppklarende for samfunnsborgerne, slik at de skal få informasjon og hjelp til å orientere seg i samfunnet. "En samvittighetsfull nyhetsformidling skal være et fundament for at deltagerne i den offentlige debatt skal kunne gjøre seg opp en egen mening og for at det er informerte argumenter som føres i marken" (Eide 1992: 25).

Dersom man tenker seg at måten barn og unge er til stede på i avisene har noe å si for hvordan man generelt betrakter barn og unge, vil det, etter min oppfatning, være mest interessant å se på den delen av journalistikken som man tradisjonelt sett tilegger en form for "sannhet" eller objektivitet, og som i tillegg har et ansvar for å legge til rette for den offentlige debatten i et samfunn.

4.3.1 Featurerepresentasjoner av barn og unge

I tillegg til artikler fra nyhetssjangeren, vil også avisartikler fra featuresjangeren bli tatt med i undersøkelsens univers, med unntak av kåserier og petiter. Disse har et kommenterende, subjektivt preg og utelates av samme årsaker som artikler fra kommentarjournalistikken for øvrig. Featurejournalistikk er "et samlebegrep for journalistiske tekster som ofte er mer personlige, reportasjepreget og persontegnende enn nyhetsjournalistikken" (Allern 2001:102). Featureartikler er "noe annet" enn nyhetsartikler, men det er ikke enkelt å gi en god definisjon på hva sjangeren egentlig består i. "Ask a journalist what a feature is and he or she is likely to respond: «Anything that isn't news»" (Pape & Featherstone 2006:2). Featureartiklene tar for seg aktuelle saksforhold, hendelser og problemstillinger, og har gjerne som mål å gå mer i dybden og bredden enn det nyhetsjournalistikken gjør. Artiklene er som regel markant lengre i utstrekning enn nyhetsartiklene og kan gjerne bli presentert over flere avissider (Pape & Featherstone 2006:4). I featurejournalistikken følger man ikke nyhetssjangerens prinsipp om fallende viktighet, den *omvendte pyramide*, som går ut på å

fortelle det viktigste i teksten med en gang, og så fortsette med gradvis mindre viktig stoff (Hågvar 2007:64).

Den måten avisene fremstiller og presenterer barn og unge gjennom featurejournalistikken vil, på lik linje med nyhetsjournalistikken, være interessant for å besvare problemstillingene i denne masteroppgaven. Jeg kommer ikke til å konsentrere meg i nevneverdig grad om sjangermessige forskjeller mellom nyhets- og featuresjangeren i analysen av avistekstene. Distinksjonen nevnes her hovedsakelig for å redegjøre for utvelgelsen og avgrensningen av datamaterialet.

4.3.2 Ingen reklametekster og ”ukebladartikler”

Denne studien har ikke til hensikt å undersøke reklametekster eller tekster av reklamemessig art, og disse vil følgelig utelates fra undersøkelsens univers. Videre utelukker jeg innstikk i form av lørdags- og boligmagasiner. Spesialsider i avisene som er laget for, og av og til av, barn og unge er også valgt bort fra universet. Det hadde helt sikkert vært veldig interessant å undersøke hvordan barn og unge er til stede på i slike spesiallagde sider, men jeg ønsker å se på hvordan barn og unge presenteres i det ”normale” avisproduktet, og ikke i det spesialtilpassede. Det er også tatt enkelte avgrensninger på bakgrunn av avisartiklenes tematiske innhold. Undersøkelsen ser bort fra reisereportasjer, motestoff, interiørartikler, samt forbrukerstoff, fordi disse stoffområdene dreier seg i retning av ukeblad- og underholdningsjournalistikken, mens denne undersøkelsen ønsker å konsentrere seg om hvordan nyhets- og featurejournalistikken fremstiller barn og unge.

4.4 Avgrensning av omfang og utstrekning

En avisartikkel er ikke et entydig begrep. Avisenes artikler varierer både i utstrekning og volum, og består av alt fra små notiser til reportasjer slått opp over flere sider. Det er derfor sentralt å definere hvilke måleenheter materialet skal behandles med. I forbindelse med tekst i snever betydning er det vanlig å enten bruke spaltemeter eller ordtelling som et mål (Berger 2000: 178). Denne masteroppgaven bruker ordtelling som måleenhet for å vurdere hvilke artikler som skal med i universet. Alle artikler der brødteksten og ingressen består av 200 ord eller flere, inngår i universet, mens artikler med færre ord utelates. Med ett unntak: Av og til presenteres en artikkel som et hovedoppslag på en avisside, men består likevel av under 200 ord. Slike saker har gjerne et stort bilde eller grafikk som tar stor plass, og oppslaget i helhet er av stor utstrekning til tross for at antallet ord ikke er så mange. Både bilde og andre

grafiske elementer er en viktig del av et avisoppslag, og jeg vil i mitt utvalg også behandle avisartikler som går over to tredjedeler av avissiden, til tross for at de i utgangspunktet ikke oppfyller kravet om å bestå av flere enn 200 ord.

Større nyhets- og featureoppslag består av og til av flere småsaker om det samme temaet, eller den samme saken. I tilfeller der det helt tydelig kommer frem at saken er delt opp i flere deler for å gjøre den mer leservennlig, men at de ulike delene like gjerne kunne vært presentert i en sammenhengende tekst, registreres alle småoppslagene som ett vanlig oppslag. I tilfeller der man har samlet småstoff på en avisside, men hvor de ulike sakene ikke angår hverandre i nevneverdig grad, registreres de hver for seg.

4.5 Avgrensning av undersøkelsesobjektet – hvem er barn og unge?

Hvordan definerer man barn? Ifølge FNs barnekonvensjon⁵, er man barn helt frem til fylte 18 år. Det er vanlig praksis i de fleste redaksjoner at man omtaler personer under 18 år som gutt/jente, mens de etter fylte 18 år får betegnelsen mann/kvinne. I det empiriske materialet mitt kommer jeg til å følge barnekonvensjonens definisjon, samt den journalistiske praksis, og registrere, kode og behandle alle saker som omhandler barn og unge fra null til og med fylte 17 år, samt uidentifiserbare barn som *trolig* er under 18 år. En næyere gjennomgang av artiklenes koding i forhold til alder blir gitt under punkt 4.6.

4.5.1 Barn og unge i innenriksjournalistikken

Denne undersøkelsen utelukker alle enheter som omhandler utenriksstoff fra universet. I de fleste tilfeller i datamaterialet er utenriksstoffet tydelig markert med vignetter som forteller at artiklene faller inn under avisenes utenriksjournalistikk, men ikke alltid. For at betegnelsen skal fungere i avgrensningen av datamaterialet der avisene selv ikke eksplisitt har markert utenriksstoffet sitt, definerer jeg utenriksstoff som: *artikler som omhandler utenlandske personer, fenomener eller forhold som befinner seg eller finner sted utenfor Norges grenser*. For eksempel er artikler som omhandler VM i fotball i utgangspunktet ikke en del av universet, med unntak av saker der norske kilder som supportere eller eksperter uttaler seg. Når det gjelder artikler som handler om utenlandsk kulturprodukter, som for eksempel barnebøker, barnefilmer, tv-spill, utelates disse ikke fra universet (så lenge de er tilgjengelig i Norge) fordi disse også er en del av den norske hverdagen.

---

⁵ http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/veiledninger_brosjyrer/2000/Barnekonvensjonen-kortversjon-norsk.html?id=87582

I krigs- og krisejournalistikken ser man ofte at barn blir avbildet for å beskrive en gitt situasjon. Barna i krigs- og krisejournalistikken brukes svært ofte kun til å illustrere en situasjon, og sjelden til å beskrive den. De blir altså avbildet, men ikke spurt. Denne masteroppgaven har blant annet som mål å undersøke hvordan barn og unges egen ”stemme” kommer til uttrykk i tekstene, og det ville derfor være lite hensiktsmessig og konsentrere seg om saker der forskningsobjektet i det store og hele fungerer til å billedlegge de journalistiske sakene. Denne studien konsentrere seg som sagt om hvordan barn og unge er til stede i avisenes innenriksaker. Dette betyr ikke at man må være norsk statsborger for å bli tatt med i utvalget, alle saker med barn og unge som presenteres i innenriksjournalistikken tas med i prosjektets univers.

I datamaterialet til denne oppgaven er det en del av avisartikler som handler om kjendisbarn, og da særlig kronprinsbarna. Disse sakene er utelatt fra universet fordi oppgavens siktemål er å beskrive hvordan ”vanlige” barn og unge er til stede i norske aviser, og kjendisbarns tilstedeværelse vil i så måte ikke være med på å besvare oppgaven.

4.6 Kvantitativ innholdsanalyse

Innholdsanalyse er en fellesbetegnelse på forskningsmetoder som har som siktemål å kartlegge innholdet i tekster (Allern 2001: 76). Kvantitativ innholdsanalyse vil si en analyse av et materiale som lar seg behandle som tall, og der målet er å teste hypoteser eller, som i denne masteroppgavens tilfelle, finne sammenhenger og strukturer i et datamateriale (Østbye m.fl. 2002: 215). En kvantitativ innholdsanalyse forutsetter at datamaterialet kan organiseres i enheter, variabler og verdier. Den tallmessige beskrivelsen av datamaterialet skal være både *systematisk* og *objektiv*. *Systematisk* vil si at den som koder materialet lager generelle retningslinjer for hvordan materialet skal behandles. *Objektiv* handler her i størst mulig grad om å redusere enkeltforskerens skjønn, slik at andre forskere som koder det samme materialet skal kunne komme frem til samme resultat (Østbye m.fl. 2002: 216).

Når avisartiklene behandles i den kvantitative innholdsanalysen er det kun det innholdet som ligger åpent og eksplisitt tilgjengelig i tekstene som skal undersøkes og kodes. ”When making content analyses, we examine only the manifest content of texts – that is, what is explicitly stated – rather than the latent content, the “hidden” material that is behind or between the words” (Berger 2000: 179). Den kvantitative innholdsanalysen forholder seg

altså kun til den tilgjengelige teksten, og kan ikke si noe om for eksempel hvilke eventuelle effekter teksten har på sitt publikum (Østbye m.fl. 2002: 217).

I den kvantitative innholdsanalysen er det viktig å forklare hvordan utvelgelsen og kategoriseringen av de variablene som skal undersøkes har foregått (Østbye m.fl. 2002: 214). For å organisere et datamateriale på en oversiktelig måte med variabler og verdier, må det kodes på en hensiktsmessig måte. ”Coding is a process by which we classify the data we have obtained from the material we have studied and give each item in a category a symbol or number” (Berger 2000: 179). I kodeprosessen er det viktig at alle variabler har gjensidig utelukkende kategorier. Enhetenes variabler i denne undersøkelsen er *alder*, *uttalelser* og *tema*.

4.7 Koding av materialet

Etter at alle avgrensningene av datamaterialet var gjennomført, stod jeg tilbake med et totalt antall artikler på 2126. Gjennom en nærlesning av disse ble 293 artikler funnet relevante for analysene som foreligger i kapitlene 5 og 6 ut fra ett eller to av følgende kriterier:

1. Artikler som i hovedsak, eller i vesentlig grad handler om forhold vedrørende barn og unge.
2. Artikler der barn og unge opptrer som aktører og kilder eller er tilstede på bildet, selv om tema for artiklene ikke tradisjonelt regnes som barne- og/eller ungdomsrelatert.

De 293 artiklene ble kodet i forhold til de tre variablene *alder*, *uttalelser* og *tema*. I tillegg til å se på datamaterialet som helhet, delte jeg det også opp i henhold til de fire avisene, for på denne måten å kunne si noe om forskjeller og likheter mellom de ulike avisproduktene.

4.7.1 Representasjon

Å kartlegge i hvilken grad barn og unge er representert i datamaterialet, vil indikere hvilken ”status” saker med barn og unge har i avisredaksjonene, fordi det sier noe om i hvilken grad slike saker prioriteres. Alle artiklene som omhandlet barn og unge ble derfor registrert opp mot universets totale artikkelmengde, og en sammenligning mellom de ulike avisenes dekningsfrekvens av barne- og ungdomsstoff ble gjennomført.

4.7.2 Alder

Denne masteroppgaven stiller forskningsspørsmålet: *I hvilken grad er barn og unge representert i norske papiraviser?* Etter først å ha registret alle artiklene som handlet om barn og unge i forhold til den totale artikkelmengden, ble enhetene også registrert i forhold til alder, for å kartlegge hvilke aldersgrupper som var mest og minst representert i avisartiklene. Artiklene ble plassert i følgende aldersdifferensierte underkategorier:

Gruppe 1: Barn fra 0 – 6 år

Gruppe 2: Barn fra 7 – 12 år

Gruppe 3: Barn fra 13 – 17 år

Gruppe 4: Uidentifiserbare, men under 17 år

Gruppe 5: Sammenslåtte aldersgrupper

I overraskende mange av artiklene var ikke barna og de unges alder eksplisitt angitt. Dette vanskeliggjorde plasseringen av undersøkelsesobjektene i alderskategoriene noe. Der alder ikke var eksplisitt angitt valgte jeg å støtte meg til en del implisitte indikatorer, samt eget skjønn, i kategoriseringen.⁶ Dette førte blant annet til at en nokså stor gruppe ble stående som uidentifiserte, noe som selvsagt kan være med på å gi et skjevt bilde av tendensene når det gjelder alder og representasjon. Videre handlet en stor mengde av sakene om forhold som gjaldt barn- og unge som en *helhet* eller *gruppe*. Særlig i politiske saker ble ofte barn og unge presentert som en gruppe, uten aldersdifferensiering. Dette kunne være avisartikler som for eksempel handlet om en skolereform for grunnskolen, eller en kultursak som handlet om teaterforestillingen til et bestemt barne- og ungdomsteater. Saker som fremstilte barn og unge som en helhet eller gruppe, kategoriserte jeg som *sammenslåtte aldersgrupper*. Det var også tilfeller der flere barn og unge som tilhørte forskjellige alderskategorier uttalte seg i en og samme sak. I stedet for å registrere saken én gang i én kategori, registrerte jeg artikkelen da to halve ganger i to forskjellige alderskategorier.

---

⁶ Jeg gikk likevel ikke utover den informasjonen som lå åpent tilgjengelig i selve avisartiklene. Pressebildet og markørord som *barn*, *ungdommene*, *ungdomsklubben*, *barneskolen* osv. fungerte som rettesnorer i de tilfellene jeg måtte bruke skjønn for å alderskategorisere undersøkelsesobjektene.

4.7.3 Uttalelser

For å svare på forskningsspørsmålet: *På hvilken måte er barn og unges egen stemme synlig i avistekstene?*, ble alle artiklene med barn og unge kodet ut fra hvorvidt de uttaler seg eller ikke. Fire ulike kategorier ble opprettet når det gjaldt uttalelser:

- a. Avisartikler der barn og unge uttaler seg
- b. Avisartikler der barn og unge uttaler seg på en indirekte måte
- c. Avisartikler der barn og unge ikke uttaler seg
- d. Avisartikler der barna er for små til å uttale seg (under tre år)

4.7.4 Avisartiklenes tema

Videre ble alle artiklene som omhandlet barn og unge kodet i tematiske grupper. I en eksplorerende analyse av datamaterialet leste jeg igjennom en uke av hver avis, for å registrere hvilke temaer som hyppigst ble koblet sammen med barn og unge. Jeg tok utgangspunkt i Dale Kunkel og Stacy L. Smiths kategorier *crime/violence*, *education*, *family*, *health*, *cultural issues* og *economics*, fra en undersøkelse gjennomført i 1993 der de to forskerne så på hvordan bildet av barn tegnes i amerikanske medier (Kunkel og Smith 1999: 82). Etter å ha gått igjennom alle aviseksemplarene fra den første uken, viste det seg at Kunkel og Smiths fem første kategorier var hensiktsmessige å ta med seg videre, mens den siste ikke var det. I tillegg opprettet jeg åtte nye temakategorier. Jeg valgte å dele kategorien *crime/violence* i to selvstendige kategorier, der den ene omfattet barn og unge som ofre for vold, mens den andre omfattet barn og unge som utøvere av vold. De tematiske kategoriene som enhetene i denne undersøkelsen ble kodet inn under, er følgende:

1. Kriminalitet, vold, overgrep – offer
2. Kriminalitet, vold, overgrep – utøver
3. Skole, kunnskap og utdanning
4. Barnehage
5. Ulykker/Kriser
6. Tema som for eksempel økonomi, gladsaker, rasisme eller været
7. Politikk
8. Kultur
9. Fritid
10. Sport

11. Helse
12. Familie/Foreldre og barn
13. Medier, mediebruk og medievaner
14. Annet

I arbeidet med å plassere enhetene i de forskjellige tematiske kategoriene, dukket det ved flere anledninger opp saker som kunne plasseres i flere av kategoriene. I disse tilfellene tok jeg utgangspunkt i artiklens vinkling, for å plassere enhetene i temakategoriene. ”Vinkling i journalistikken betyr kort sagt at det legges vekt på bestemte sider av en sak, ofte på bekostning av andre sider” (Hillesund 1994: 14). Det aspektet ved en sak som ble lagt mest vekt på, ble bestemmende for hvilken kategori artikkelen ble plassert i. Dersom en sak for eksempel handlet om barnehagepolitikk, og dette var vinklingen fra journalisten sin side, plasserte jeg den i kategorien politikk. Dersom vinklingen var fra en spesiell barnehage, som et case på en større tematikk, plasserte jeg den innenfor kategorien barnehage.

4.8 Kvalitativ innholdsanalyse

Den kvalitative innholdsanalysen åpner for grundigere tolkninger av teksters innhold, materialet er betydelig begrenset og formålet er å kunne vurdere trekk, tendenser og budskap i en tekst ved å ”lese mellom linjene” (Allern 2001:76). Ved å nærlese utvalgte avisartikler ved hjelp av tekstanalytiske tilnæringsmåter, vil oppgavens problemstilling kunne besvares på en mer utfyllende og dekkende måte enn ved kun å behandle materialet kvantitativt. Fordi man konsentrere seg om færre tekster, ”[...] in general, textual analysis attempts to categorize, analyze, and evaluate one particular text” (Iorio 2004:165), vil tekstanalysen kunne trenge inn i teksten på en mer omfattende måte, og dermed gi et grundigere svar på spørsmålene som stilles til teksten. Helt enkelt består en tekstanalyse i å plukke fra hverandre en tekst for å undersøke hvilke deler den består av, for deretter å finne ut hvordan delene er satt sammen og hvordan de virker (Hillesund 1994).

4.8.1 Tolkerens rolle i møte med teksten

Tekstanalyse handler ikke bare om å plukke teksten fra hverandre, men også om å sette den sammen igjen på en ny måte som ”gir både analytikerens og analysens lesere økt forståelse for teksten på et eller annet vis” (Østbye m.fl. 2002:70) Når man skal tolke tekster kvalitativt, er det viktig å være oppmerksom på analytikerens rolle, samt hvilke relasjoner han eller hun har til teksten. I hermeneutikken er man særlig bevisst på at tolkeren tar med

seg sine historiske og kulturelle erfaringer, gjerne kalt forforståelse, inn i analysearbeidet. ”I den tolkningen spelar jag själv roll, min förforståelse, mina kunnskaper och det tidssammanhang som jag befinner mig” (Hultén 2000:7). Vi kan aldri fri oss fra helt fra våre historiske, kulturelle og sosiale forutsetninger når vi forsøker å forstå meningen med et fenomen. En bevisst tolkningsprosess kjennetegnes ved at tolkeren reflekterer over seg selv og sine forutsetninger, det er dette som kalles hermeneutisk refleksjon (Gripsrud 1999). I den kvalitative undersøkelsen vil altså jeg (tolkeren) ta med meg en rekke forforståelser når tekstene skal analyseres. En del av disse kan for eksempel handle om kulturelle og historiske tanker og oppfatninger rundt barn og unge som jeg bærer med meg i kraft av å tilhøre det samfunnet og den tiden vi lever i. Videre vil jeg antakeligvis også kunne møte tekstene med en viss grad av erfaringsbasert forståelse, fordi jeg selv er utdannet og har jobbet som avisjournalist.

4.8.2 Tekstanalyse

Når det gjelder analyse av medietekster, så er ikke tekstanalysen en enkelt teknikk med en entydig oppskrift som passer alle former for tekster. Det finnes mange mulige innfallsvinkler og man kan benytte begreper fra blant annet diskursanalysen, narratologien, dramaturgien, retorikken og semiotikken. Videre spiller mediespesifikke forhold, både ved teksten og selve mediet som skal analyseres, også en stor rolle i tolkningen av teksten. For de ulike mediene vil tekstanalysen gjerne trekke veksler på medienøytrale tilnærminger, samtidig som den har øye for det mediespesifikke (Østbye m.fl. 2002:73). Den kvalitative analysen av avistekstene i denne masteroppgaven bygger blant annet på Terje Hillesunds (1994) analysestrategi presentert i *Står det noe nytt?* Denne strategien tar høyde for avisartiklers spesielle visuellverbale karakter, er interessert i hele avisartikler og/eller aviser og gjør det mulig å besvare spørsmål som hva avisen og artiklene viser frem av verdier og ideologi (Hillesund 1994). Hillesunds analysestrategi benytter seg av innsikter og begreper fra retorikken, mens denne masteroppgave benytter seg av begreper fra semiotikken som rammeverke for tekstanalysen.

4.8.3 Semiotikk – tekst og bilde

I semiotikken studerer man sosialt betingede tegnsystemer og hvilke mening de kan gi. Selve ordet semiotikk kommer opprinnelig fra det greske ordet *semion* og betyr tegn. Semiotikkens tekstbegrep er medienøytralt, omfatter mange uttrykksformer og kan beskrive alle tegnsystemer (Østbye m.fl. 2002:65). Semiotikken er en fellesbetegnelse for semiologi og

semiotikk og tar utgangspunkt i både Ferdinand de Saussure og Charles Saunders Peirce sine teorier rundt tegn og tegnlære.

Det er vanlig å skille mellom ordenes *denotasjoner* (den grunnleggende, bokstavelige betydning) og ordenes *konnotasjoner* (de verdier og kulturelt bestemte følelser og assosiasjoner som følger ordene) (Hågvar 2007, Østbye m.fl. 2002, Gripsrud 1999, Hillesund 1994). Det er imidlertid viktig å ha klart for seg at konnotasjoner må skilles fra assosiasjoner. Mens konnotasjonene på sin side er kulturelt etablerte, kodifiserte, felles-assosiasjoner er assosiasjonene individuelle og personlige (Gripsrud 1999).

4.8.4 Nivåer som skal analyseres i denne oppgavens tekstanalyse

I kapittel 6 ønsker jeg å foreta et nærstudium av utvalgte artikler fra den kvantitative innholdsanalysen som ble gjennomgått i kapittel 5. Ved hjelp av tekstanalytiske tilnæringsmåter ønsker jeg å gå dypere inn i tekstenes meningsinnhold, for å undersøke hvordan barn og unge fremstilles i avisartiklene. Avisartiklene som danner grunnlag for analysen i denne oppgaven består selvsagt av mange elementer og nivåer, både verbale og visuelle. I en kvalitativ tekstanalyse vil det være nødvendig å rette blikket mot enkelte av disse nivåene, alt etter hvilke nivåer som best egner seg til å svare på problemstillingene som stilles. Denne analysen retter blikket spesielt mot følgende nivåer:

1. Artikkelenes plassering i avisens kontekst (sideredigering)
2. En beskrivelse av selve oppslaget
3. Det visuellverbale nivået
4. Det visuelle nivå (bilde, illustrasjon og layout)
5. Det verbale nivået (denotasjoner, konnotasjoner, språklige bilder og virkemidler).
6. Vinkling og komposisjon (journalistens bevisste valg)
7. Tekstens holdninger og verdier til barn og unge
8. Kildebruk (hvilke kilder benyttes, hvilke kilder benyttes *ikke*)

Jeg kommer til å gå gjennom alle disse åtte punktene på de artiklene som analyseres, men gjør et utvalg av de mest interessante funnene som presenteres i denne masteroppgaven, det vil si det som i størst grad er med på å belyse problemstillingene, men først en kort gjennomgang av de nivåene analysen skal rette seg inn mot.

4.8.4.a Kontekst

En kontekst kan defineres som "[...] den sammenhengen teksten inngår i" (Hågvar 2007:29). Alle tekster inngår i sammenhenger og kontekster av forskjellig slag, og det er vanlig å skille mellom en *nær* og en *viere* kontekst. Den nære konteksten for avisartikler kan være avissiden eller aviseksempelartikkelen er en del av, mens den videre konteksten gjerne handler om hvor og når teksten ble produsert og konsumert, altså tekstens brukssammenheng (Østbye m.fl. 2002: 73). Denne studien forholder seg først og fremst til den nære konteksten i analysen av avistekstene.

4.8.4.b Oppslaget

Artiklene i en avis blir prioritert på ulike måter når det gjelder både hvor i avisen de plasseres og hvordan de presenteres. Noen får store overskrifter og bilder, samt en god plassering i avisen, mens andre ikke får bilde i det hele tatt, og plasseres på sider som ikke regnes som gode. Hver enkelt avisside har en intern prioritering og ulike verdier. Høyresiden anses som bedre enn venstresiden, og sidene lengst frem i avisen, eventuelt lengst frem i avisens ulike avdelinger (sport, kultur, nyheter), blir regnet som bedre og viktigere enn resten, dette kalles sideredigering (Hillesund 1994: 51). "Måten artikkelen blir slått opp og presentert på, sier noe om avisens vektlegging og prioritering av den saken artikkelen omhandler" (Hillesund 1994: 51). En analyse av hvordan, og ikke minst hvor i avisen, saker med barn og unge blir slått opp, vil derfor fortelle mye om sakens prioritering innad i avisens redaksjon, noe som igjen indikerer i hvilken grad saker om barn og unge prioriteres som viktige fra avisens side.

4.8.4.c Det visuelle nivået: Bilde, illustrasjon og layout

Når man skal analysere avistekster, er avisenes visuelle elementer, og ikke minst pressefotografiet, en viktig del av denne analysen. Mye av en avisartikkels mening kan ligge i det visuelle (Hågvar 2007:24). Et hvert pressebilde vil skape et umiddelbart inntrykk hos leserne. Den umiddelbare forståelsen av det som er avbildet, kaller man gjerne for bildets *denotasjon* (Hågvar 2007:67). Som analytisk enhet kan pressefotografiet videre deles inn i både det *konnotative* og det *komposisjonsmessige* nivå (Hillesund 1994: 28). Et bildets konnotative nivå handler om de assosiasjoner, følelser, tanker og forestillinger som er knyttet til bildet og som er kulturelt bestemte. Leserens kulturelle bakgrunn vil her kunne avgjøre hvilke tilleggsbetydninger som leses ut av bildet (Hågvar 2007:68). Når det gjelder pressebildets komposisjonsmessige nivå, handler dette om bildets geometriske utforming,

altså de ulike delenes forhold til hverandre. Når det gjelder bildets komposisjonsmessige nivå, er man særlig opptatt av kontraster som for eksempel lys og skygge, samt hvilket perspektiv bildet har (for eksempel fugle- og froskeperspektiv) (Hillesund 1994: 72-73). I min analyse av presstekstene kommer jeg ikke nødvendigvis til å analysere alle nivåene av pressebildene, men si noe om de nivåene som er relevante for å besvare oppgavens problemstilling.

Avisoppslag består også av visuelle elementer utover pressefotografiet. Både layout, grafikk og tegninger er visuelle elementer som spiller en sentrale rolle i avisproduktet, og ikke minst for avisleseren når han eller hun skal orientere seg på en avisside. Layout handler om ”bruk av bokstaver (i titler, ingress osv.), spaltelengde, spaltebredde, plassering av tittel, bilde(r) og tekst i artikkelen og de ulike artiklenes forhold til hverandre på avissiden” (Hillesund 1994:29). Denne undersøkelsen kommer i hovedsak til å konsentrere seg om pressebildet hva avistekstenes visuelle elementer angår. I tilfeller der artiklenes layout, illustrasjon eller tegninger kan være med på å belyse oppgavens problemstilling på en sentral måte, vil analysen selvsagt ta hensyn til, og kommentere dette.

4.8.4.d Det verbale nivået: Ord, setninger og språklig stil

Når det gjelder analysen av artiklenes verbalspråk, kan man rette en slik analyse inn mot ulike nivåer i språket. Man kan analysere setningene syntaktisk, det vil si grammatisk, eller semantisk, det vil si at man ser etter setningenes betydning. Analysen av det verbalspråklige kan rettes inn helt ned på ord- og setningsnivå, eller man kan ta for seg lengre avsnitt eller hele artikler (Hillesund 1994: 26). I denne analysen er jeg hovedsakelig interessert i verbalspråkets semantiske dimensjon, altså språkets innholdsmessige betydning. Jeg vil rette blikket særlig mot de ord og ordkombinasjoner som fremstiller og beskriver barn og unge i artiklene. Avisteksten består av en mengde ord, som alle setter sitt preg på teksten som helhet. Det kan være snakk om ”[...]lange ord eller korte ord, fremmedord eller faguttrykk. Ord og uttrykk kan være mer eller mindre abstrakte eller sanselige, de kan være «nøytrale» eller ladet med verdier og følelser” (Hillesund 1994:24). I tekstanalysen i denne studien vil analysen rette seg særlig inn mot ordbruken i teksten for blant annet å se etter hvorvidt ordene som fremstiller barna og de unge er abstrakte/konkrete, nøytrale/verdiladede eller positiv/negative. Jeg vil også se etter underdrivelser og overdrivelser, samtidig som jeg hele tiden forholder meg til ordenes konnotasjoner og denotasjoner. Dersom det er naturlig, vil jeg også kommentere eventuelle språklige bilder som metaforer og sammenligninger.

Det er sentralt å være bevisst på *hvem* som snakker når man analyserer tekster på setningsnivå (mikronivå). Er det journalistens referat eller sitater fra kilder det er snakk om? (Hillesund 1994: 26). Denne studien vil derfor både analysere den journalistiske fremstillingen av barn og unge, avisartiklenes kilder sine måter å fremstille barn og unge gjennom sitater, samt barn og unges egne fremstillinger av seg selv.

4.8.4.e Avisartikler som visuellverbale enheter

Man opererer gjerne med et utvidet tekstbegrep i analyser av medieprodukter, og når det gjelder avisartikler er det normalt å undersøke hele oppslaget og ikke bare den verbalspråklige teksten (Hågvar 2007:24). Avisartiklene består både av visuelle og verbalspråklige elementer som til sammen danner en enhet man gjerne kaller for visuellverbal helhet. ”Når en verbalspråklig tekst står sammen med et bilde, aktiviseres en regel, en *konvensjon*, som sier at de to uttrykkene hører innholdsmessig sammen” (Østbye m.fl. 2002: 90). Avisens visuelle og verbale elementer danner altså til sammen et budskap. ”I papiraviser er det en journalistisk grunnregel at bilder, bildetekster, overskrift og ingress skal utfylle hverandre. Det betyr at de skal formidle forskjellige aspekter ved saken, som til sammen gir leseren en grunnforståelse av hva artikkelen handler om” (Hågvar 2007:78). Tittel, bilde, billedtekst og ingress danner en visuellverbal enhet det er særlig interessant å undersøke fordi det er denne enheten avisleseren først møter, og som man gjerne leser selv om ikke resten av oppslaget blir lest.

4.8.4.f Vinkling, komposisjon og sjanger

Vinkling er et begrep som går igjen i journalistikken og som jeg tidligere har benyttet i arbeidet med å kode materialet til den kvantitative innholdsanalysen. I tekstanalysen i kapittel 6 vil begrepet vinkling bli benyttet som et analytisk verktøy i forbindelse med å undersøke på hvilken måte barn og unge er til stede i avisene. Ved å analysere vinklingen i en avisartikkel undersøker man også hva artikkelen fokuserer på, altså hvilke sider av et sakskompleks som tematiseres og belyses i artikkelen (Hillesund 1994:58). En analyse av hvordan avisartiklene er vinklet, vil derfor kunne gi verdifull informasjon om hvordan avisene fremstiller barn og unge, samt på hvilken måte barn og unges egen stemme er synlig i artiklene. En analyse av artiklenes vinklinger kan også ”[...] fortelle mye om de verdiorienteringer og holdninger avisen og journalisten har” (Hillesund 1994:58). Den måten sakene om barn og unge er vinklet på vil altså i tillegg til å si noe om hvordan avisene

presenterer barn og unge, også kunne si noe om hvilke holdninger og verdier avisredaksjonen og/eller journalisten har til barn og unge generelt.

Komposisjon dreier seg om tekstens oppbygning, og viser hvordan deltemaer er ordnet i setninger og avsnitt, samt hvordan disse delene er bundet sammen i teksten. I motsetning til vanlige fortellinger kommer de viktigste hendelsene (klimaks) *først* i en nyhetsartikkel i tråd med idealet om fallende viktighet. De deltemaene i artiklens komposisjon som presenteres først, vil også være de temaene artiklene presenterer som de viktigste (Hillesund 1994:65). En undersøkelse av avisartiklens komposisjon, da særlig med tanke på hvor i tekstene de temaene som handler om barn og unge plasseres, vil kunne bidra til å svare på spørsmålet om på hvilken måte avisene presenterer barn og unge.

Materialet til denne undersøkelsen består av kun to sjangere: nyhets- og featuresjangeren. Nå kan man selvsagt dele disse to hovedsjangerne inn i flere undersjangere, men det synes lite hensiktsmessig for denne undersøkelsen, og også en generell utgreiing av avistekstenes sjangermessige trekk vil bli lite vektlagt i analysen. Jeg kommer kun til å kommentere artiklens sjangertilhørighet der dette synes nødvendig for å behandle oppgavens problemstilling.

4.8.4.g Kildebruk – hvem uttaler seg i avisartiklene?

Journalisten som skriver artikkelen bestemmer i stor grad hvilke kilder som benyttes og hvem som skal få uttale seg i en sak. Innen presseverdenen er det et ideal at alle fremstillinger skal være så balanserte som overhode mulig. ”Det er god presseetikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder” heter det i Vær Varsom-plakatens paragraf 3.2.⁷ Denne oppfordringen handler om at journalisten ideelt sett skal la så mange aktører som mulig få sjansen til å uttale seg i en sak. Det er alltid viktig å undersøke hvem som kommer til orde i en presstekst, og ikke minst hvem som *ikke* kommer til orde (Hågvar 2007: 87). Videre handler dette leddet av Vær Varsom-plakatens paragraf 3.2 også om at de kildene som velges av journalisten skal være relevante for den saken de uttaler seg om.

De kildene et medium velger å benytte seg av i en sak, har avgjørende innflytelse på ”hvilke institusjoner, grupper og personer i samfunnet som er i eller ute av fokus” (Allern 2001: 66).

---

⁷ http://presse.no/Spesial/Skjulte_artikler/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=243; (avlest: 31.10.07)

I analysen av de utvalgte avisartiklene vil jeg undersøke hvilke aktører som benyttes som kilder og eventuelt hvilke som ikke benyttes. Her vil det også være interessant å vurdere kildenes relevans ved å for eksempel undersøke i hvilken grad ekspertkilder benyttes i saker som handler om barn og unge. Dette vil igjen kunne si noe om i hvilken grad journalisten eller avisen prioriterer sakene som gode og viktige nyhetssaker. Videre vil jeg også undersøke i hvilken grad barn og unge selv benyttes som kilder i artikler som angår dem.

4.9 Undersøkelsens reliabilitet og validitet

Når man skal vurdere et forskningsprosjekts metodiske kvalitet og gyldighet er det vanlig å diskutere de tre aspektene reliabilitet, validitet og generalisering. Validiteten dreier seg om hvorvidt man måler det man sikter mot å måle, reliabiliteten handler om i hvilken grad behandlingen av data er pålitelig og nøyaktig, mens generalisering omhandler hvorvidt analysens funn kan gjøres allmenngyldig (Østbye m.fl. 2002:119).

4.9.1 Reliabilitet

Reliabilitet betyr pålitelighet og handler om ”*kvaliteten i innsamlingen, bearbeidingen og analysen av data*” (Østbye m.fl. 2002: 40). Graden av samsvar mellom samme fenomen som er samlet inn ved å bruke det samme undersøkelsesopplegget, men på ulike tidspunkt, kalles *stabilitet*. Når vi studerer stabile forhold i samfunnet, vil et undersøkelsesopplegg kunne defineres som stabilt dersom det fungerer på samme måte på ulike tidspunkt, og dersom det viser seg å være stort samsvar mellom data fra de ulike tidspunktene (Grønmo 2004: 222). For å teste stabilitet i kvantitative innholdsanalyser er det vanlig å benytte seg av test-retest-metoden, det vil si at de samme tekstene blir kodet på to eller flere tidspunkt av den samme koderen med utgangspunkt i det samme kodeskjemaet (Grønmo 2004: 225). I og med at tekstene som studeres er stabil, vil eventuelle avvik mellom data på de ulike tidspunktene ikke skyldes endringer i objektet som studeres, men manglende stabilitet i undersøkelsesopplegget.

For å teste denne masteroppgavens reliabilitet, benyttet jeg meg av test-retest-metoden ved å kode de ulike avisartiklene basert på det samme undersøkelsesopplegget, men på ulike tidspunkt i prosessen. Etter først å ha kodet hele materialet etter det faste kodeskjemaet, lot jeg materialet ligge en stund før jeg kodet deler av det på nytt. Jeg tok ett eksemplar av alle avisene, fra alle de fire ukene materialet var hentet inn, kodet det på nytt og sjekket hvorvidt det stemte overens med den opprinnelige kodingen. Det viste seg at de to kodingsprosessene

samsvarte i svært høy grad seg i mellom, og jeg vil derfor definere denne oppgavens reliabilitet i forhold til stabilitet som høy⁸.

4.9.2 Validitet

Dersom reliabiliteten er høy kan man altså slutte at de dataene man forholder seg til i undersøkelsen er pålitelige, men høy reliabilitet sikrer likevel ikke at dataene er relevante for det vi skal undersøke. Et datamaterialets validitet sier noe om materialets gyldighet i forhold til de problemstillingene som skal belyses (Grønmo 2004: 231). Validiteten handler altså om i hvilken grad undersøkelsen har målt det den siktet mot å måle. En form for validitet som bygger på svært enkle kriterier er den *åpenbare validiteten*. Validiteten vurderes her som tilfredsstillende dersom det er åpenbart at innsamlede data er gode og treffende med tanke på studiens intensjoner. Den *definisjonsmessige validiteten* handler på sin side om hvor godt vi greier å fange opp de begrepene vi har på det teoretiske nivået i vår innsamling og analyse av empiriske data (Østbye m.fl. 2002: 39). Validitetsbegrepet er mindre presist og mer komplekst enn reliabilitetsbegrepet, og det finnes ingen enkle kriterier for hva som kan betraktes som tilfredsstillende validitet i en undersøkelse.

Denne studiens validitet handler altså om dataenes relevans i forhold til problemstillingen, det vil si at de metodiske tilnæringsmåtene skal kunne gi svar på problemstillingen: *På hvilken måte er barn og unge til stede i norske papiraviser?* Min oppfatning og vurdering når det gjelder denne studien er at den i stor grad måler det den siktet mot å måle, og jeg vil derfor vurdere studiens validitet som relativ høy.

Valget om å benytte både kvantitativ og kvalitativ metode (metodetriangulering) økte etter min oppfatning studiens validitet. Metodetriangulering innebærer å kompensere for svakheter ved å kombinere forskjellige analytiske tilnæringer, og vil kunne styrke en studies validitet. Ved metodisk triangulering kompenserer forskeren for ”svakheter ved én metode ved å bruke også andre metodiske tilnæringer” (Østbye m.fl. 2002: 121). Det er vanlig å hevde at den kvantitative analysens styrker ligger i det å holde høy reliabilitet, mens den kvalitative analysen skårer høyt på definisjonsmessig validitet (Østbye m.fl. 2002: 40). Ved å ta i bruk begge disse metodiske tilnæringsmåtene i studien ble problemstillingen

---

⁸ Det ville selvsagt styrket denne oppgavens reliabilitet dersom en annen person også hadde kodet deler av materialet etter kodeskjemaet, men det viste seg å være for kostbart å leie inn en person til å gjøre dette.

undersøkt fra to ulike innfallsvinkler, noe som dannet et godt grunnlag for å gi en vurdering og analyse av hvordan barn og unge var til stede i de avisene jeg undersøkte.

4.9.3 Generalisering

Generalisering handler om å gå fra enkeltobservasjoner til å peke på strukturer og sammenhenger. ”Vi trekker slutninger på grunnlag av utsagn eller fakta eller data som på en eller annen måte kan dokumenteres, til mer helhetlige forståelser, sammenfatninger, forklaringer, hypoteser eller liknende” (Østbye m.fl. 2002:239). Denne masteroppgaven ønsker å si noe om hvordan barn og unge er til stede i norske papiraviser. De analysefunnene som presenteres senere, mener jeg til en viss grad kan generaliseres på den måten at de sier noe om strukturer og sammenhenger i datamaterialet, og bærer ikke preg av å bare være enkeltobservasjoner. Likevel anser jeg mitt datamateriale som for lite til å foreta en overordnet generalisering, men undersøkelsen vil uansett kunne si noe om hvordan barn og unge var til stede i to lokalaviser og to riksaviser våren 2006.

4.9.4 Oppgavens mulige feilkilder og gyldighet

Det er vesentlig å være seg bevisst mulige feilkilder ved innsamlingen og kodingen av datamaterialet. Feilkilder ved innsamlingen kan være at jeg har oversett artikler som burde vært en del av materialet, tastefeil eller lav konsekvens i de tilfellene der jeg har benyttet skjønn. Ved å være seg bevisst slike mulige feilkilder *før* man organiserer materialet, er muligheten for å unngå dem større. Jeg har som sagt benyttet test-retest-metoden på deler av materialet, og selv om det mest ideelle ville vært å hatt en annen person til å teste materialet ut fra kodeboken, gjorde denne re-testingen av materialet meg i alle fall mer trygg på at kodingsprosessen var tilfredsstillende.

Kapittel 5: Barn og unges representasjon og plassering i avisene

I dette kapittelet presenteres tall og tendenser fra den kvantitative innholdsanalysen som er utført i forbindelse med denne masteroppgaven. Tallene gjengis i tabeller med påfølgende kommentarer og analyser av funnene. Jeg tar først for meg i hvilken grad barn og unge er representert i avisene (6.1), deretter ser jeg på hvilke aldersgrupper som er hyppigst eller sjeldnest representert (6.2), i hvilke tematiske diskurser barn og unge opptrer i (6.3), og til slutt behandles i hvilken grad barn og unge uttaler seg i avisartiklene (6.4) ⁹.

5.1 Hvor synelig er barn og unge i avisene?

Et av forskningsspørsmålene som stilles i denne masteroppgaven er: *I hvilken grad er barn og unge representert i norske papiraviser?* For å besvare dette spørsmålet registrerte jeg alle avisartiklene i perioden (med visse avgrensninger som er gjennomgått i kapittel 5), og så antall saker som handlet om barn og unge, for deretter å regne ut hvor stor prosent av alle sakene som handlet om barn og unge. Dersom man betrakter alle avisene under ett, viste det seg at det totale antallet avisartikler bestod av 2126 enheter, hvorav 293 handlet om barn og unge. Det vil si at 14 prosent av den totale artikkelmengden ble viet til barn og unge, og saker som angikk dem. Avisartiklene fordelte seg slik mellom de fire avisene:

Tabell 1.1

	Dagsavisen			Aftenposten			Tønsbergs Blad			Fredriksstad Blad		
	Artikler	M/barn	%	Artikler	M/barn	%	Artikler	M/barn	%	Artikler	M/barn	%
Uke 1	131	17	12,97	197	24	12,18	135	31	22,96	118	21	17,79
Uke 2	104	10	9,61	169	13	7,69	125	23	18,4	117	20	17,09
Uke 3	110	7	6,36	154	12	7,79	96	14	14,58	100	19	19
Uke 4	148	8	5,4	153	15	9,8	123	24	19,51	146	35	23,97
Sum:	493	42	8,51	673	64	9,5	479	92	19,2	481	95	19,75

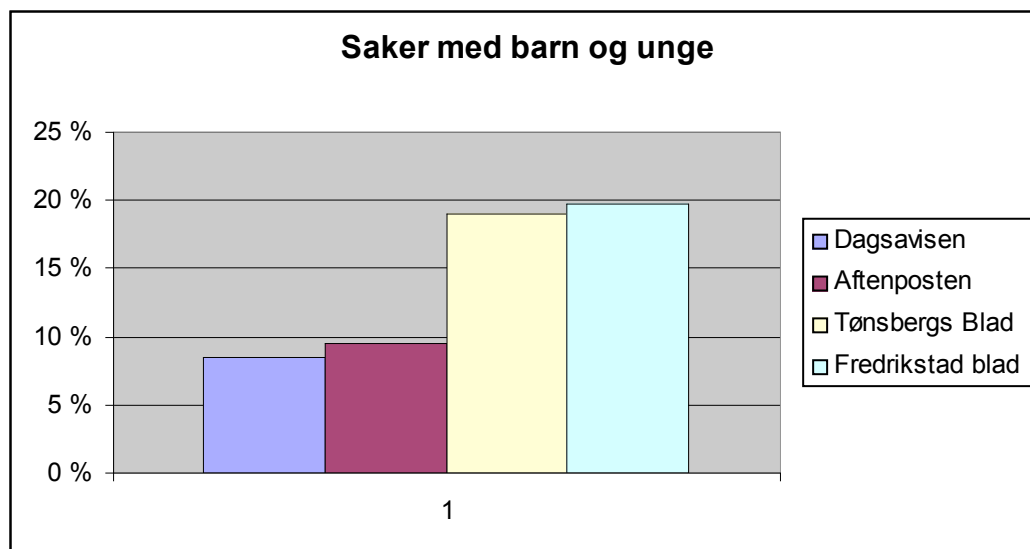
I den første uken av det innsamlede materialet har både Dagsavisen, Aftenposten og Tønsbergs Blad et større antall saker som handler om barn og unge enn det som er registrert de tre neste ukene. Denne uken raste E.coli-saken¹⁰ i norske aviser, og dette kan være noe av årsaken til at det er såpass mange flere registrerte saker denne uken enn i de andre tre ukene.

⁹ For å se næyere på utreiningerne av prosenttallene, se vedlegg 1 om utreinings skjema.

¹⁰ Jakten på E.coli-smitten startet for fullt etter at seks barn ble rammet av nyresvikt i januar og februar 2006. 10. mars døde en fire år gammel gutt av nyresvikt etter å ha blitt smittet av E.coli. Til sammen ble 17 mennesker, flest barn, smittet i E.coli-utbruddet.

Det viste seg å være store forskjeller i antall oppslag som dreide seg om barn og unge mellom de to lokalavisene og de to riksavisene. 20 prosent av artiklene i Fredriksstad Blad og 19 prosent av artiklene i Tønsbergs Blad omhandlet barn og unge, mens i Aftenposten og Dagsavisen handlet kun henholdsvis 10 og 9 prosent av sakene om barn og unge.

Tabell 1.2

Ut fra disse tallene er det naturlig å slutte at de to lokalavisene oftere presenterer barn og unge, samt prioriterer saker som handler om dem, enn det de riksdekkende avisene gjør. Dette analysefunnet støtter et av utgangspunktene for denne oppgaven, nemlig tanken om at veien til spalteplass er enklere for alle, også for barn og unge, i lokalaviser. En annen mulig forklaring på hvorfor det er flere barn og unge representert i avisartiklene fra de to lokalavisene, kan være ulike normer og kutymmer for hva som anses som ”godt stoff” i lokal og riksdekkende aviser. Kanskje er det slik at barne- og ungdomsstoff i større grad betraktes som godt stoff i lokalavisene. Det kan også tenkes at det generelle tilfanget av saker er mindre i lokalavisene, i og med at nedslagsfeltet også er mindre, og at det derfor er større plass til barn og unge i spalte-meterne. ”Nyhetsutvalget i aviser og kringkasting er generelt sterkt influert av nyhetsmedienes geografiske dekningsområde [...]” (Allern 2001: 62). De riksdekkende avisen skal dekke forhold, ideelt sett, fra hele landet og det vil derfor oppstå en hardere ”konkurransen” sakene imellom for å komme på trykk.

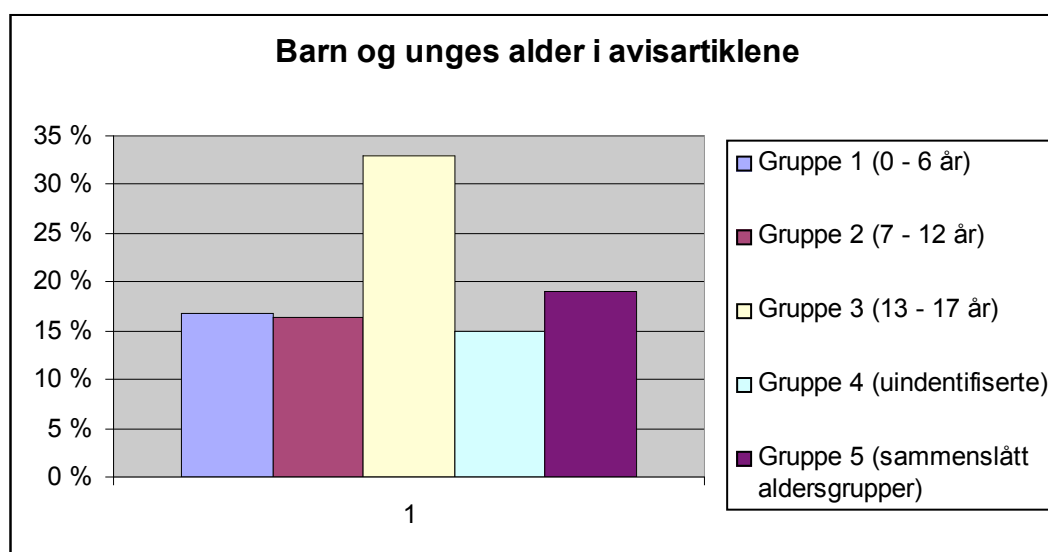
5.2 Hvor gamle er barna og de unge vi leser om?

Denne studien har også sett på hvilken alder barna og de unge i undersøkelsens materiale har, motivert ut fra et ønske om å kunne gi en pekepinn på hvilke aldersgrupper som er mest og minst representert i avisene. Er det for eksempel slik at avisene er flinkere til å fremstille og presentere eldre barn og unge enn små barn?

5.2.1 De eldste barna presenteres oftere

Dersom man ser på alle avisene under ett, ser aldersspredningen for barn og unge som presenteres i avisartiklene slik ut:

Tabell 2.1

Når det gjelder alderen på de barna og unge som var til stede i avisartiklene, var det helt klart flest representanter for aldersgruppen 13 – 17 (gruppe 3), mens fordelingen i de andre aldersgruppene var jevnere. 33 prosent av sakene omhandlet barn og unge mellom 13 – 17 år (gruppe 3), 16 prosent dreide seg om barn mellom 7 – 12 år (gruppe 2), mens 17 prosent av alle sakene handlet om barn mellom 0 – 6 år (gruppe 1). I 15 prosent av sakene var det umulig å aldersgruppere barna (gruppe 4), mens 19 prosent av sakene dreide seg om sammenslåtte aldersgrupper (gruppe 5).

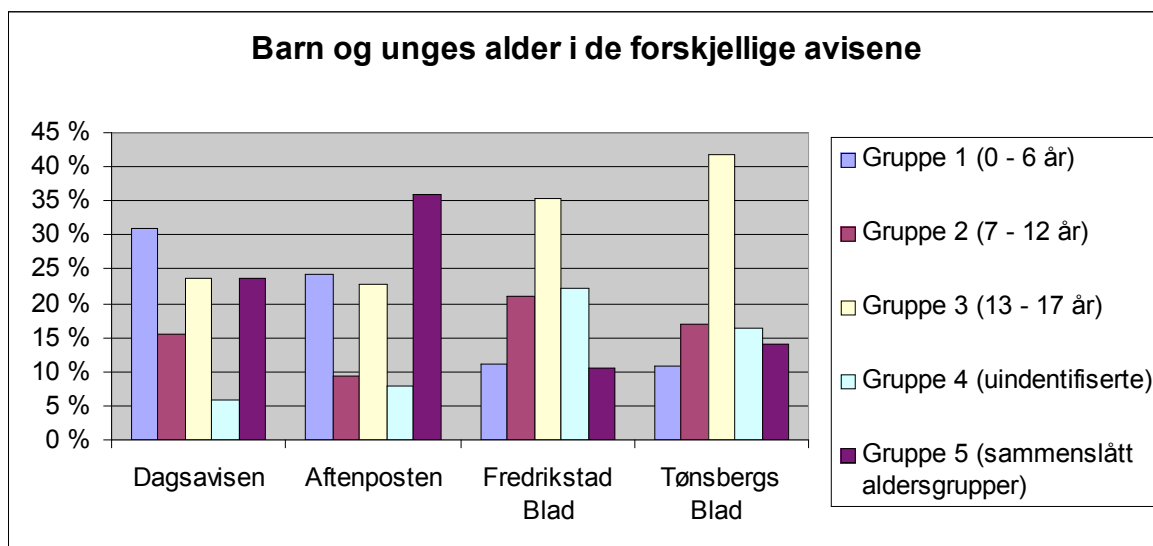
Grunnen til at 13 – 17-åringene presenteres mer enn de yngre gruppene kan handle om flere ting. En vanlig, men uskreven regel blant pressefolk er at man alltid skal hente inn samtykke fra foreldrene ved bruk av bilder og intervjuer av barn dersom barna er under 12 år (Kilde

2005: 220).¹¹ Denne uskrevne regelen kan være med på å gjøre at pressen oftere omtaler barn over 12 år, fordi det er tidkrevende å hente inn tillatelse fra foreldre eller foresatte. Man kan også tenke seg at barn og unge i alderen 13 – 17 år er mer aktive i det offentlige rom og mer synlige i samfunnet generelt, slik at det blir lettere for journalistene å ta kontakt og bruke dem i saker. Det er også mulig at denne gruppen uttaler seg bedre enn de yngre aldersgruppene, noe som også gjør det lettere å benytte seg av dem som kilder, eller at de selv er flinkere til å kontakte pressen for å tipse om saker de mener bør dekkes.

5.2.2. De yngste barna presenteres oftere i de riksdekkende avisene

Tendensen for hvilke aldersgrupper med barn og unge som er tilstede i avisene, er ulike for de fire publikasjonen som er grunnlaget for denne undersøkelsen.

Tabell 2.2

Dagsavisen har flest saker som handler om barn i aldersgruppen 0 – 6 år (gruppe 1), 31 prosent av alle sakene denne avisen skrev om barn og unge dreide seg om barn fra den yngste aldersgruppen. I Aftenposten faller 36 prosent av alle sakene om barn og unge inn under den sammenslåtte aldersgruppen (gruppe 5). Dette kan ha å gjøre med at Aftenposten generelt skriver mye om kommunale og statlige forhold, samt politikk, og i slike saker behandles ofte barn og unge som en sammenslått enhet. *Politikk og ulykker/kriser* var de to temaområdene som det helt klart ble skrevet mest om i Aftenposten i den perioden undersøkelsen ble utført, noe som kan forklare hvorfor den sammenslåtte aldersgruppen er

¹¹ Denne regelen er ikke nedskrevet og Vær Varsom-plakaten på sin side definerer ikke hva et barn er i forhold til alder.

høyest representert i Aftenpostens artikler. Videre skriver både Aftenposten og Dagsavisen mer om aldersgruppen 0 – 6 år (gruppe 1) enn det de to lokalavisene gjør.

Både Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad presenterer flest barn i aldersgruppen 13 – 17 år (gruppe 3). Henholdsvis 42 og 35 prosent av alle sakene disse avisene skriver om barn og unge, handler om den eldste alderskategorien. Det viste seg også å være flest barn og unge med uidentifisert alder i Fredriksstad Blad og Tønsbergs Blad. Dette kan indikere at praksisen med å aldersbestemme intervjuobjektene rett og slett er dårligere, eller ikke anses som veldig viktig i de lokale avisene. Man kan også tenke seg at avisleserne i disse to byene identifiserer alderen på barna og de unge i større grad enn det jeg gjør, fordi de har bedre lokalkunnskap når det kommer til for eksempel hvilke skoler som er barneskoler, hvilke som er ungdomsskoler og så videre, og at journalistene derfor ikke er så nøye med å aldersspesifisere barna og unge i artiklene. I og med at jeg ikke sitter med en slik lokalkunnskap, og at jeg kun har forholdt meg til det som eksplisitt blir uttrykt i tekstene, kan det hende at flere barn og unge i avisartiklene har blitt plassert i gruppen for uidentifiserte (gruppe 4), enn det som ville vært tilfelle dersom en person med bedre lokalkjennskap hadde kodet materialet.

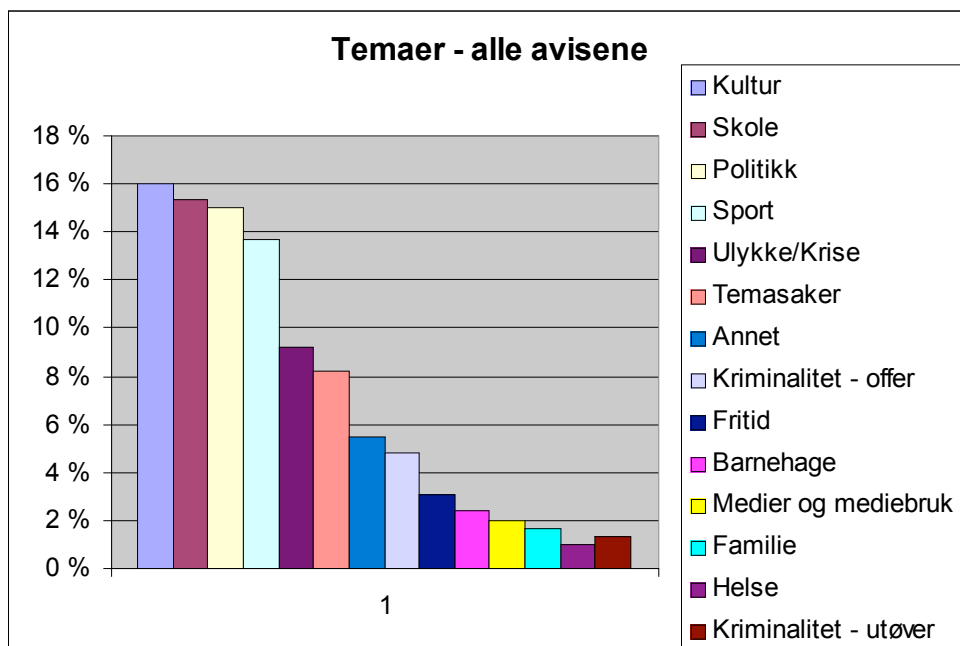
5.3 I hvilke tematiske kontekster presenteres barn og unge?

I utgangspunktet står enhver avisredaksjon fritt til å velge hva den selv vil skrive om. I hvilke tematiske kontekster barn og unge er representert i avisene, sier mye om *hvordan* barn og unge presenteres, og hvilke tematiske kontekster vi som avislesere assosierer med denne gruppen i samfunnet. I Kunkel og Smiths (1999) undersøkelse, som ble gjennomgått i kapittel 3, så vi at den tematiske kategorien der barn og unge oftest var representert i amerikanske medier var *kriminalitet/vold* (crime/violence), mens den nest største tematiske kategorien var *utdanning* (education). I de norske avisene som utgjorde datamaterialet for denne undersøkelsen, så den tematiske fordelingen av sakene noe annerledes ut, særlig med tanke på kriminalitetskategorien. Kriminalitet der barn og unge ble presentert som offer for kriminelle handlinger utgjorde fem prosent av sakene, mens kriminalitet der barn og unge ble presentert som utøvere av kriminalitet kun utgjorde én prosent av sakene.

Temakategorien *skole* som tilsvarer den amerikanske undersøkelsens *education*, kom også høyt opp i denne oppgavens undersøkelse. Det viste seg at 15 prosent av alle sakene som handlet om barn og unge dreide seg om tematiske knyttet til skole, undervisning og utdanning.

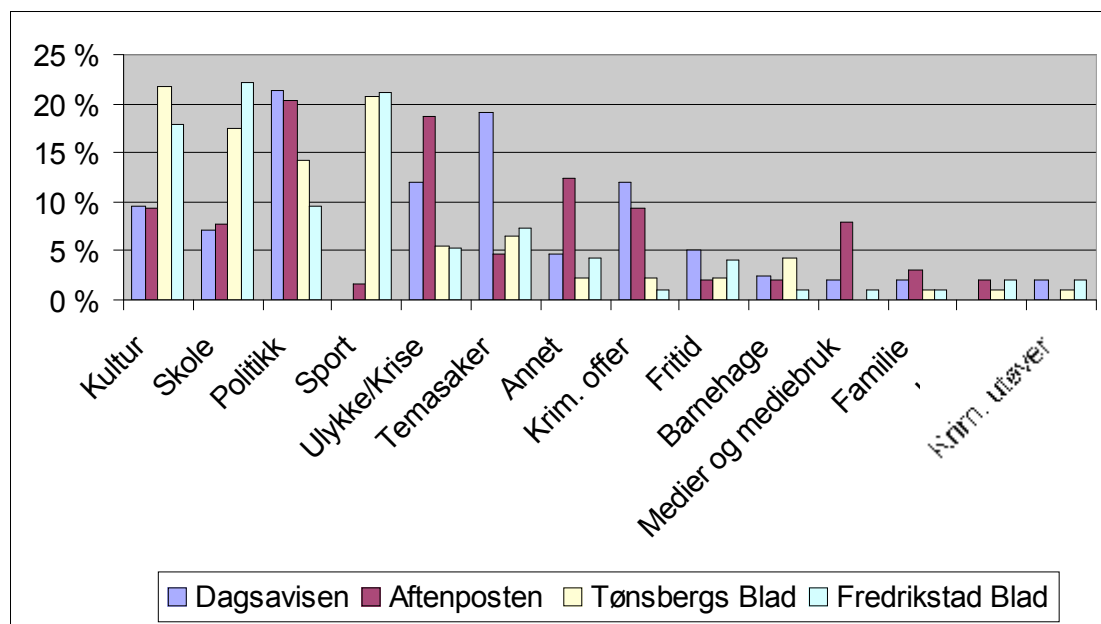
Avisartiklene om barn og unge ble plassert på følgende måte i forhold til de tematiske kategoriene:

Tabell 3.1

Som vi ser ut fra tabell 5.1 er temaene *kultur*, *skole*, *politikk* og *sport* de tematiske kategoriene der barn og unge fremstilles hyppigst, mens *familie*, *helse* og *kriminalitet* (utøver) er de kategoriene med færrest avisartikler om barn og unge. Dersom avisene betraktes hver for seg, ser man at de fire avisene i undersøkelsen prioriterer ulikt i forhold til hvilke tematiske kategorier de presenterer barn og unge i:

Tabell 3.2

5.3.1 Kultur

Tønsbergs Blad skrev flest saker om barn og unge under temakategorien *kultur*. 22 prosent av alle sakene denne avisen presenterte om barn og unge handlet om barn og unge i kulturelle sammenhenger. I Fredriksstad Blad dreide 18 prosent av alle sakene med barn og unge seg om kultur, mens de tilsvarende tallene for Dagsavisen og Aftenposten var 10 og 9 prosent. I denne temakategorien ble barn og unge både presentert som utøvere og mottakere av kultur. I de artiklene der vi møtte barn og unge som utøvere av ulike kulturelle uttrykk, fremsto de ofte som autonome, selvstendige og dyktige individer. De uttalte seg relativt hyppig og ble i det store og hele presentert med positive fortegn. Vi møtte oftere barn og unge som kulturutøvere i de to lokalavisene, enn i de to riksdekkende avisene. Når det gjelder barn og unge som mottakere av kultur, var det oftere avsenderne av kulturproduktene eller andre voksne ”kulturspecialister” artiklene ble vinklet rundt. Dette sammenfaller med måten kulturjournalistikken behandler kulturtilbudet til voksne mennesker. Mottakerne av de kulturelle tilbudene, uavhengig om disse er barn, unge eller voksne, kommer som regel sjelden til syne når avisene lager saker om for eksempel filmer, bøker eller teateroppsetninger, med unntak av for eksempel enquêter, der enkelte kulturmottakere kort får gitt uttrykk for sin mening om kulturproduktet.

5.3.2 Skole

Fredriksstad Blad er den avisen i utvalget som trykte flest skolerelaterte avisartikler i perioden materialet er hentet fra. 22 prosent av alle sakene om barn og unge i denne avisen falt inn under temakategorien *skole*. I Tønsbergs Blad ble 17 prosent av alle sakene om barn og unge plassert under temakategorien *skole*, mens tilsvarende tall for Dagsavisen og Aftenposten var 7 og 8 prosent.

I temagruppen *skole* ble avisartiklene som *ikke* var vinklet på politiske forhold knyttet til skole, undervisning og utdanning plassert. Sakene i denne tematiske gruppen handlet altså om ikke-politiske forhold knyttet til skole, undervisning og utdanning, og gav i mange tilfeller gode innblikk i hvordan barn og unges skolehverdag fortoner seg. Mange av artiklene handlet om ulike former for skoleprosjekter, skoleturer, samt skoleavslutninger, og fremstilte barn og unge i stor grad med positive ordlag. Videre var det også en del artikler som stilte kritiske spørsmål til barn og unges kunnskapsnivå og skolens læringsklima. I slike saker var det stort sett voksne kilder som uttalte seg, og barn og unge ble i noe grad fremstilt med et kritisk tilsnitt i disse sakene. Mobbing og hærverk var også temaer som dukket opp i de sakene som handlet om skole, her ble barn og unge ofte presentert som til dels farlige trusler mot samfunnets/skolens etablerte normer og regler.

5.3.3 Politikk

Når det gjaldt den tematiske kategorien *politikk* var det Dagsavisen og Aftenposten som hyppigst skrev om slike forhold. Henholdsvis 21 og 20 prosent av alle sakene disse avisene skrev om barn og unge kunne plasseres inn under denne temagruppen. I Tønsbergs Blad handlet til sammenligning 14 prosent av alle sakene om barn og unge om politikk, mens Fredriksstad Blad hadde politikk som tema i 9 prosent av barne- og ungdomssakene.

I kategorien *politikk* handlet de fleste sakene om skole- og barnehagepolitikk, innvandrings- og asylpolitikk, samt politiske reguleringer i forbindelse med utbygging/forbedring av skolevei, lekeplasser, ungdomsklubber eller andre steder barn og unge oppholder seg. I denne temakategorien ble man som avisleser ofte tilskuer til en diskusjon mellom politikere, organisasjoner, spesialister og i noen grad foreldre. I de riksdekkende avisene var denne diskusjonen som regel løftet opp på et høyt formelt nivå, gjerne til regjerings- eller stortingspolitikere, mens i lokalavisene var det lokale aktører som fungerte som kilder i sakene. I noen grad møtte vi barn og unge som deltakere i debatten, men som regel ble barn

og unge presentert som *objekter* for diskusjonen mellom de voksne aktørene. De voksne på sin side ble gjerne fremstilt som allvitende og velmenende aktører, som alle hevdet å vite hva som var ”det beste” for barn og unge. I denne temakategorien var det ikke mange av artiklene som ga uttrykk for at det var barna og de unge selv som hadde tatt initiativet til at de politiske saksforholdene ble tatt opp av pressen. I den grad barn og unge var en del av den politiske debatten som handlet om dem, var det som kommentatorer eller parter i en diskusjon som var satt på agendaen av andre aktører enn dem selv.

5.3.4 Sport

I både Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad falt 21 prosent av alle sakene som ble skrevet om barn og unge inn under den tematiske kategorien *sport*. Dagsavisen hadde ingen artikler i denne temakategorien, mens 2 prosent av Aftenpostens saker om barn og unge ble plassert her.

Sport er altså et viktig temaområde der barn og unge hyppig presenteres i lokalavisene, mens de riksdekkende avisene omtrent ikke skriver om barn, unge og sport. I de riksdekkende avisene i denne undersøkelsen var det gjerne sportssaker på nasjonalt eller internasjonalt nivå som ble viet spalteplass, mens lokalavisene prioriterte saker om og med lokale utøvere. Sakene i temakategorien *sport* hadde en rekke fellestrekk med de sakene som handler om kultur. Vi møtte ofte barn og unge som utøvere av ulike sportsgrener der de ble fremstilt som autonome, selvstendige og dyktige individer. I mange tilfeller ble de presentert på samme måte som profesjonelle utøvere ved at de uttalte seg ofte og mye, samtidig som spørsmålene fra journalisten som regel var relevante for det saken handlet om. Barn og unge i disse sakene uttalte seg for eksempel om egen form, hvordan de bedømte egne prestasjoner og så videre. I sportssakene ble barn og unge omtrent alltid presentert på en udelt positiv måte, og ikke sjelden også som helter og idoler.

5.3.5 Ulykker/kriser

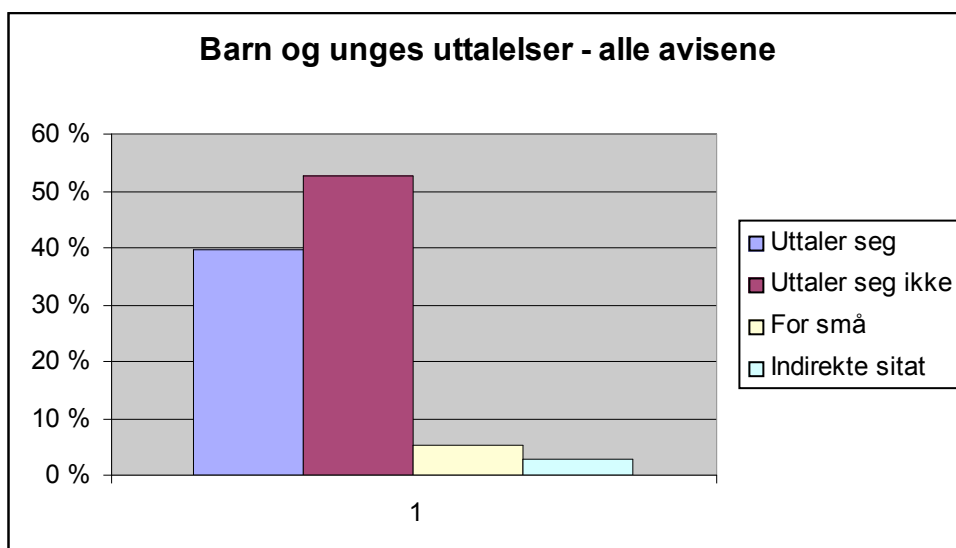
Ulykker/kriser var den tematiske kategorien som Aftenposten skrev aller flest av sakene sine om barn og unge under, og 19 prosent av avisens artikler om barn og unge kunne plasseres i denne kategorien. I Dagsavisen handlet 12 prosent av alle sakene om barn og unge om ulykker eller kriser, mens når det gjaldt de to lokalavisene kunne 5 prosent av alle sakene om barn og unge plasseres i denne temakategorien.

Som tidligere bemerket, fanget materialet mitt inn E.coli-skandalen da den stod på som verst, noe som kan være med på å forklare grunnen til at denne temakategorien var så stor for de riksdekkende avisene. Kategorien inneholdt imidlertid også en rekke saker om andre slags ulykker som trafikkulykker eller ulykker i forbindelse med for eksempel fritidsaktiviteter. En av årsakene til at de riksdekkende avisene skrev såpass mange flere saker om kriser og ulykker, kan være at disse avisene i prinsippet skal dekke hele landet, og derfor hentet saker fra et større geografisk område enn det lokalavisene gjorde. For lokalavisene er den lokale forankringen til sakene som presenteres i avisen svært viktig, og selv om disse avisene også skriver om riksdekkende forhold, gjør de det antakeligvis likevel i mindre grad enn Dagsavisen og Aftenposten.

5.4 Barn, unge og uttalelser

For å undersøke forskningsspørsmål 2: *på hvilken måte er barn og unges egen stemme synlig i avistekstene?* registrerte jeg alle uttalelsene som barn og unge ga i avisartiklene. Når man ser på alle avisene i perioden under ett, ser man at barn og unge uttalte seg i 40 prosent av sakene som handlet om dem. I 53 prosent av sakene om barn og unge uttalte de seg ikke, i 5 prosent av sakene var barna det gjaldt for unge til å uttale seg (det vil si under tre år), mens 3 prosent av sakene hadde uttalelser fra barn og unge kun i form av indirekte sitater.

Tabell 4.1

I hvilken grad barn og unge uttaler seg i de avisartiklene som handler om dem, sier noe om på hvilken måte barn og unge presenteres i avisene. Blir de presentert som taleføre individer

som kan fortelle om egne synspunkter og meninger, eller snakker andre på vegne av dem? Målingen av i hvilken grad barn og unge benyttes som kilder i de avisartiklene som angår dem, vil også si noe om hovedproblemstillingens underproblemstilling, nemlig *i hvilken grad* barn og unges *egen* stemme kommer frem i avisartiklene.

Når det gjaldt antall uttalelser fra barn og unge, og hva man kan trekke ut av disse tallene, er det viktig å huske på at en del av journalistikken tradisjonelt sett åpner lite for kildeuttalelser, uavhengig om hvorvidt saken handler om barn, unge eller voksne. Det at barn og unge uttaler seg, betyr ikke nødvendigvis at deres meninger og ytringer ikke blir tatt på alvor av journalisten, *fordi* de nettopp er barn og unge. I forhold til kriminal- og ulykkesjournalistikk er det for eksempel vanlig å være svært forsiktig med å gjengi både ofres og eventuelle gjerningspersoners ytringer, ut fra en tanke om at disse er i så spesielle og pressede situasjoner at det er fare for at de ikke forstår konsekvensene og rekkeviddene av egne uttalelser. I Vær Varsom-plakatens paragraf 3.9 er slike forbehold formulert med en oppfordring om å ”vise særlig hensyn overfor personer som ikke kan ventes å være klar over virkningen av sine uttalelser.” Videre sier paragrafen ”misbruk ikke andres følelser, uvitenhet eller sviktende dømmekraft. Husk at mennesker i sjokk eller sorg er mer sårbare enn andre.”¹² Det er altså opp til journalisten å vurdere i hvilke situasjoner det bør vises særlig hensyn til kildene, og i hvilke situasjoner de ikke nødvendigvis ser rekkevidden av sine egne uttalelser. Når det gjelder for eksempel sakene om E-coli var det ingen uttalelser fra barn eller unge, selv om det var denne gruppen som ble hardest rammet. Det er kanskje ikke så oppsiktsvekkende at de som var blitt syke av bakterien ikke uttalte seg, men man kunne selvsagt intervjuet barn og unge som *ikke* var smittet for å undersøke hvordan de forholdt seg til krisen og frykten for smitte. De eneste kildene som uttalte seg om slike forhold i forbindelse med E.coli-saken var voksne, enten spesialister, politikere eller foreldre, altså personer som ikke personlig sto i fare for å bli rammet av krisen, annet enn eventuelt i form av å ha status som pårørende.

5.4.1 Indirekte tale

I avisartikler er det vanlig at man forteller historier ved hjelp av sitat eller referat, eller begge deler. ”Referat er gjenfortelling eller skildring av det som har skjedd, samt gjengivelse av uttalelser ved indirekte tale” (Hillesund 1994: 66). I indirekte tale gjengis hovedpoenget i

---

¹² http://presse.no/Spesial/Skjulte_artikler/?module=Articles;action=Article_publicShow;ID=243; (avlest: 31.10.07)

noe som er sagt, mens i sitater er det selve uttalelsene fra kilden som gjengis, gjerne så nøyaktig som mulig (Hillesund 1994: 66). Det er vanlig at man benytter begge former for sitering, både indirekte og direkte, i avisartikler, blant annet for å variere teksten.

I et relativt lavt antall (tre prosent) av alle sakene som handlet om barn og unge var altså deres meninger og utsagn formidlet *kun* gjennom indirekte sitat, og disse indirekte sitatene var ofte plassert i billedtekstene. Det dreide seg både om indirekte sitat gjengitt av journalisten selv, men også indirekte sitat som ble gjengitt av andre voksne som var kilder i samme sak. I de sakene der andre kilder snakket på vegne av barnet eller den unge i form av indirekte sitat, kunne man av og til som leser stille spørsmålstegn ved graden av troverdighet i den indirekte formidlingen av barnet eller den unges utsagn, mening eller holdning. Det ville antakeligvis skapt et mer troverdig inntrykk av barnet eller den unges meningsytring dersom denne hadde blitt gjengitt som direkte sitat, eller som et indirekte sitat fra journalisten sin side. Et eksempel på en slik sak der andre kilder uttalte seg på vegne av barn og unge, stod på trykk i Tønsbergs Blad tirsdag den 14. mars 2006 og hadde tittelen ”Suksess med sunn mat”. Her møter vi den engasjerte barnehagestyrelsen Renate Skoglund som snakker om hvor sunn og god den nye maten som serveres i barnehagen er, og hvor stolt hun er over at nesten alt sukker i kosten er fjernet. På bildet ser vi fem barnehagebarn og to fruktfat. Et av sitatene til styreleder Skoglund lyder som følger:

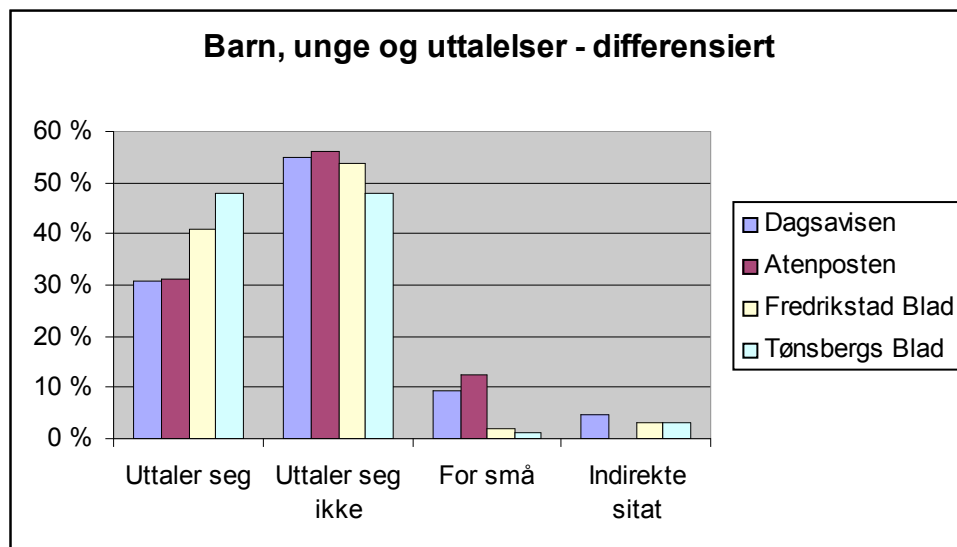
- Før brukte vi også å ha gelé og vaniljesaus når ungene hadde bursdag. Etter at vi byttet til frukt og grønnsaker fikk vi en gledelig overraskelse. «Ungene utbrøt dette var mye bedre!» (Tønsbergs Blad, 14.03.2006)

Journalisten har altså vært i barnehagen, tatt bilde av barna, men det er kun styrelederens indirekte sitering av barnas meninger som er kommet på trykk i saken. Man kan jo stille spørsmålstegn ved troverdigheten til at barna *gladelig* bytter bort gelé og vaniljesaus mot frukt og grønnsaker, og at de til og med synes dette er bedre.

5.4.2 Utaler seg mest i lokalavisene

Dersom man ser på de fire avisene hver for seg, ser man at hyppigheten av barn og unges uttalelser i saker som handler om dem, varierer mellom de ulike avisene.

Tabell 4.2

Barn og unge uttalte seg mest i Fredriksstad Blad og Tønsbergs Blad. I henholdsvis 41 og 48 prosent av sakene som handlet om barn og unge, finner vi sitater fra nettopp barn og unge. Til sammenligning siteres barn og unge i 31 prosent av sakene som handler om dem i både Dagsavisen og Aftenposten. Når det gjaldt uttalelser fra barn og unge i form av indirekte sitater, var dette tilfellet i 5 prosent av Dagsavisens artikler og i 3 prosent av både Fredriksstad Blad og Tønsbergs Blad sine artikler, mens det ikke forekom i det hele tatt i Aftenposten. Samtidig ser vi at den gruppen av barn og unge som var for unge til å uttale seg (altså under tre år) er sterkest representert i Aftenposten og Dagsavisen. Dette kan indikere at de to riksavisene har flere saker om de helt små barna, og at dette slår ut når det gjelder barn og unges generelle uttalelsesfrekvens i avisartiklene sett under ett. De fire avisene stiller omtrent likt i forhold til mengden avisartikler der barn og unge uttalte seg i det hele tatt. I 55 prosent av Dagsavisens artikler om barn og unge finnes det ingen uttalelser verken i form av sitat eller indirekte sitat fra barn og unge. I Aftenposten gjelder dette 56 prosent av sakene, i Fredriksstad Blad 54 prosent av sakene og i 48 prosent av sakene i Tønsbergs Blad.

5.4.3 Kvaliteten på uttalelsene

Den kvantitative undersøkelsen måler altså i hvilken grad barn og unge uttaler seg i de utvalgte avisene, men sier derimot lite om kvaliteten på uttalelsene som barn og unge gir. Denne undersøkelsen måler for eksempel ikke hvor mange uttalelser barn og unge kommer med i hver enkelt avisartikkel, eller hvor i teksten uttalelsene er plassert, noe som kan være

med på å indikere i hvilken grad artiklene presenterer barn og unges uttalelser som viktige for saken. ”Generelt kan vi si at jo flere sitater det er i artikkelen og jo lenger fremme disse er plassert i artikkelen, jo mer er artikkelen vinklet kildens eller aktørens uttalelser” (Hillesund 1994: 70).

Da jeg leste igjennom datamaterialets avisartikler i arbeidet med den kvantitative innholdsanalysen, la jeg merke til flere saker der barn og unge ikke uttalte seg om de forholdene avisartiklene tok opp, men om helt andre ting. Et eksempel på dette er en sak som stod i Aftenposten lørdag 24. juni 2006 og som hadde tittelen ”Også Longyearbyen har slitt”. Saken handler om at regjeringens tidsskjema for full barnehagedekning sprekker, og hvordan de to barnehagene i Longyearbyen har løst dette problemet med blant annet å ta i bruk bolighus som lokaler. Saken er billedlagt med et stort bilde av flere barn som leker i en båt. Helt foran i bildet sitter Linus og Terese, og billedteksten lyder slik: ”Femåringene Linus Meistad og Terese Brunnes og andre i Kullungen barnehage gleder seg over fint vær, selv om det fortsatt er nødvendig med varme klær i Longyearbyen”. Denne indirekte uttalelsen sier ingenting om hvordan Linus og Terese opplever konsekvensene av at tidsskjemaet for den fulle barnehagedekningen sprekker. Nå kan det godt hende at journalisten som snakket med barna faktisk spurte dem om ting tilknyttet barnehageproblematikken og at svarene ikke lot seg bruke. Eller det kan tenkes at journalisten vurderte det som ikke-interessant å høre barnas tanker rundt saken. Likevel kan avisleseren oppfatte at artikkelen presenterer barna som personer uten autonomi, hvis mening ikke er av allmenn interesse, og at de først og fremst er med i artikkelen for at avisen skal få et godt bilde.

5.4.4 Hvorfor ikke spørre oftere?

Antall uttalelser fra barn og unge i de sakene som handler om dem, kan si noe om i hvilken grad journalisten/avisen tar barn og unge på alvor, samt i hvilken grad de betraktes og prioriteres som pålitelige kilder med ytringer det er verdt å lytte til. Materialet til denne undersøkelsen viser altså at i 43 prosent av artiklene finner vi uttalelser fra barn og unge (direkte og indirekte), mens de ikke uttaler seg i 53 prosent av sakene. Årsaken til at man ikke prioriterer barn og unges uttalelser i avisartikler kan handle om journalistikkens profesjonsmessige normer når det gjelder sitering, eller presseetiske rammer som begrenser bruken av sitat, og betyr ikke nødvendigvis at barn og unges stemme ikke prioriteres i saken. Videre er det oppsiktsvekkende at i flere av sakene der barn og unge benyttes som kilder, uttaler de seg om helt andre ting enn det saken gjelder. I flere tilfeller figurerer dessuten barn

og unge kun på pressebildet, uten at de er benyttet som snakkende kilder i teksten. Et spørsmål jeg ofte stilte meg i arbeidet med avisartiklene var, *hvorfor har ikke journalisten snakket med de barna og unge det gjelder, om det saken handler om?*

5.5 Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett at de to lokalavisene i undersøkelsen prosentvis trykker langt flere saker som handlet om barn og unge, enn det de riksdekkende avisene gjorde. De lokale avisene skrev og presenterte flest saker om eldre barn og unge, mens de helt små barna oftest ble presentert i de riksdekkende avisene. Undersøkelsen viser også at barn og unge oftest ble presentert i tematiske kontekster som kultur, skole, politikk og sport. Dersom man ser alle avisene i undersøkelsen under ett, uttalte barn og unge seg med direkte sitat i 40 prosent av de sakene som handlet om dem. Det er imidlertid sentralt å stille spørsmålstegn til kvaliteten på disse uttalelsene, og i mange tilfeller så man at barn og unges uttalelser som ble presentert i artiklene *ikke* handlet om det saken gjaldt. Når det gjelder i hvilken grad barn og unge presenteres på avisenes forsider, så var lokalavisene også her flinke til å skyve barna og de unge opp og frem.

Kapittel 6: Hvordan fremstilles barn og unge i avistekstene?

Etter først å ha kategorisert avisartiklene til den kvantitative innholdsanalysen som ble gjennomgått og presentert i kapittel 5, nærleste jeg alle avisartiklene som handlet om barn og unge på nytt for å se etter fellestrekk i måten avisene fremstilte barn og unge på (forskningsspørsmål 3). Det ble naturlig å dele alle avisartiklene opp i to hovedgrupper i forhold til fremstillingsmåter, der den ene gruppen besto av avisartikler som var preget av en stereotypisk fremstilling av barn og unge, mens den andre bestod av nøytrale fremstillinger av barn og unge. En stereotypi vil si en ”fastgrodd og klisjéaktig oppfatning eller adferd” ifølge Norsk Ordbok. Avisartikler som i stor grad var preget av slike fastgrodde og klisjéaktige fremstillinger av barn og unge ble plassert i kategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*. De avisartiklene som ikke hadde en tydelig stereotyp måte å fremstille barn og unge på, ble plassert i kategorien *nøytrale fremstillingsmåter*.

Etter at alle de 293 avisartiklene var lest gjennom på nytt, viste det seg at i 53 prosent av alle artiklene ble barn og unge fremstilt på svært nøytrale måter, mens i 47¹³ prosent ble de fremstilt på stereotypiske måter.

Det at barn og unge ble presentert på en nøytral måte i over halvparten av materialet kan handle om flere ting. I mange tilfeller bar presentasjonene av barn og unge i slike avisartikler preg av at de ble framstilt på balanserte og sammensatte måter. Likevel var hovedinntrykket når det gjaldt denne kategorien, at barna og de unge ikke ble fremstilt på noen måte i det hele tatt, fordi de omtrent ikke var synlige i avistekstene. Dette dreide seg gjerne om artikler som handlet om forhold som vedgikk barn og unge, men der barna og de unge verken slapp til orde eller ble omtalt i særlig grad. I slike avisartikler var den nøytrale fremstillingen av barn og unge med på å usynliggjøre dem.

Omfanget av denne masteroppgaven gjorde at jeg måtte velge hvilken av de to ovennevnte hovedkategoriene jeg skulle benytte meg av i tekstanalysen. Det ble naturlig å la gruppen med *stereotypiske fremstillingsmåter* danne grunnlag for analysen, fordi disse sakene var mest oppsiktsvekkende og interessante etter min vurdering.

---

¹³ For å se fullstendige utreininger for tallene i dette kapittelet se vedlegg 2

6.1 Stereotypifiserte fremstillingsmåter

Når det gjaldt de artiklene i materialet som ble kategorisert under hovedgruppen *stereotypiske fremstillingsmåter*, viste det seg at enkelte måter å presentere barn og unge på gikk igjen i materialet, og disse mønstrene systematiserte jeg under følgende underkategorier:

1. Det lille, søte barnet
2. Det farlige barnet
3. Det kompetente barnet
4. Barnet som trenger beskyttelse

Den teoretiske gjennomgangen av hva barn og unge er, samt forskningsfeltet barn, unge og medier (gjennomgått i kapittel 2 og 3) fungerte som et bakteppe da jeg kategoriserte avisartiklene i den kvalitative innholdsanalysen. Dette kan man helt sikkert tenke seg at har farget inndelingen av undergruppene noe, og muligheten for at andre fremstillingsmåter er blitt oversett er selvsagt til stede. Det er imidlertid viktig å understreke at jeg aktivt og med et åpent sinn har lett etter andre, alternative måter å fremstille barn og unge på i avisartiklene, men ikke funnet slike. Jeg vil også påpeke at sporene etter hvordan forskningen forholder seg til, og tenker rundt barn og unge også var til stede i kategorien *nøytrale fremstillingsmåter*, men at nedslaget fra forskningen i disse artiklene ikke gikk over i stereotype fremstillinger, noe som var tilfelle for kategorien som undersøkes i tekstanalysen.

Da jeg skulle gå i gang med tekstanalysen gjorde jeg et bevisst utvalg av avisartiklene fra hver underkategori, det vil si at jeg valgte ut enkelte avisartikler som illustrerte undergruppene som helhet på en god måte, og lot disse danne grunnlag for tekstanalysen. I dette kapittelet vil jeg gjennomgå analysefunnene fra den kvalitative tekstanalysen av avisartiklene.

6.2 Det lille, søte barnet

Avisene fremstilte barn og unge som søte og små i 22 prosent av artiklene i hovedkategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*. Dagsavisen presenterte barn og unge på denne måten hyppigst, og 27 prosent av artiklene kunne plasseres i denne underkategorien. Av Tønsbergs Blad sine artikler kunne 23 prosent plasseres her, i Fredriksstad Blad var det 19 prosent som

ble plassert i denne underkategorien, mens 8 prosent av Aftenpostens artikler ble plassert i underkategorien *det lille, søte barnet*. Jeg vil i det følgende drøfte fellestrekk ved kategorien med eksempler hentet fra avisartiklene.

6.2.1 Harde nyheter med søte barn

Fremstillingsmåter av barn og unge som små og søte var til stede både i ”harde” nyhetssaker og i ”mykere” featuresaker. Det er vanlig å definere “harde nyheter” som “[...] topics and approaches – police and courts, sports, local government, or business – written to give the who, what, when, where, why and how” (Garrison 2004:5). Mens de “myke nyhetene” gjerne defineres som historier og feature (Mencher 1991). Ifølge Lill-Torunn Kilde betrakter man ofte saker som handler om barn som ”myke” nyheter, og at bruk av barn i ”harde” nyheter derfor vil synes særlig kontrastfylt fordi det ”myke” barnet møte den ”harde” virkeligheten (Kilde 2005: 15)¹⁴. I de avisartiklene som jeg har nærlest i forbindelse med denne undersøkelsen, ble de søte, små barna ofte presenterte som en case¹⁵ eller en slags personliggjøring av det hovedsaken handlet om, når de dukket opp i de ”harde” nyhetssakene. Slike saker var gjerne vinklet og bygget opp rundt ekspertkilder og dokumenter som utredninger, referater, årsrapporter og så videre. Det var få sitater fra barn og unge i slike artikler, men de figurerte ofte på pressebildene. Når det gjaldt det lille, søte barnets tilstedeværelse i de ”myke” nyhetssakene, møtte vi her oftere barn og unge som hovedaktører, og sakene var i langt større grad vinklet og bygget opp rundt barna. I disse artiklene var det som regel få eller ingen ekspertkilder, og barna utalte seg oftere og med flere sitater enn det de gjorde i de ”harde” nyhetssakene.

6.2.2 Kontrasten mellom barn og voksne

Som redegjort for i kapittel 2, blir barnet av mange betraktet som en kontrast til de voksne og som en del av motsetningsparet barn/voksen (Steinsholt og Øksnes 2003). Barnet eller den unge blir altså i mange sammenhenger forklart ut fra hva en voksen er, og barn og voksne plasseres som ytterpunkter i forhold til hverandre. I avisartikkelen ”Tjuvstart på 17. mai”¹⁶, som stod på trykk i Dagsavisen 16. mai 2006, kom denne kontrasten og avstanden mellom

---

¹⁴ Kilde skriver hovedsakelig om barn på pressebilder, men jeg mener at dette er overførbart dersom man undersøker hele avisoppslag med verbaltekst, bilder og layout fordi kontrasten mellom det myke barnet og den harde virkeligheten er like mye tilstedet i disse nivåene.

¹⁵ En case vil si at journalisten benytter en faktisk person og denne personens erfaringer til å for eksempel belyse konsekvensene av en politisk beslutning, samt for å konkretisere den (Kilde 2005: 36)

¹⁶ Avisartiklene som undersøkes i dette kapittelet, ligger som vedlegg til oppgaven i den rekkefølgen de omtales.

barn og voksne tydelig frem. Saken handler om at Hegdehaugen barnehage har feiret nasjonaldagen en dag på forskudd, siden de ikke skal delta i 17.mai-toget på selve nasjonaldagen. Barnas uvitenhet og avhengighet av de voksne kommer tydelig frem gjennom ett av temaene som går igjen i artikkelen, nemlig det at barna ikke helt forstår hva det vil si å gå i tog. De voksne som presenteres i artikkelen må forklare at det kalles å gå i tog når det er mange mennesker som går etter hverandre i en rekke, selv om de ikke har hjul. Måten journalisten presenterer barnas uvitenhet og de voksnes allvitenhet på i artikkelen etablerer en avstand mellom barna og de voksne, og de fremstilles som motpoler til hverandre.

”Barna grublet mye over hva det ville si å gå i tog. Flere mente at det ikke hadde vært noe ordentlig tog. For det hadde ikke hjul. – Det var bare vi som gikk. Vi skulle sende oss selv med toget, forklarte Markus. Så da måtte de ansatte forklare at det kalles å gå i tog når det er mange som går etter hverandre” (Dagsavisen, 16.05.2006).

Barna presenteres i brødteksten som naive og ”grublende”, mens de voksne opptrer som rasjonelle og ”forklarende”. Journalistens valg av verbet ”gruble” skaper konnotasjoner til en tankevirksomhet som er noe naiv, i motsetning til verbet ”tenke” som man gjerne forbinder med noe mer rasjonelt og målrettet. Markus sin barnlige og til dels naive forklaring på hva et 17. mai tog er, er også med på å fremstille barnet som lite og søtt.

6.2.3 Barnet som uferdig

I kategorien *det lille, søte barnet* ble ofte barnet fremstilt som noe som er underveis eller under utvikling: altså uferdig. I denne masteroppgavens kapittel 2 presenteres og gjennomgås perspektiver fra forskningen rundt barn og unge som betrakter barn og unge som noen som er på vei: ”I den grad vi voksne, om enn løst, ofte betraktes som et symbol på det fullstendige og fremstår som utviklingens «uunngåelige» slutt punkt, blir barndommen betraktet som en nødvendig, men ufullstendig overgangstilstand på veien mot en godt sosialisert voksen” (Steinsholt og Øksnes 2003:27-28). At barnet fremstilles i avisartiklene som noe som ennå ikke har oppfylt sin endelige form, og som fortsatt er læresvenner på vei til de voksnes rekker, forsterker inntrykket av barnet som lite og søtt i motsetning til det voksne og de voksnes kompetanse. I Dagsavisens artikkel ”Tjuvstart på 17. mai” finnes det flere bemerkninger fra journalisten, eller indirekte referater fra kilder som ikke er oppgitt, som presenterer og fremstiller barna som uferdige og underveis. Journalisten gjenforteller at ”[...] ingen av barna skjønnte «Vi ere en nasjon vi med»” (Dagsavisen, 16.05.2006), og fremstiller med denne setningen barnet som uferdig. Det er imidlertid uklart hva det er ved sangen ingen av barna skjønner. Er det den semantiske dimensjonen av sangteksten,

hensikten med å synge den eller det musikalske uttrykket barna ikke forstår?

Hovedinntrykket som står igjen for leserne går i retning av at barna er uferdige individer fordi de ikke er inneforstått med, eller de ”skjønner ikke” norske, kulturelle koder som man regner som en naturlig del av de voksnes fellesskap eller kulturkompetanse.

Avisenes fremstilling av barn som noe uferdig kommer også til syne i artikkelen ”Den gode lukt av forsommer” som stod på trykk i Fredriksstad Blad 16. mai 2006. Saken handler om førsteklassingene fra Manstad skole som overværer et kuslipp på Elingaard. Journalisten gjenforteller barnas tanker rundt det å være ku på en bås en hel vinter slik: ”De [barna] er ikke riktig sikre på hvordan man får tiden til å gå gjennom sju måneder på en bås, men er sikre på at det må gå an å finne på *noe*” (Fredriksstad Blad, 16. mai 2006). Ifølge journalisten er ikke barna ”riktig” sikre på hva kuene gjør på fjøset. I denne setningen er det ordene ”riktig” og ”*noe*” som skaper et inntrykk av barnet ikke bare som uvitende, men også som søtt. Ved at journalisten skriver at barna ikke ”riktig” vet, istedenfor at de simpelthen ”ikke” vet, men at de er sikre på at må gå an å finne på ”*noe*”, etteraper hun en barnlig snakkemåte eller diskurs i fremstillingen av barna i artikkelen. Denne barnlige skrivemåten gjør at barna fremstår som søte, små og ikke minst uvitende. Dersom en voksen person ikke hadde visst hva kuene gjorde på låven om vinteren, er det tvilsomt om journalisten ville fremstilt denne uvitenheten på samme måte, med det samme barnslige språket.

6.2.4 Positive ord om søte, små barn

Det verbale nivået i artiklene som fremstilte barna som søte og små var gjerne positivt ladet. Barna ble beskrevet blant annet gjennom ordene og ordkombinasjonene: ”helter, tapre, med kampånd, nysgjerrige, frydefulle, begeistrede, fornøyde, savner skolen og svette i trøya”. I motsetning til ordbruken som beskrev barn og unge innenfor kategorien *det farlige barnet* (som blir nærmere drøftet i punkt 6.3) som stort sett var negativt ladet, skapte ordene som fremstilte det lille, søte barnet først og fremst positive konnotasjoner og assosiasjoner. Til tross for at ordbruken i utgangspunktet er positiv, kan man imidlertid stille spørsmål ved hvorvidt de barndomsbildene som konstitueres gjennom de positive ordene er hensiktsmessige for mer helhetlige måter å betrakte barn og unge på. I mange tilfeller skapte de positive ordene, sammen med resten av oppslagene, et bilde av barnet som lite, naivt og søtt, noe som bidro til at barnet ble værende i en søthetskontekst, i stedet for at det ble fremstilt på andre, mer autonome måter.

6.2.5 ”Journalistisk prosa”

En annen tendens ved den verbale fremstillingen av barna og de unge i denne kategorien var at språket ofte var sanselig og beskrivende. Det vil si at presentasjonen av barna gjerne spilte på sanselige dimensjoner ved språket, og at journalisten brukte god plass til å skildre¹⁷ både barna og omgivelsene. Dette gjaldt særlig i de sakene der barna var sak i seg selv, altså de ”myke” nyhetene, men også i de ”harde” nyhetene kom en slik sanslighet til syne, selv om den der var mer økonomisert og gjerne begrenset seg til enkeltstående sitater fra barna. I Dagsavisens artikkel ”Tjuvstart på 17. mai”, er det flere sanselige og beskrivende ord og vendinger som journalisten og den voksne kilden (den pedagogisk lederen i barnehagen) bruker til å forklare og fremstille barna i artikkelen.

”På innpust kunne barna fortelle om flagg som var mista, politihester, sanger og ikke minst at det ikke var et ordentlig tog. – Barna har vært spinnville, så det har vært hektisk, men samtidig veldig gøy, sier Ragnhild Bjørkan Orstad, pedagogisk leder i Hegdehaugen” (Dagsavisen, 16.05.2006)

Ifølge journalisten forteller altså barna på ”innpust” om dagen sin. Dette er et veldig beskrivende og sanselig ord. Snakker man på innoverpust, må man nødvendigvis snakke svært fort for å få sagt det som skal sies i løpet av en setning. Valget av ordet ”innpust” skaper assosiasjoner til, og et bilde av, oppspilte og engasjerte barn. Det er dessuten en veldig *barnlig* måte å snakke på, det er sjelden man opplever voksne mennesker snakke på innpust, og derfor blir barna som snakker på innpust fremstilt som særlig barnlige, små og søte gjennom valget av nettopp dette ordet. Journalisten fortsetter skildringen av barna med en barnlig fortellemåte i artikkelen. Leddsetningen ”flagg som var mista” er et eksempel på en etteraping av barnespråket og er også grammatisk ukorrekt. Et flagg er en ting (altså et objekt) og en ting kan ikke *være* mistet. Noen (subjektet) kan derimot miste en ting, og det ville derfor vært mer korrekt om journalisten hadde skrevet at barna fortalte at noen ”hadde mista flaggene sine”. Barnespråket, med dets grammatiske ukorrektheter, blir altså brukt av journalisten i hennes skildring av barna, og den verbalspråklige stilen i artikkelen er i stor grad med på å fremstille barnet som lite og søtt. Ifølge den pedagogiske lederen i barnehagen har barna dessuten vært ”spinnville”, noe som også er en særdeles sanselig beskrivelse og fremstilling av barna i artikkelen. Ordet er satt sammen av to enkeltstående ledd der det første (spinn) signaliserer at man står overfor noe som spinner rundt, i dette tilfellet barna, mens det andre ordet (vill) viser til noe som er vilt, altså ukontrollert. Det å være spinnvill er

---

¹⁷ Å skildre vil si å beskrive eller utmale. En skildring er en fortelling, fremstilling eller beskrivelse. En skildrende stil er for eksempel en motsetning til en resonnerende stil (Norsk ordbok 2006).

en noe tvetydig tilstand, uten en fast mening, og avisleserne vil nok automatisk putte sine egne erfaringer og assosiasjoner inn i dette begrepet, noe som gjør ordet godt egnet i en stemningsskapende skildring.

I artikkelen om kuslippet ”Den gode lukt av forsommer”, preger også journalistens bruk av skildringer teksten:

”Men ikke bedre enn at flertallet måtte ty til hendene sine for å beskytte øyne og neser for synet av det som plutselig spruter ut av den ene enden på kua. Enkelte av jentene må sågar finne seg et stille hjørne og søke tilflukt bak ranslene sine” (Fredriksstad Blad, 16. mai 2006)

I dette avsnittet pakker journalisten inn en hendelse i en eufemisme¹⁸, det vil si en mildnet eller forskjønnnet omskrivning av det som faktisk har skjedd. I stedet for å skrive at kua bæsjer, heter det ”det som plutselig spruter ut av den ene enden på kua”. For noen av jentene, blir dette en så sterk opplevelse at de må søke tilflukt bak ranslene sine. Dette er en svært visuell og sanselig formidling av situasjonen, vi kan formelig lukte kubæsjen, samt se for oss de redde småjentene bak ranslene sine. Skildringen formidler gjennom sin sanselighet et syn på barn som skjøre, små vesener som må søke tilflukt fra livets harde realiteter, som kubæsjen representerer i dette tilfellet. Jeg tror disse skildringene og litterære konstruksjonene først og fremst benyttes fordi det er en barnesak, som journalisten igjen ønsker skal være en god lesesak. Dersom man tenker seg at saken hadde handlet om voksne bønder som skulle overvære kuslippet, ville det virket veldig unaturlig å skildre stemningen på denne måten, med for eksempel en nøye beskrivelse av kubæsj, samt de voksnes eventuelle reaksjoner på denne bæsjen.

6.2.5.a Skjønnlitterær stil i ”myke” avisartikler

Det var altså særlig i de ”myke” nyhet- og featuresaker at journalistenes skjønnlitterære grep i verbaltekstene kom sterkest til uttrykk i fremstillingen av barn og unge. I slike saker lekte journalistene seg mer med språket og dets muligheter, samt brukte større plass og flere ord på skildringer og beskrivelser. Årsaken til denne skjønnlitterære tilnærmingen kan være at journalistene ønsker å skape gode leseropplevelser hos mottakerne. Det kan også dreie seg om en egen lyst, fra journalisten sin side, til å skrive annerledes og mer skjønnlitterært enn det den tradisjonelle nyhetssjangeren åpner for. Situasjoner, hendelser og saker der barna fremstilles som små og søte er utmerket materialet for den ”journalistiske prosaen” fordi

---

¹⁸ Eufemisme er en forskjønnende omskrivning som erstatter et stygt, pinlig, brutalt eller vulgært ord med et mer estetisk eller passende (Litteraturvitenskapelig leksikon 1999)

slike saker som regel er lite konfliktfylte, samtidig som de byr på mange fine litterære motiver. Men selv om barn i ”myke” nyhet- og featuresaker egner seg spesielt godt som utgangspunkt for en kreativ, ”journalistisk prosa”, kan man stille spørsmål ved hvilke barndomsbilder en slik skrivemåte formidler. Min oppfatning er at disse ofte var svært begrensede og endimensjonale, og at de gjerne spilte på tradisjonelle, idylliserende forestillinger om barn og unge.

6.2.6 Virkelighetsvitner og stemningsskapere

Som redegjort for i kapittel 5 var det mange artikler i datamaterialet der barn og unge enten ikke uttalte seg i det hele tatt, hvor uttalelsene deres kun var gjengitt som indirekte sitater, eller at de uttalte seg om noe helt annet enn det saken gjaldt. Dette var også tilfelle for de sakene der barn og unge ble fremstilt som små og søte. Særlig ofte forekom det indirekte sitater eller sitater som handlet om noe annet enn det saken gjaldt. Et eksempel på dette er undersaken ”Åpner ny barnehage på Nøtterøy” som stod på trykk i Tønsbergs Blad 21. april 2006. Saken handler om en nyåpnet barnehage på Nøtterøy og fungerer som en case til hovedsaken ” – Gjør ikke nok”, som dreier seg om at det ikke er nok barnehageplasser i Tønsberg. I artikkelen møter vi et av de nye medlemmene i den nyåpnede barnehagen på Nøtterøy, Oddleif Furuheim, og selve brødteksten begynner med følgende sitat fra ham: ”– Aaeerrggh! lyder det nesten konstant fra Oddleif Furuheim (3) som presenterer seg som «dragen»” (Tønsbergs Blad, 21.04.2006). Dette er for øvrig det eneste Oddleif sier i hele saken. Heller ingen andre barn uttaler seg, til tross for at to barn i tillegg til Oddleif er tilstede på pressebildet. Denne artikkelen er et godt eksempel på en sak der barn uttaler seg, men ikke om det saken gjelder. Det kan godt tenkes at barna i denne barnehagen av ulike årsaker ikke var i stand til å kommentere det saken faktisk gjaldt, men hvorfor skal man ta med en slik uttalelse som den Oddleif gir da? I tillegg til at Oddleifs kommentar er med på å fremstille barn som søte, små og lekne, fungerer sitatet, og ikke minst pressebildet, som et bevis på at journalisten har vært på stedet. I saker der barna ble sitert, men ikke snakket om det saken gjaldt, tilførte deres tilstedeværelse artiklene troverdighet ved at de var med på å bekrefte at journalisten hadde vært på stedet og ikke bare skrevet saken fra pulten sin i avisredaksjonen. Videre skapte slike sitater også ofte en god ”barnestemning” i artiklene, og gjorde dermed sakene mer leservennlige.

6.2.7 Kildebruk – hvem snakker i sakene om de søte, små barna?

Hvilke kilder som får uttale seg i en artikkel, og i hvilken grad de får anledning til dette, sier mye om hvilke aspekter ved et saksforhold som er blitt vurdert som viktige fra journalisten eller avisens side. Hvilke kilder som *ikke* kommer til orde, gjør det samme. Dette gjelder også i kategorien *det lille, søte barnet*. I de ”harde” nyhetssakene var det gjerne voksne ekspertkilder som dominerte som kilder i artiklene. I slike saker var det kanskje noen få sitater fra barna, men disse handlet som sagt ofte om noe helt annet enn det saken gjaldt. I de ”myke” nyhetssakene var det gjerne flere sitater fra barn samtidig som avisartiklene i større grad ble bygget opp rundt dem. De voksne som uttalte seg i disse sakene var de som naturlig var til stede, for eksempel lærere, foreldre eller barnehageansatte, og i liten grad ekspertkilder. I de sakene der det var få sitater fra barna og unge, eller sitater som var irrelevante for det saken gjaldt, forsterker dette fremstillingen av barna som små på den måten at inntrykket for avisleserne kunne være at barna i artikkelen ikke var i stand til å uttale seg på en fornuftig måte om det saken gjaldt.

6.2.8 Oppsummering – det søte sperrer for det autonome

Barn og unge ble presentert og fremstilt som søte og små på flere måter i avisartiklene som dannet utgangspunkt for denne tekstanalysen. Både gjennom oppslaget plassering i avisens kontekst, bildene, bildetekstene, verbalteksten, kildeutvalget, samt den journalistiske vinklingen og komposisjonen ble barn og unge fremstilt som søte og små. I flere av avisartiklene var det tydelig at denne fremstillingsmåten ble prioritert på bekostning av andre alternative fremstillingsmåter. Det inntrykket som avisartiklene skapte av barn som søte og små handlet også i en del tilfeller om *fraværet* av andre måter å presentere barn og unge på. At de *ikke* ble fremstilt som kompetente, autonome, eller med en egen stemme, forsterket inntrykket av barna og de unge som små og søte. ”Når barn er med i nyhetssaker som tilhører til politikere, som anslag eller som en ”søt vri” på nyhetssaker, kan den journalistiske vinkelen på barna ofte bli ovenfra og ned” (Kilde 2005: 198). Mitt inntrykk er at avisenes presentasjoner av barn og unge som små og søte ofte kommer i veien for alternative fremstillingsmåter, og at en slik ”ovenfra og ned holdning” som beskrives i sitatet ovenfor er sterkt til stede i en del av avisartiklene, selv om dette ikke nødvendigvis er tilsiktet fra journalistenes side. Likevel er hovedinntrykket at disse avisartiklene fremstiller barna på stereotypiske måter, altså fastgrodd og klisjéaktig, og at det er få nyanser i måten barna presenteres på.

6.3 Det farlige barnet

Avisene fremstilte barn og unge som farlige i 11 prosent av artiklene i hovedkategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*. De to lokalavisene presenterte oftere barn og unge på denne måten enn det riksavisene gjorde. Av Tønsbergs Blad sine artikler kunne 14 prosent plasseres i underkategorien *det farlige barnet*, mens i Fredriksstad Blad var det 13 prosent av artiklene som ble plassert her. Tilsvarende tall for Aftenposten og Dagsavisen var henholdsvis 7 og 5 prosent.

I denne gruppen var det særlig eldre barn og unge som dannet utgangspunkt for artiklene:

”Når barn kommer i tenårene og havner i pressen, kan de oppleve å gå fra å gi positive konnotasjoner til å gi negative, bli en ingrediens i et samfunns moralske panikk. Den moralske panikken er ofte generert av media, basert på den oppfatning at individer eller grupper i samfunnet, minoriteter eller subkulturer, er farlige for storsamfunnet” (Kilde 2005:195).

Jeg hadde ventet meg at flere av avisartiklene om unge skulle gjenspeile synspunktet ovenfor, og ble positivt overrasket da jeg fant ut at en såpass liten andel av artiklene i denne studien fremstilte barn og unge som farlige. Likevel var mitt inntrykk at i de artiklene der barn og unge ble fremstilt som farlige, ble de portrettert veldig negativt og som regel uten at alternative synspunkt på sakene som kom frem. Den ensidige, og til tider sterkt overdrevne, negative fremstillingen tror jeg i mange tilfeller gjenspeiler samfunnets moralske panikk (begrepet nøyere redegjort for i kapittel 3) i forhold til unge mennesker.

Ut fra den kvantitative undersøkelsen presentert i kapittel 5 viste det seg at kun 1 prosent av alle sakene som handlet om barn og unge dreide seg om barn og unge som utøver av vold og kriminalitet. Dette viser at det ikke nødvendigvis er snakk om at de unge i kategorien *det farlige barnet* er lovbrøyttere i tradisjonell forstand. Artiklene som presenterer barn og unge som farlige, dreide seg ofte om barn og unge som bryter med og/eller utfordrer regler, institusjoner og det etablerte samfunnet. Jeg vil i det følgende presentere to artikler som jeg synes illustrerer de forskjellige tendensene innad i gruppen som helhet på en god måte.

6.3.1 De farlige unge møter voksne autoriteter

I flere av sakene som kunne kategoriseres under gruppen *det farlige barnet* ble barna og de unge plassert i et motsetningsforhold til de voksne, slik som også var tilfelle i kategorien *det lille, søte barnet*. Mens barna i kategorien *det lille, søte barnet* fremstilles som små, søte, uvitende og underveis, presenteres de farlige unge som pøbler, forbryttere og som noen som

truer det etablerte samfunnet. De voksne i artiklene om de farlige unge blir på sin side gjerne fremstilt som trygge, moralske autoriteter hvis oppgave er å rettlede de unge. Det stilles sjelden spørsmål fra journalistenes side ved de voksnes kompetanse når det gjelder en slik rettleiding, noe som indikerer at det ligger holdninger i tekstene, disse kan være bevisste eller ubevisste, fra journalistene sin side om at så lenge du er voksen, vet du hva det rette er.

6.3.1.a Forebyggende arbeid (eksempel 1)

Artikkelen "Fokus på forebyggende arbeid" som ble trykt i Fredriksstad Blad 21. juni 2006, er et godt eksempel på en avisartikkel som fremstiller motsetningsforholdet mellom barn og unge, der de voksne fremstilles som oppdragere og de unge som farlige. Bakgrunnen for saken er en knivstikkingsepisode på Haugeåsen skole den 9. juni, og artikkelen beskriver et møte mellom politiet og foreldrene ved skolen. Saken er slått opp over to spalter på avisens fjerde side, som er en viktig nyhetsside. Avissiden består for øvrig av en annonse som er større enn selve artikkeloppslaget, samt noen små notiser på topp og bunn av avissiden. Oppslagets plassering i den interne aviskonteksten viser at redaksjonen har vurdert saken som betydningsfull. Til tross for at saken er gitt en god plassering, så kunne den vært slått større opp, noe som ville skapt et enda mer kontant uttrykk av viktighet. Artikkelen har kun ett bilde, og dette er av Rune Kaspersen fra Østfold politidistrikt. Det er et ansiktsbilde tatt foran en power-point fremvisning, noe som gjør den fotografiske gjengivelsen av ansiktet utydelig. Deler av ordene "alkohol", "narkotika" og "lovbrudd" skimtes på lerretet bak Kaspersen. Bildet kommuniserer godt med artikkelens tittel, der begge elementene understreker at dette handler om forebyggende arbeid, selv om det kan være utydelig for leseren *hva* arbeidet skal forebygge. Mens bildet og tittelen indikerer at det dreier seg om tradisjonelt forebyggende arbeid når det gjelder alkohol, narkotika og kriminalitet, henviser ingressen til en konkret knivstikkingsepisode. Dette skaper en dissonans, eller en usikkerhet om hva saken gjelder i artikkelens visuellverbale nivå, noe som fører til at mediebudskapet kan virke utydelig for avisleserne.

6.3.1.b - Det er farlig, det!

Avisoppslagets tvetydighet i hva det politiarrangerte foreldremøtet handler om, fortsetter i artikkelens brødtekst der østfoldpolitiets Rune Kaspersen blant annet går hardt ut mot mobiltelefonen som han mener er en falsk trygghetsgaranti for foreldre. Med dette tilføres enda et tematisk moment i saken, det dreier seg altså om en konkret knivstikkingsepisode,

forebyggende arbeid når det gjelder alkohol, narkotika og kriminalitet, samt barn og unges mobilbruk. En slik uryddig komposisjonsmessig presentasjon av artikkelens tema og deltemaer skaper et inntrykk av at barn og unge er delaktig i, eller utsatt for, alt dette ”farlige” på en gang. Gjennom denne måten å komponere artikkelens tematikker, fremstilles de unge som personer som kan, eller som allerede har, rotet seg bort i en mengde farlige og kanskje til og med ulovlige, saker.

6.3.1.c Farlig teknologi

Rune Kaspersen ber altså foreldrene være særlig oppmerksomme på de unges mobilbruk:

”– Et vanlig triks er at barna via mobiltelefonen beroliger foreldrene med å fortelle hvor de er, mens de i virkeligheten kan befinne seg et helt annet sted. Et annet forhold er at 99 prosent av all omsetning av rusmidler og narkotika skjer via mobiltelefonen” (Fredriksstad Blad, 21.06.06, s 4).

De unge fremstilles gjennom dette sitatet som truende til det etablerte samfunnet ved at de bruker mobiltelefonene sine til å villedde foreldrene. Kaspersen benytter ordet ”triks” til å beskrive de unges (mis)bruk av mobiltelefonen sine. Ordet ”triks” er et negativt ladet ord som skaper konnotasjoner til uærlighet, og verbet ”trikse” sine denotasjoner er ”lure, svindle” (Norsk Ordbok 2006:19). Kaspersens ordvalg er altså med på å fremstille unge mennesker på en negativ måte. Ikke bare trikser de unge, ved hjelp av mobilen med informasjonen til foreldrene, de bruker dessuten mobiltelefonene til å kjøpe og selge narkotika. Her referer Kaspersen til et prosenttall, uten at kilden til dette tallet oppgis, noe som er med på å skape en lav grad av troverdighet i forhold til opplysningens riktighet. Hvor har han dette tallet fra? Politibetjenten får komme med denne påstanden uten at journalisten stiller oppfølgningsspørsmål vedrørende prosenttallets opprinnelse, noe som gir inntrykk av at journalisten til en viss grad går god for Kaspersens uttalelse.

Videre i brødteksten stiller politibetjenten spørsmål ved hvor mye de voksne vet om barnas internettbruk. Når Kaspersen også trekker inn Internett som en arena der barn og unge driver med farlige ting, blir han representant for en mediepanikk (begrepet er nøyere gjennomgått i kapittel 3), som tradisjonelt sett betrakter nye medier som farlige, og særlig for barn og unge. Journalisten og avisen er på sin side med på å videreformidle holdningen om at barn og unge misbruker nye medier, fordi ingen får komme til motsvar mot Kaspersens holdninger til de unges medievaner. Journalisten stiller heller ikke selv kritiske spørsmål til Kaspersens synspunkt, noe som kunne ha tilført teksten en mer nyansert fremstilling av de unge.

6.3.1.d Hvem taler de unges sak?

Utgangspunktet for denne saken er som sagt et tilfelle av knivstikking ved en skole, mens artikkelens vinkling og komposisjon av ulike tematikker skaper et inntrykk av unge mennesker som generelt truende og farlige, eller som ofre for farlige ting. I artikkelens siste avsnitt vender imidlertid teksten tilbake til knivstikkingsepisoden. For første gang presenterer journalisten foreldrene som deltar på møtet, gjennom en gjenfortelling av deres kritikk av skolen som de mener ikke har stilt godt nok opp for de unge den dagen knivstikkingen fant sted. Dette avviser skolens rektor kontant, og hevder at en slik kritikk ikke er berettiget. Foreldrenes forsøk på å snu fokuset mot de unges behov og rettigheter, avfeies av rektoren og følges heller ikke opp av journalisten.

6.3.1.e Ingen motsvar – politiets fremstilling får stå

Artikkelens skremselbilde av unge mennesker som knivstikkende, alkoholdrikkende og misbrukere av ny medieteknologi blir stående for Kaspersens regning, fordi disse holdningene kun kommer til uttrykk i hans direkte sitater. Dette betyr ikke at journalisten eller avisen går fra ansvaret for at unge mennesker fremstilles på den negative og stereotypiske måten som de gjør i denne avisartikkelen. Det er journalisten som har valgt å la nettopp disse sitatene bli stående i saken, samtidig som det også er journalisten eller avisens valg å la Kaspersens holdninger og meninger stå ubesvarte. Ingen andre ekspertkilder som forskere eller andre spesialister får komme til orde i saken, og heller ingen unge får muligheten til å uttale seg. Bildet av ungdommer som farlige og truende blir altså stående uten modifisering, i tillegg til at det formidles gjennom en autoritær samfunnsaktør, politiet, som mange lesere antakeligvis automatisk vil tillegge en stor grad av troverdighet og betydning.

Denne avisteksten er et godt eksempel på hvordan barn og unge til tider fremstilles på stereotypiske og endimensjonale måter i aviser. En autoritær kilde (politiet) får snakke fritt uten at andre alternative synspunkter på saken kommer frem. Journalisten refererer politikildens meninger ukritisk, etter min mening, i det han ikke stiller noen kritiske spørsmål til de nokså kontante og unyanserte påstandene som politibetjenten kommer med. Det ville helt klart vært interessant å høre hva for eksempel en medieviter ville sagt til Kaspersens holdninger til unge menneskers bruk av Internett og mobiltelefon, samtidig som

det selvsagt også ville vært spennende å fått vite hva unge mennesker selv mener om temaene som tas opp i artikkelen.

6.3.2 Farlige unge uten belegg (eksempel 2)

Det kunne virke som om selve frykten for hva unge mennesker kunne komme til å finne på av farlige handlinger lå til grunn for mange av sakene der barn og unge ble fremstilt som farlige, og ikke konkrete farlige eller straffbare handlinger. Artikkelen ”Politiet på barnevakt” stod på trykk i Tønsbergs Blad tirsdag 18. april 2006, og er et godt eksempel på nettopp en slik sak.

6.3.2.a Bildet signaliserer fare

Avisartikkelen er plassert på sidene 6 og 7 under avisens nyhetsvignett. Oppslaget fyller omtrent begge sidene, noe som signaliserer at saken har fått høy prioritet, til tross for at den ikke står på avisens viktigste nyhetssider. Det er tre bilder som hører med til oppslaget, deriblant et stort hovedbilde som i likhet med oppslaget som helhet er strukket ut over store deler av dobbeltsiden. På det denotative nivået viser hovedbildet en politibil, og to klynger med unge mennesker som vi ikke riktig ser ansiktene på. Vi ser bakhoder, hetter og luer, men ingen tydelige ansikter. Bekledningen og størrelsen på menneskene i gruppen, gjør at vi kan plassere disse som ungdommer. I den ene klyngen står det en politidame og snakker med ungdommene. Bildet er tatt i en av byens gater, det er tatt om kvelden/natta og det er uvisst om ungdommene er bevisst på at de fotograferes. Når det gjelder bildets konnotative nivå representerer politibilen i bildet den instansen som skal opprettholde lov og orden i et samfunn. Det at politiet har sett seg nødt til å rykke ut denne kvelden/natta indikerer at det er skjedd noe ulovlig, eller at man frykter at det kommer til å skje noe ulovlig. Sammen med artikkelens tittel ”Politiet på barnevakt” får politibilen i bildet oss til å assosiere ungdommene med fare og/eller kriminalitet. Man kunne selvsagt helt enkelt beskåret bilde annerledes, eventuelt kunne fotografen valgt et annet utsnitt, for å unngå denne koblingen. Det at de avbildede ungdommene står i klynger, er med på å fremstille dem som sluttede enheter det er vanskelig å nå inn til. Vi som avislesere kan ikke trenge inn i sirklene de har dannet. Ansiktene deres som omtrent ikke er synlig, samt den lange avstanden til fotografen gjør at ungdommene også fremstilles med en stor grad av emosjonell avstand. Hadde de vært avbildet nærmere og med direkte blikkontakt til fotografen, ville dette skapt en større grad av

nærhet mellom dem og avisleserne. Slik de nå er avbildet representerer de for avisleseren den litt utydelige gruppen ungdom, som vi ikke helt vet hva består av.

6.3.2.b Politiet som barnevakt

Valg av hovedbilde, tittelen som signaliserer fare ved at den er stilt i negativ¹⁹, oppslaget utstrekning, samt innholdet i billedtekstene skaper til sammen et inntrykk av at det i dette avisoppslaget handler om en alvorlig eller farlig hendelse der unge mennesker er involvert. Ingressen demotiverer og modifierer derimot noe av dette inntrykket: ”Politiet slapp billig unna da de måtte passe på et par hundre 16-åringer på byen påskeaften” (Fredriksstad Blad, 18.04.06, s 6). Ingressen er imidlertid med på å fremstille og opprettholde pressebildets (hovedbildet) fremstilling av at ungdommer som en utydelig masse gjennom den unøyaktige betegnelsen ”et par hundre 16-åringer”. Denne unøyaktigheten er med på å forsterke inntrykket av de unge menneskene som farlige. Vi vet ikke hvem de er eller hvor mange de er, bare at de trenger å bli passet på.

Hovedtemaet for selve avisartikkelen er at et av byens utesteder, ”Cruise”, har arrangert et ”party” med aldersgrense 16-år på påskeaften, og at politiet i den forbindelse har sett seg nødt til å fungere som barnevakt for disse ungdommene. Valget av ordet ”barnevakt” i tittelen kommuniserer med ordkombinasjonen ”passe på” i ingressen, og til sammen danner disse et inntrykk av at her er det snakk om mennesker (ungdommer) som ikke er i stand til å ta vare på seg selv. Barnevaktmetaforen²⁰ går igjen i hele den verbalspråklige teksten. Selve ordet ”barnevakt” gir konnotasjoner til det at noen er så små, hjelpeløse og ute av stand til å ta vare på seg selv at de trenger tilsyn når foreldrene deres er borte. Avisartikkelen handler imidlertid om ungdommer over 16 år, som antakeligvis ikke har bruk for barnevakt i sitt daglige liv. Denne fremstillingsmåten blir en kontrast til resten av oppslaget som indikerer at ungdommene er farlige og truende. Det at barn og unge betraktes som individer som trenger beskyttelse fra voksne mennesker er tanker man finner igjen både i forskningen og samfunnsdebatten om hva barn og unge er (nærmere drøftet i kapittel 2). Vanligvis går denne beskyttelsestanken ut på at barnet eller den unge må beskyttes fra omverden, mens dette avisoppslaget skaper et inntrykk av at de unge må beskyttes fra seg selv.

---

¹⁹ Det vil si at det er hvite fonter på svart bakgrunn, noe som gjerne brukes i krim-, krigs og krisejournalistikk.

²⁰ En metafor er en retorisk trope, ord eller uttrykk som brukes i billedlig eller overført betydning (Litteraturvitenskapelig leksikon 1999)

6.3.2.c Lovlig versus ulovlig fyll

Frykten for de unge og kontrasten mellom de unge og de voksne presenteres blant annet slik i artikkelen: "[...] var både politiet og kommunen nervøse for at blandingen av fulle ungdommer og «lovlige» bygjengere skulle bli lite påskefredelig" (Fredriksstad Blad, 18.04.06, s 6). Dette skillet mellom lovlig og ulovlig fyll plasserer de unge og voksne i et motsetningsforhold til hverandre, og brødteksten etablerer også et skille mellom "lovlige" og "ulovlige" bygjengere. Dette henspiller antakeligvis på lovligheten av det å komme inn på utesteder, samt nyte alkohol, men selv om du bare er 16 år er det jo ikke ulovlig for deg å oppholde deg i sentrum på natta. Barn og unge har like mye lov og rett til å oppholde seg i byen på natta som de voksne, "lovlige" bygjengerne har. Videre forteller brødteksten at både barnevernstjenesten og politiet stilte med ekstra bemanning ved utstedet "Cruise" og "var forberedt på det verste". Den ekstra bemanningen understreker samfunnets frykt for potensielle farlige handlinger fra de unges side. Det at barnevernstjenesten og politiet er forberedt på det verste, indikerer en holdning om at man frykter ungdommene *før* de har gjort noe som eventuelt kan kategoriseres som ulovlig eller farlig. Denne måten å fremstille barn og unge på, kategoriserer de unge som potensielt farlige. Politiets og barnevernets ekstra bemanning denne natta, beskrives i avisartikkelen som "ekstra stryker", noe som skaper konnotasjoner til kontekster man ellers gjerne forbinder med krig, invasjon eller kriser. På denne måten fremstiller ungdom gjennom den verbalspråklige stilen til journalisten som noen samfunnet må beskytte seg mot.

6.3.2.d De unge var ikke så farlige likevel

Hele oppslaget og alle dets nivåer, både de visuelle og verbaltekstlige, samt artikkelens plassering og vinkling, bygger opp en forventning om hva de farlige, "ulovlige" bygjengerne som samfunnet har satt inn ekstra ressurser for å beskytte seg mot, har gjort for noe galt. Det viser seg, etter at hele teksten er lest, at det eneste man kan beskyldte ungdommene for er to mindreårige gutters (to av "et par hundre") urinering på offentlig sted, samt besittelse av øl, og at det meste av nattas problemer er det voksne som har stått for. I denne artikkelen ser vi at frykten for hva unge mennesker skal kunne komme til å gjøre både farger journalistens fremstilling av ungdommene, samtidig som den speiler samfunnets holdninger til unge, representert gjennom politiet og barnevernets frykt eller holdninger. Journalisten får nyansert fremstillingen noe ved å ta med fornuftige sitater fra to gutter, men hovedinntrykket er likevel at de unge fremstilles som farlige.

Både oppslaget visuelle utseende og verbale innhold er altså i konflikt med de faktiske opplysningene i saken, noe som forårsaker en dissonans mellom innholdet og uttrykket, samtidig som det svekker journalisten/avisens troverdighet og integritet som formidler. For de avisleserne som kun kaster et overfladisk blikk på denne artikkelen, vil inntrykket derimot være at ungdommer har vært på byen og gjort noe veldig farlig eller ulovlig, selv om dette ikke er tilfellet og som avslutningssitatet fra politiet underbygger: ” – Det meste av bråket i natt har kommet fra godt voksne, sier politiet” (Tønsbergs Blad, 18.04.06, s 6).

6.3.3 Oppsummerende kommentarer – det farlige barnet

Kontrasten mellom barn og unge og de voksne var også en gjennomgangstone i fremstillingen av barn og unge i gruppen *det farlige barnet*. De to motpolene besto blant annet i at barna eller de unge ble betraktet som truende eller farlig, mens de voksne ble definert som trygge, autoritære og de som vet det rette. Oppslagene var gjerne plassert på avisenes nyhetssider, de ble som regel presentert som vanlige nyhetssaker med tanke på komposisjon og layout, og hadde gjerne ett bærende bilde per sak. Det var oftere bilde av en voksen person på hovedbildene i motsetning til kategorien *det lille, søte barnet* der det som regel var barn avbildet på hovedbildene.

Ordene som fremstilte og beskrev barna og de unge i oppslagene var i stor grad negativt ladede. Det var en del ord og ordkombinasjoner som ”angrep, sparket, viser fingeren, skallet til medelev, slo ham i ansiktet, kneet til ham i magen, hærverk, hverdagsterror, pøbler, rampestreker og nedsatt orden” som fremstilte barna og de unge som farlige og truende mennesker.

Det var først og fremst de voksne kildene som snakket i disse sakene, og da gjerne kilder med autoritet. En del av sakene som handlet om kriminalitet og vold, var gjerne presentert som tradisjonelt krimstoff, fra avisens side, og det virket ikke unormalt at de det gjaldt ikke uttalte seg. Likevel syntes jeg det var bemerkelseverdig at de sakene som *ikke* omhandlet konkrete lovbrudd var så ensidige i sin kildebruk. Ikke bare snakket barna og de unge svært sjeldent, men også alternative synspunkt fra andre voksne kilder som kunne ha modifisert autoritetsfigurenes til tider ensidig negative holdning til barn og unge, ble ofte utelatt.

6.4 Det kompetente barnet

Av alle underkategoriene til hovedkategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*, var kategorien *det kompetente barnet* den største dersom man ser alle avisene under ett. Avisene fremstilte barn og unge som kompetente i 42 prosent av artiklene i hovedkategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*. De to lokalavisene presenterte oftere barn og unge på denne måten enn det riksavisene gjorde. Av Fredriksstad Blad sine artikler kunne 57 prosent plasseres i underkategorien *det kompetente barnet*, mens i Tønsbergs Blad var det 47 prosent av artiklene som ble plassert her. Tilsvarende tall for Aftenposten og Dagsavisen var henholdsvis 26 og 23 prosent. Jeg vil i det følgende først gå gjennom enkelte fellestrekk ved kategorien, for deretter ta for meg to avisartikler som illustrerer denne gruppen på en hensiktsmessig måte.

6.4.1 Kompetente på mange nivåer

I kategorien *det kompetente barnet* møter vi fremstillinger av barn og unge som selvstendige og kyndige individer. Et fellestrekk i denne kategorien er at barna og de unges meninger og synspunkter i stor grad vektlegges i artiklene, og de fremstilles ikke kun som motiver for pressefotografene, søte stemningsskapere, sannhetsvitner eller stemmeløse individer som voksne snakker på vegne av. De unge røstene blir gitt stor plass til å fremme sine meninger og synspunkter i tekstene. Videre er ofte uttalelsene fra barna og de unge relevante. I motsetning til kategorien *det lille, søte barnet* der uttalelsene gjerne kunne dreie seg om noe helt annet enn det saken gjaldt, snakker barna og de unge i denne gruppen i stor grad om det saken gjelder. Den store plassen barna og de unges meninger, betraktninger og holdninger er gitt i avisartiklene er helt klart med på å fremstille dem som kompetente og taleføre individer.

Det er flere nivåer, både visuelle og verbale, i disse artiklene som er med på å danne et inntrykk av barna og de unge som kompetente. Slike artikler har ofte fått en god plassering i avisenes interne kontekster, og er plassert på viktige nyhets-, sports- og kultursider. Det er gjerne store oppslag som følges av pressebilder som også er slått stort opp. Den plassen artiklene er gitt i forhold til avisenes sideredigering, samt størrelsen på oppslagene, er med på å skape et inntrykk av at sakene er blitt prioritert som viktige fra avisredaksjonenes side, noe som igjen er med på å fremstille barna og de unge som viktige samfunnsaktører det er verdt å lytte til/lese om.

Verbalspråket i artiklene er ofte preget av positive ord og vendinger. Språket er konkret og presist, og ikke så sanselig og beskrivende som i kategorien *de søte, små barna*. Barna og de unge i kategorien *det kompetente barnet* fungerer sjelden som skjønnlitterære motiver som journalisten benytter for skape god, leservennlig stemning i teksten. Det konkrete, faktabaserte verbalspråket gjør at ordenes grunnleggende, bokstavelige betydning, altså denotasjonene, står i sentrum, mens ordenes verdier og kulturelt bestemte assosiasjoner, altså konnotasjonene, blir mindre relevante for leseren. Det konkrete språket gjør at det ikke dannes så mange tolknings- og assosiasjonsmuligheter for leseren som det gjorde i kategoriene *det lille, søte barnet* og *farlige barn og unge*.

Når det gjelder pressebildene i denne kategorien skaper som regel heller ikke disse de store tolkningsrommene når det gjelder bildenes konnotative nivåer. Bildene består i stor grad av portretter, eller situasjonsbilder fra for eksempel kultur- og sportsbegivenheter, og det er bildenes umiddelbare uttrykk, altså det vi konkret ser, som kommuniserer sterkest med leseren.

Motsetningsforholdet mellom barn og voksen som preger sakene i kategoriene *det lille, søte barnet*, *det farlige barnet* og *barnet som trenger beskyttelse*, der barna og de unge ofte blir definert og fremstilt ut fra en voksen motpol, er ikke like sterkt tilstede i denne kategorien. Dette bidrar også til at barna og de unge blir fremstilt og presentert som kompetente og selvstendige individer, og ikke kun som en kontrast til en voksen motpol.

6.4.2 Barn og unge som idrettsstjerner

I kategorien *det kompetente barnet* møter vi i mange tilfeller fremstillingsmåter der barn og unge presenteres som helter på bakgrunn av prestasjoner. Særlig barnet eller den unge som idretts- og kulturstjerne, er fremstillingsmåter som går igjen i avisartiklene, men det er også eksempler på artikler knyttet til dyktighet og prestasjoner ut over idrett og kultur, for eksempel saker som handler om skole, undervisning og utdanning.

I både Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad falt 21 prosent av alle sakene som ble skrevet om barn og unge inn under den tematiske kategorien *sport*, ifølge den kvantitative undersøkelsen presentert i kapittel 5.. Dagsavisen hadde ingen artikler i denne temakategorien, mens 2 prosent av Aftenpostens saker om barn og unge ble plassert her. Dette er kanskje ikke så overraskende med tanke på at riksavisene i større grad dekker sport

på landsnivå enn det de lokale gjør. Det at barn og unge ofte presenteres i forbindelse med temaet sport i lokalavisene tyder likevel på at dette blir vurdert som et viktig temaområde når det gjelder lokalavisenes fremstilling av barn og unge. Avisartiklene som handler om barn, unge og sport, bygges i stor grad opp, både tematisk og komposisjonsmessig, på lik måte som tradisjonell sportsjournalistikk, noe som gjør at barna eller de unge fremstilles som autonome, selvstendige og ofte profesjonelle individer og utøvere. De unge sportsutøverne uttaler seg ofte og gjerne på en selvstendig måte, om for eksempel form, utstyr, ambisjoner og prestasjoner. Journalistene velger som regel å prioritere mange sitater fra barna og de unge i slike artikler. Dette gjelder i særlig grad når det er snakk om konkurranseidrett, mens når det gjelder for eksempel skoleidretten, ser vi at de voksne som snakker indirekte eller direkte på vegne av barna og de unge oftere dukker opp. I slike saker er tematikkene også gjerne andre ting i tillegg til det rent sportslige, for eksempel hvordan skoleidretten er med på å holde barn og unge i god fysisk form, hvordan man lærer å samarbeide av å delta i skolens fotballturnering, osv.

6.4.2.a Fotballspilleren som får skryt av alle (eksempel 1)

Det første eksempelet i gruppen *det kompetente barnet* representerer de avisartiklene som presenterer barn og unge som helter i en profesjonell idrettskontekst. I Fredriksstad Blad 21.juni 2006 kunne man lese om den talentfulle fotballspilleren Martin Elvestad (16). Oppslaget er plassert som hovedoppslag over de to første sportssidene i aviseksempelret, noe som indikerer at saken har fått en god prioritering fra avisredaksjonens side. Rundt oppslaget er det seks små sportsnotiser som på ingen måte tar oppmerksomheten bort fra saken. Det er to pressebilder som er en del av avisoppslaget, det ene et portrett av Elvestad som er blåst stort opp, samt et mindre bilde som viser Elvestad i en kampsituasjon.

Det visuellverbale førsteinntrykket som møter leseren er at det i denne saken dreier seg om en svært talentfull person. Tittelen på avisoppslaget er "Får skryt av alle", i billedteksten står det blant annet at "Martin Elvestad har potensial til en toppspiller", mens ingressen består av et sitat fra U17 landsalgstreneren Øivind Nilsen som karakteriserer Elvestad blant annet som "– En veldig spennende spiller med et stort potensial" (Fredriksstad Blad 21.6.2006, s 20). I undertittelen heter det at "I morgen skal Martin Elvestad (16) føre FFKs juniorer videre i cupen", noe som også underbygger det visuellverbale førsteinntrykket av at dette dreier seg om en svært talentfull person. Det er med andre ord ett bærende budskap eller tema i det

visuellverbale førsteinntrykket som møter avisleserne, nemlig at Martin Elvestad er svært talentfull.

6.4.2.b Konkret språk

Saken om Martin Elvestad er komposisjonsmessig bygget opp som en klassisk sportssak, med den omvendte pyramide som mal for verbalteksten. Språket i artikkelen er, som tradisjonelt nyhetsspråk, konkret og direkte, og det finnes ingen skildringer eller andre skjønnlitterære elementer i teksten. Journalistens egen stemme er omtrent fraværende, og brødteksten består først og fremst av sitater fra flere profesjonelle kilder som uttaler seg om Elvestads prestasjoner og fremtid som fotballspiller. Det nøkterne og konkrete språket er med på å fremstille Elvestad som en kompetent utøver på den måten at det er de faktiske hendelser, prestasjoner og resultater som fremheves. Det at verbalspråket i stor grad er bygget opp på den samme måten som når man omtaler voksne, profesjonelle sportsutøvere, bidrar også til at Elvestad blir presentert som en kompetent og dyktig fotballspiller.

6.4.2.c Ekspertkilder skaper heltestatus

Selve brødteksten i avisartiklene lever opp til forventningene som særlig tittelen gir, og Elvestad får virkelig skryt av ”alle” i teksten. I tillegg til U17-landslagstreneren, uttaler også juniortrener Tom-Freddy Aune og A-lagstrener Knut Torbjørn Eggen seg i særdeles positive ordlag om den unge fotballspilleren. De som uttaler seg om Elvestad i saken gjør dette på en seriøs og profesjonell måte, de kommenterer Elvestads faktiske ferdigheter og bedømmer han ut fra hans prestasjoner. De forholder seg ikke til Elvestad som en ”ungdom”, men som en fotballspiller. Det er ingen voksne som snakker på vegne av Elvestad i artikkelen. Selv uttaler Elvestad seg med relevans om det saken gjelder, han kommenterer tidligere valg av klubb og veien videre til FFKs A-lag. Relevansen i Elvestads sitater viser at journalisten antakeligvis har stilt relevante spørsmål om det saken gjelder. Dette er valg fra journalisten sin side som er med på å fremstille Elvestad som kompetent. At ekspertkilder fremstiller Elvestad som en svært dyktig fotballspiller, er med på å presentere ham ikke bare som kompetent, men nærmest som en helt. Det er ikke hvem som helst som uttaler seg om Elvestads prestasjoner, men kilder med stor autoritet i forhold til deres posisjon som eksperter på området.

Det er ingen uttalelser som ikke handler om det saken gjelder i denne artikkelen. Ingen av kildene uttaler seg om positive ringvirkninger av fotball som interesse, noe som var tilfellet i

enkelte andre sportsartikler. Til tross for at journalistens egen stemme kommer lite til syne i verbalteksten, er likevel journalistens valg av blant annet vinkling, språk og kilder i stor grad delaktig i å fremstille Elvestad som kompetent og som en helt.

6.4.3 Gründerne (eksempel 2)

De sakene der barn og unge ble fremstilt som kompetente dreide seg som sagt ikke bare om sport, men også om barn og unges prestasjoner på andre områder. Jeg skal nå se nærmere på et avisoppslag der temaet er barns delaktighet i samfunnet som initiativtakere og etablerere.

6.4.3.a Gir ut båtmagasin på fritiden

I Fredriksstad Blad 23. juni 2006 kunne vi lese om fire kamerater som har startet sitt eget båtmagasin i artikkelen "Gir ut båtmagasin". Saken er slått opp på avisens tredjeside, noe som regnes som en viktig nyhetsside i avisens interne kontekst. Oppslaget er det eneste på siden, fulgt av to annonser. Det kommer ikke frem av teksten hvor gamle guttene er, men ved å se på bildet vil jeg anta at det dreier seg om gutter i ti-tolvårsalderen. Hele oppslaget med tekst, bilde og layout er presentert på lik måte som avisens tradisjonelle nyhetsstoff. På pressebildet som går over nesten halve avissiden, ser vi fire smilende gutter med det første eksemplaret av magasinet de har startet i hendene. Oppslaget som helhet er vinklet rundt ett tema: guttene som har startet et båtmagasin.

Komposisjonen i artikkelen er bygget opp slik at guttene selv uttaler seg først og mest, mens det mot slutten av saken kommer en kommentar fra Ungt Entreprenørselskaps grunnskoleansvarlig, Anne Marit Skovly. Vinklingen og komposisjonen av artikkelen, samt kildebruken, er med på å fremstille barna som kompetente, samtidig som det forsterker sakens preg av seriositet og viktighet som allerede plasseringen av saken i avisens interne kontekst har gjort. De det gjelder snakker først og mest, og saken er viktig nok i seg selv og trenger ikke bygges ut med flere deltematikker.

6.4.3.b Bare et blaff?

Fra journalistens side foreligger det en del valg i verbalteksten som er med på å skape et bilde av magasinguttene som kompetente. For det første omtaler han barna med etternavn, noe som er uvanlig i saker med barn, der man gjerne nøyer seg med å omtale med fornavn. Dette gjør at barna presenteres som seriøse aktører. For det andre benytter han seg av deres

stillingsbetegnelser som for eksempel *redaktør* og *IT-ansvarlig* i omtalen av dem. Måten journalisten omtaler barna er i stor grad med på å fremstille dem som kompetente individer.

Innledningsvis i brødteksten kommer det imidlertid en kommenterende bemerkning fra journalistens side som kan sies å trekke fremstillingen av barna som kompetente i motsatt retning, eller i alle fall slå tvil om deres dyktighet: ”Og til alle som tror at dette er et blaff som kommer til å avta like fort som det kom, så kan redaktøren forsikre om at de har store og langsiktige planer for bladet” (Fredriksstad Blad 23.06.2006, s 3). I denne setningen ligger det en antagelse fra journalisten sin side om at det sikkert er mange som tror at dette er et blaff, før han lar redaktøren av båtmagasinet dementere denne antagelsen. Hvor journalisten henter dette synspunktet fra, forteller ikke brødteksten noe om. Har han spurt folk på gata hva de tror vil skje med magasinet, er det profesjonelle mediefolk som har sagt at et slikt prosjekt ikke er levedyktig, eller er det guttene selv, på eget initiativ, som har snakket om at mange kanskje tror dette ikke kommer til å vare? I og med at antagelsen ikke har noen konkret avsender utover journalisten selv, indikerer at det her er snakk om hans egne, kanskje ubevisste, holdninger om at barn ikke vil klare seg som magasinskapere som kommer til syne i teksten. Denne tekstpassasjen er med på å så tvil hos leserne om hvorvidt prosjektet til guttene kommer til å lykkes, og selv om resten av oppslaget fremstiller gründerguttene som kompetente, skapes altså en liten usikkerhet i nettopp denne setningen.

6.4.3.c Barna fremstiller seg selv som dyktige og kompetente

De fire guttene i saken uttaler seg kun om det saken gjelder, og står for til sammen fire av totalt fem direkte sitater i teksten. At guttene snakker om det det gjelder, samt mengden med sitater, er med på å fremstille dem som kompetente aktører det er verd å lytte til. Guttene snakker dessuten gjennom hele artikkelen på en profesjonell måte: ”- Dette første bladet er bare et demonstrasjonsblad. Det neste kommer ut rett etter sommeren, og vi håper å fortsette med dette lenge. Kanskje vi til og med kan få det inn i en butikk etter hvert, sier Børresen” (Fredriksstad Blad 23.06.2006, s 3). I dette sitatet viser Børresen at de har kompetanse når det gjelder faglige aspekter (demonstrasjonsblad) knyttet til magasinutgivelse, samt konkrete visjoner for fremtiden (bladet skal kanskje selges i butikk). De fire guttene benytter seg ofte av en etablererdiskurs som man gjerne kanskje ellers helst forbinder med voksne aktører: ”- Det har vært en del jobb, og vi må jo gjøre dette på fritiden. Men det er moro, sier Pedersen” (Fredriksstad Blad 23.06.2006, s 3). Det at det har vært ”en del jobb”, og at den må gjøres ”på fritiden” trekker sitatet i en slik retning. Som avisleser tenker man kanskje lett at barn

bare har fritid, men de er jo på skolen og deltar kanskje også på organiserte fritidsaktiviteter, så det at guttene har laget et magasin på fritiden vitner om et sterkt initiativ for å få dette til.

De fire guttene i avisartikkelen er altså selv, gjennom sitatene, med på å fremstille seg som kompetente, fordi uttalelsene bærer preg av å være reflekterte samtidig som de uttaler seg med fagkunnskap og benytter en viss fagterminologi. Journalisten gir på sin side guttene rom og plass til å fremstille sine tanker og refleksjoner, og bruker svært lite plass i brødteksten til å komme med egen kommentering. Journalisten benytter heller ikke guttene som motiv for skjønnlitterære skildringer eller konstruksjoner, og det er gjennom verbalspråket, artikkelens vinkling, komposisjon og plassering i avisens interne kontekst helt tydelig at dette er en seriøs nyhetssak.

6.4.4 Oppsummerende kommentarer om kompetente barn og unge

Avisartiklene i denne kategorien bar preg av at det ofte var eldre barn og unge som ble fremstilt, noe som kan indikere at avisene og journalistene lettere fremstiller unge som kompetente, mens de små barna gjerne blir presentert i en søthetskontekst, slik vi så det i kategorien *det lille, søte barnet*. I kategorien *det kompetente barnet* uttalte de unge seg ofte, og i stor grad om det saken gjaldt. Dette kan tyde på at journalisten har stilt relevante spørsmål, noe som igjen indikerer at avisene og journalistene lettere ser for seg at eldre barn har mer relevante ting å si enn det de mindre barna har. Det kan også tenkes at de eldre barna snakker mer på eget initiativ, og at det derfor er lettere å gjengi flere sitater fra dem. Kvaliteten på uttalelsene vil naturlig nok også være bedre hos en sekstenåring enn en fireåring, og kanskje det er noe av grunnen til at eldre barn og unge får mer plass til å snakke i avisartiklene.

I denne kategorien har vi altså møtt barn og unge som fremstilles som kompetente individer i avisartiklene. Det er snakk om barn og unge med "sunne interesser" som vi kan se opp til på grunn av prestasjoner, initiativ eller handlinger. Denne måten å fremstille barn og unge på gjenspeiler den teoretiske tenkningen rundt barn og unge som ser for seg at barn er selvstendige og kompetente individer: "Dagens barn blir ofte omtalt som robuste, kompetente og selvstendige" (Holthe 2003:110). Barna og de unge blir altså gjerne fremstilt med en applauderende holdning både fra journalistene som skriver sakene og de voksne kildene som uttaler seg i avisartiklene. Det er naturlig å tenke seg at dette også har å gjøre

med at det i stor grad dreier seg om aktiviteter, prestasjoner og holdninger som voksne kan stille seg bak. Hva om artiklene hadde dreid seg om en veldig kompetent tagger, for å sette det litt på spissen, ville avisene da fremstilt barna og de unge på samme positive måte? Eller hva med en kompetent dataspiller som brukte store mengder av fritiden sin foran dataskjermen?

Den bejublende holdningen til barn og unge som kunne spores i avisartiklene i kategorien *det kompetente barnet* bar preg av å være en stereotypisk måte å fremstille barn og unge på, selv om den hadde et umiddelbart positivt uttrykk. I disse sakene kunne man spore en nesten overdreven positiv holdning til barn og unge, som til tider virket unaturlig og overdrevent velvillig. Det svært optimistiske synet på barn og unge som ble presentert i artiklene, reduserte i enkelte tilfeller omtrent inntrykket av det barna og de unge hadde fått til, fordi fremstillingen tangerte mot det komiske eller karikerte²¹. Mitt inntrykk var at dette på ingen måte var tilsiktet eller ønsket fra journalistene sin side, men den til tider overdrevne positive holdningen til barna og de unge var i enkelte tilfeller med på å trekke troverdigheten av fremstillingen ned.

Dersom man sammenligner artiklene i gruppen *det kompetente barnet* opp mot artiklene i gruppen *det farlige barnet*, ser man to motpoler i måten å fremstille barn og unge på. Mens barnet eller den unge bare er dyktig i den ene gruppen, er det bare farlig i den andre, og begge disse måtene å betrakte barn og unge på er har et stereotypisk tilsnitt og er altså "[...] Oversimplified definition of a person or type of person [...]" (Watson og Hill 2003:279).

6.5 Barnet som trenger beskyttelse

I teorikapittel 2, som tok for seg teorier rundt barn og unge, så vi at mange teorier ser for seg at barn og unge trenger beskyttelse, blant annet fordi de ikke er i stand til å se rekkevidden av sine handlinger: "Childhood is a process, as yet unrealized, of becoming adult. Adults understand the consequences of their actions in a way that children do not" (Critcher 2003:157). Denne måten å betrakte barn og unge på var også til stede i en del av avistekstene i denne studien. Avisene fremstilte barn og unge som noen som trenger beskyttelse i 25 prosent av artiklene i hovedkategorien *stereotypiske fremstillingsmåter*. De to riksavisene presenterte oftere barn og unge på denne måten enn det lokalavisene gjorde. Av Aftenposten sine artikler kunne 48 prosent plasseres i underkategorien *barnet som trenger beskyttelse*,

---

²¹ En karikatur er en sterkt overdrevet og latterliggjørende fremstilling av egenheter ved en person/situasjon (Norsk Ordbok 2006: 300)

mens i Dagsavisen var det 45 prosent av artiklene som ble plassert her. Tilsvarende tall for Tønsbergs Blad og Fredriksstad Blad var henholdsvis 16 og 9 prosent. Jeg vil i det følgende konsentrere meg om to artikler som illustrerer denne måten avisene presenterer barn og unge på.

6.5.1 NRK beskytter barn (eksempel 1)

I Aftenpostens utgave 19. april 2006, kunne vi lese en sak om at NRK ønsket å beskytte barna i Melodi Grand Prix junior ved å ikke la dem delta i den europeiske finalen. I stedet laget de nordiske kringkasterne sin egen variant av programmet, for å beskytte barna blant annet mot å eventuelt havne på taperplass i finalen. Saken om Melodi Grand Prix junior sto på trykk på Aftenpostens side åtte, og var den første saken etter kultursidelens hovedoppslag. Artikkelen plassering i avisens interne kontekst, samt oppslagets størrelse er med på skape et uttrykk av viktighet, om enn ikke så viktig at den ble prioritert som hovedoppslag.

6.5.1.a Todelt fremstilling av de unge artistene

”Dropper Europa-finale” er tittelen på artikkelen som følges av undertittelen ”NRK vil beskytte barna i Melodi Grand Prix junior”. Inngressen informerer om at vinneren av lørdagens norske finale i Melodi Grand Prix junior ikke får delta i den europeiske finalen i Romania. Bildematerialet som følger saken består av ti portrettbilder av de norske deltakerne/deltakerparene, og virker til å være NRKs ”promoteringsbilder” av de unge artistene. Barna er ”stylet” med fine klær og sminke, og bildene kan minne om voksne artists promoteringsbilder. De unge artistene ser rett i kameraet og kroppsposituren deres bærer preg av stolthet. Den direkte blikkontakten er med på å skape en stor grad av nærhet til avisleserne.

Den visuellverbale enheten som møter leseren gir dermed et sprikende budskap fordi bildene ikke kommuniserer med tittelen, undertittelen og inngressen. Mens bildene viser unge, ”stylede” og stolte artister, er hovedbudskapet i både tittelen, undertittelen og inngressen at disse barna trenger beskyttelse.

6.5.1.b Barndommen trues

I brødteksten kommer det frem at de nordiske kringkasterne skal arrangere en finale der de fem artistene/gruppene som ikke når helt opp til superfinalen ikke rangeres. På denne måten

er det ingen som taper i konkurransen. Programsjef i barne- og ungdomsavdelingen i NRK, Kalle Fürst, redegjør for dette valget på følgende måte:

” – Det er flere årsaker, den viktigste er at vi ikke ønsker at barn skal komme tilbake med null poeng. Jahn Teigen fikk null poeng i 1977, og det huskes han for fortsatt. Jeg tror ikke en niåring synes det hadde vært særlig stas. Av rent pedagogiske årsaker ønsker vi å beskytte barna mot dette, det har vi ikke lykket med i EBU, sier Fürst” (Aftenposten 19.04.2006, s 8).

Fürst begrunner NRK sitt valg blant annet med at de av ”pedagogiske årsaker” velger å droppe finalen i Romania. Valget av nettopp denne termen er interessant på den måten at adjektivet *pedagogisk* er med på å gi synspunktet tyngde. Denotasjonene til ordet pedagogikk er ifølge Norsk Ordbok ”læren om oppdragelse, undervisning og utdanning” (Norsk Ordbok 2006:430). Videre sier sitatet at det er NRK (”Vi”) som ønsker å beskytte barna. NRK blir på denne måten en slags verger for barna, mens barna og deres foreldre ikke trekkes inn i problematikken. Normalt sett er det jo foreldrenes ansvar å beskytte sine barn, samt sette grenser for hva man ønsker at barna skal delta på. I dette sitatet fremstilles altså barn og unge som noen som trenger beskyttelse også fra NRK, som da får rollen som en slags høyere instans som vet hva som er det beste for barnet. På denne måten umyndiggjøres ikke bare barna, men også foreldrene til barna.

Programsjefen argumenterer videre i brødteksten for NRK sitt valg ved å peke på at de unge sangstjernene også skal beskyttes mot selve musikkbransjen ved at de ikke deltar i europafinalen:

”Like viktig er at artistene også skal få lov til å være barn, og ikke bli utsatt for rovdrift av noe slag fra plateprodusenter og konsertarrangører. – En tiåring skal ikke kjøres for hardt, selv om vedkommende synes det er morsomt. [...], sier Fürst” (Aftenposten 19.04.2006, s 8).

Dette sitatet gir inntrykk av at både plateprodusenter og konsertarrangører står klare til å utnytte de unge artistene, dersom de deltar i den europeiske finalen. Synspunktet begrunnes ikke i konkrete faktabaserte opplysninger som understøtter påstanden. Her ville det vært naturlig at journalisten forhørte seg om på hvilken måte barna utnyttet mer av slike krefter i europafinalen, enn i en ren nordisk finale. Sitatet innledes med journalistens gjenfortelling av Fürst sitt synspunkt om at ”artistene skal få lov til å være barn”, noe som er en velkjent, mange vil kanskje si klisjéfyllt, frase som brukes om barn.

Det at barna eventuelt kunne synes det er morsomt, skal man ifølge Furst ikke ta særlig hensyn til, noe som i stor grad er med på å umyndiggjøre de unge, og er et synspunkt som reflekterer en holdning om at barn ikke vet hva som er best for dem selv.

Artikkelens brødtekst gir altså flere argumenter for NRKs avgjørelse om å droppe Europafinalen i Grand Prix junior, som alle går ut på at barna som deltar i konkurransen trenger beskyttelse. De unge artistene fremstilles i det verbalt tekstlige nivået i denne artikkelen gjennomgående som noen som trenger beskyttelse, og som ikke er i stand til å vite hva som er best for dem selv. Dette er i stor grad med på å plassere barn og de voksne i et motsetningsforhold til hverandre, der barna fremstilles som sårbare, mens de voksne betegnes som beskyttende. En interessant dimensjon ved fremstillingen av barna og de voksne i denne saken, er at NRK presenteres som en øvre beskytter som stilles over, ikke bare barna, men også foreldrene.

6.5.1.c Ingen barn eller unge snakker

I denne artikkelen er det som sagt ingen barn eller unge som uttaler seg. Det er selvsagt umulig å vite om journalisten har forsøkt å få barna det gjelder i tale eller ikke, men det virker uansett unaturlig at de det gjelder ikke snakker i en sak som på en så direkte måte handler om dem. Det at barna ikke uttaler seg i saken er med på å forsterke presentasjonen av dem som sårbare individer som trenger beskyttelse fordi man lett ser for seg at de ikke har blitt gitt mulighet til å uttale seg. Dersom journalisten hadde vært i kontakt med barna og de hadde sagt at de ikke ville være kilder i saken, ville det vært naturlig at dette ble nevnt i teksten for å vise at journalisten i alle fall hadde forsøkt å få de det gjaldt i tale.

6.5.1.d Dårlig balanse i kildeutvalget

Det er kun en kilde i denne saken, og det er programsjef i barne- og ungdomsavdelingen i NRK, Kalle Furst. Det at artikkelen kun presenterer ett syn på saken er med på å viderefremidle NRKs synspunkt på barn og unge, uten å forsøke å modifisere eller verifisere dette. Det ville som sagt vært svært naturlig, og ikke minst interessant og hørt hva barna det gjaldt mente om denne saken. Videre virker det også unaturlig at ingen andre kilder som enten kunne støttet eller utfordret NRK sine holdninger er blitt intervjuet i saken. Når journalisten heller ikke stiller noen kritiske spørsmål til NRK-kilden, fungerer dermed dette oppslaget som et slags mikrofonstativ for NRKs holdninger til at barn og unge trenger

beskyttelse. Kildeutvalget i denne saken er i stor grad med på å fremstille barn og unge som noen som trenger beskyttelse.

6.5.2 Beskytt barn og unge mot Internett (eksempel 2)

Den andre saken som skal eksemplifisere gruppen *barn som trenger beskyttelse* er også hentet fra Aftenposten og har tittelen ”Advarer jobbsøkere mot chatterom” og undertittelen ”Hodejegere finner uttalelser og bilder”. Saken sto på trykk på avisens nyhetssider 19.mars 2006. Det er den fjerde nyhetssaken i dette aviseksempelaret, og oppslagets plassering i avisens interne kontekst viser at saken er gitt status som viktig, om enn ikke så viktig at den er prioritert som hovedoppslag.

6.5.2.a To mediebudskap i ett

Denne saken handler om at rekrutteringsfirmaer sjekker aktuelle jobbkandidaters nettliv ved å gjennomføre google-søk på dem før ansettelse. Direktør i ISCO Group AS, Jens Petter Heyerdahl kan fortelle om en kandidat som mistet en jobbmulighet fordi hodejegere hadde funnet slibrige kommentarer fra kandidaten i et nettforum. Både i tittelen, undertittelen og ingressen kommer det frem at dette er en sak som dreier seg om, og advarer, jobbsøkere om å ukritisk bruke Internett med tanke på å legge ut bilder eller kontroversielle kommentarer, fordi dette kan hindre dem i å få jobber de søker.

Pressebildet har imidlertid et annet budskap. Her møter vi administrerende direktør i Hudson, Ingar Narvhus og hans datter Jenny Margrethe (14). Når det gjelder bildets denotative nivå, ser vi datteren Jenny Margrethe som sitter foran i bildet med en bærbar datamaskin foran seg, mens far og direktør Ingar Narvhus sitter lengre bak i bildet. Rommet bildet er tatt i ser ut som det kan være familiens stue eller oppholdsrom. Konnotasjonene dette bildet gir kan være at faren kontrollerer, beskytter, overvåker eller hjelper sin egen datter med å være på nettet. Pressebildet og det verbaltekstlige førsteinntrykket kommuniserer to forskjellige ting i dette oppslaget. Budskapet i tittel-undertittel-ingress er at voksne jobbsøkere må være forsiktig med hvordan de bruker nettet på fritiden sin. Bildet kommuniserer imidlertid en far som veileder barnet sitt i bruk av Internett. I billedteksten heter det:

”Ingar Narvhus adm. dir. i rekrutteringsfirmaet Hudson, bruker Internett for å sjekke jobbkandidater. Av erfaring vet han derfor hva som kan dukke opp, og advarer datteren Jenny Margrethe (14) mot å legge ut informasjon og bilder”.

Verbet ”advare” sin konkrete betydning er ”si fra om en fare; råde til forsiktighet” (Norsk Ordbok 2006:19). Ingar Narvhus fremstiller altså barn og unge som noen som trenger beskyttelse fra Internett i det han ”advarer” sin egen datter om nettets farer. Billedteksten er dermed med på å fremstille barn og unge som noen som trenger beskyttelse, samtidig som den også plasserer barnet og den voksne som motpoler til hverandre, der barnet er den sårbare og den voksne er den advarende eller beskyttende.

6.5.2.b Vridningen fra voksne til barn

Det mest interessante med dette oppslaget, er at mediebudskapet går i to forskjellige retninger. Det er ikke kun snakk om en tekst med flere deltemaer, men en vridning fra det opprinnelige temaet til et annet. Man kan kanskje si at det er den ene kilden, administrerende direktør i Hudson, Ingar Narvhus som bringer barn og unge inn i problematikken ved blant annet å si at: ”[...] Jeg tror ikke ungdom er klar over hva de gjør når de legger ut bilder av seg selv. Selv om bildene slettes et sted, kan de være lastet ned på andre sider og misbrukt, sier Ingar Narvhus” (Aftenposten, 19.03.2006, s 5). Med dette sitatet vris temaet fra å gjelde voksne jobbsøkeres uvetlige nettbruk, over til å anklage unge mennesker for samme uvetlige nettbruk. Måten Navhus ordelegger seg i dette sitatet er også med på å fremstille barn og unge som noen som trenger beskyttelse. De er ”ikke klar over” hva de gjør når de bruker nettet til å publisere bilder, ifølge Narvhus. Barn og unge fremstilles altså gjennom dette sitatet som noen som ikke er i stand til å se rekevidden av sine egne handlinger, og dermed presenteres de indirekte også som noen som trenger beskyttelse og veiledning. Et interessant aspekt ved dette oppslaget er at mens teksten forteller om en konkret hendelse der en voksen person brukte nettet på en uvetlig måte, er det ingen eksempler som understøtter synet om at barn og unge gjør det samme. Det er kun en antagelse representert gjennom Navhus sitt synspunkt om at barn og unge bruker Internett på ufornuftige måter, uten at dette understøttes med faktaopplysninger i artikkelen. På denne måten trekkes barn og unge inn i en problematikk som opprinnelig dreide seg om voksne menneskers nettbruk. En tekstpassasje i brødteksten vitner også om at barn og unge kanskje kan være mer kompetente nettbrukere enn det voksne er: ”Ulikt de fleste tenåringer hadde mannen chattet under fullt navn” (Aftenposten, 19.03.2006, s 5). Det er vanskelig å si om dette er journalistens egen formulering, eller om det er en gjenfortelling av en av kildenes, men uansett dementerer den noe av det inntrykket resten av artikkelen skaper av barn og unge som ukritiske nettbrukere.

Det er faktisk en voksen mann som har chattet med fullt navn, noe de fleste barn og unge vet at kan være dumt å gjøre.

6.5.2.c Hvor er motstemmene?

Mot slutten av brødteksten trekkes også politiet og Redd Barna inn i problematikken, blant annet ved at en politioverbetjent i Kripos advarer mot at bilder barn og unge legger ut på nettet kan ende på barnepornografiske nettsider. Når også denne dimensjonen trekkes inn i teksten, nærmer måten barna og de unge blir fremstilt i artikkelen på seg en form for mediepanikk (begrepet er redegjort for i kapittel 3). Flere kilders redsel for barn og unges bruk av mediet Internett formidles i teksten, uten at det begrunnes med vitenskapelige eller faktabaserte opplysninger. Samfunnets engstelse for barn, unge og mediebruk formidles altså i denne artikkelen, og er med på å fremstille barn og unge som noen som trenger beskyttelse. Det er ingen alternative syn på barn og unges mediebruk som er til stede i teksten, og artikkelen bærer dermed preg av å være unyansert, samtidig som den ensidige kildebruken og holdningene som formidles også er med på å stereotypifisere barn og unge som noen som trenger beskyttelse.

6.5.3 Oppsummerende kommentarer

Underkategorien *barnet som trenger beskyttelse* besto altså av presstekster der barn og unge ble fremstilt som sårbare størrelser samfunnet eller voksne måtte beskytte. Disse artiklene videreformidlet ulike representanter fra samfunnet sin engstelse for barn og unge på flere områder. Det mest oppsiktsvekkende ved kategorien som helhet var at disse holdningene i stor grad ble formidlet uten at alternative, modifierende syn ble presentert. Journalistene stilte også sjeldent kritiske spørsmål til kildene som uttalte seg i sakene. Dermed fremstod avisartiklene som en slags ”boltreplass” der ulike kilder fritt kunne presentere sine holdninger om at barn og unge trenger å beskyttes fra diverse ting, gjerne uten at disse holdningene ble begrunnet med faktabaserte opplysninger som støttet synspunktene.

6.6 Oppsummerende om hvordan barn og unge fremstilles i avistekstene

I dette kapitlet har jeg gjennomgått ulike hovedmåter som avisene fremstiller barn og unge på. Det viste seg at mange av de ulike forskningsbidragene om barn og unge som ble gjennomgått i kapittel 2 og 3 var til stede i avistekstene. Det var imidlertid tilfelle for en rekke av fremstillingsmåtene i avisartiklene at disse forskningsperspektivene hadde gjennomgått en forenkling på veien fra akademi til avisspaltene.

Måtene barn og unge ble fremstilt på i artiklene som ligger til grunn for den kvalitative innholdsanalysen var ofte stereotypisk på den måten at få dimensjoner ved barna og de unge ble presentert. De fremsto gjerne som *enten* små og søte, farlige, dyktige eller som noen som trengte beskyttelse.

I de fleste kategoriene som er gjennomgått i dette kapitlet ble barna og de unge fremstilt i et motsetningsforhold til voksne mennesker, med unntak av gruppen *det kompetente barnet*. Det at avisene presenterer barn og unge i så stor grad som en del av et motsetningspar, gjør at barna og de unge ofte fremstilles ut fra hva de *ikke* er.

Kapittel 7: Diskusjon av analysefunn

Denne masteroppgaven har hatt som siktemål å gi svar på problemstillingen: *På hvilken måte er barn og unge til stede i norske papiraviser?* Jeg har kommentert problemstillingen og forskningsspørsmålene i tråd med at analysefunnene er blitt presentert. I dette kapitlet ønsker jeg å diskutere analysefunnene i forhold til studiens teoretiske utgangspunkt.

7.1 Diskusjon av analysefunn sett opp mot teori

I arbeidet med denne masteroppgaven støtte jeg tidlig på et problem når det gjaldt å finne teori som ville være relevant for min studie. Det er gjort veldig lite forskning på det jeg ønsket å undersøke, noe som har skapt en del utfordringer med tanke på å finne relevant teori og knytte dette prosjektet opp mot. Mangelen på teori som direkte angikk det jeg ønsket å undersøke, gjorde at jeg måtte hente teori og forskning fra flere fagfelt. For det første fant jeg det nyttig å bruke generell teori om hva barn og unge er (kapittel 2). Hensikten med dette teorikapitlet var å se nærmere på hvordan forskere betrakter barn og unge, for deretter å undersøke om slike forskningsperspektiver fant gjenklang i avisartiklene. I kapittel 3 redegjorde jeg for forskningsfeltet barn, unge og medier. Det viste seg at denne forskningen ofte dreide seg om barn og unge som *mottakere* av mediebudskap, eller som *brukere* av medier. Det var også noe forskning som dreide seg om barn og unges representasjon og tilstedeværelse i mediene, og disse teoriene og undersøkelsene var svært relevante for min oppgave.

7.2 Underrepresentasjon av barn og unge i norske medier

Som gjennomgått i teorikapittel 3, er det flere forskere som har konsentrert seg om i hvilken grad barn og unge er tilstede i nyhetsbildet/mediebildet, og mange har særlig konsentrert seg om barn og unges manglende tilstedeværelse. George Gerbners undersøkelse av amerikanske tv-program viser en underrepresentasjon av barn og unge på amerikansk tv, spesielt jenter og fargede barn var lite representert i tv-programmene som ble undersøkt (Gerbner 1999:77). Barns fravær i nyhetsbildet er også kommentert av Dale Kunkel og Stacy L. Smith i artikkelen ”The News Media’s Picture of Children in the United States”. Deres undersøkelser viser at det ikke er samsvar mellom dekningen av barn og unge i forhold til det antallet barn og unge som finnes i samfunnet (Kunkel og Smith 1999:81). Soilikki Vettenranta hevder også at barn og unge er dårlig representert i nyhetene i forhold til deres andel i befolkningen (Vettenranta 2003:52-53).

Denne masteroppgaven viser at barn og unge er tilstede i 14 prosent av den totale artikkelmengden i de avisene som ligger til grunn for undersøkelsen. 1. januar 2006 var 24 prosent²² av hele den norske befolkningen barn og unge under 18 år. Dersom man ser disse tallene opp mot hverandre, peker det på en viss underrepresentasjon av barn og unge i avisenes nyhetsdekning i de publikasjonene og den tidsperioden denne studien bygger på. De to lokalavisene i undersøkelsen trykket langt flere saker som handlet om barn og unge enn det riksavisene gjorde. I Fredriksstad Blad handlet 20 prosent av alle artiklene om barn og unge, mens det i Tønsbergs Blad dukket opp barn og unge i 19 prosent av alle avisartiklene. Aftenposten skrev om barn og unge i 10 prosent av alle artiklene, mens Dagsavisen gjorde det i 9 prosent av sine artikler. At de to lokalavisene oftere presenterer barn og unge i sine avisartikler, indikerer at de i større grad prioriterer saker som handler om barn og unge, enn hva riksavisene gjør. Samtidig kan det også si noe om at veien til avisspaltene generelt sett er enklere for de fleste aktører i lokalavisene, og at dette har noe å si for hyppigheten av barn og unges tilstedeværelse.

7.3 Lite fokus på vold i norske avisers dekning av barn og unge

Etter å ha kartlagt i hvilken grad barn og unge var representert i avisene, ønsket jeg å undersøke i hvilke tematiske kontekster de var representert. I 1993 undersøkte Kunkel og Smith barn og unges tilstedeværelse i amerikanske medier (dette er nøyere redegjort for i kapittel 3). De tok for seg både aviser og tv-kanaler og så blant annet på hvilke tematiske kontekster barn og unge ble fremstilt i. Et av de klareste funnene i deres undersøkelse var at barn og unge ofte omtales i forbindelse med kriminalitet og vold. Omkring 48 prosent av all tv-dekningen av barn og unge passet inn i denne kategorien, mens 40 prosent av avisoppslagene falt inn under denne gruppen. Nå er utvalget og omfanget av undersøkelsen i min masteroppgaven mye mindre enn Kunkel og Smiths' undersøkelse, samtidig som de også undersøkte tv-mediet, noe som gjør en direkte sammenligning mellom deres funn og denne studiens funn problematisk. Jeg synes likevel det er interessant å merke seg at den kategorien som toppet Kunkel og Smiths undersøkelse, kom langt ned i undersøkelsen i denne masteroppgaven. Kun 6 prosent²³ av artiklene i denne studien handlet om vold og kriminalitet. Videre dreide 25 prosent av alle avisoppslagene som Kunkel og Smith undersøkte seg om utdanning (education) (Kunkel og Smith 1999:82-85). Temakategorien *skole* kom også høyt opp i min studie. Det viste seg at 15 prosent av alle sakene i

---

²² <http://www.ssb.no/barnogunge/arkiv/2006/bef/> - avlest 08.10.08

²³ Kriminalitet der barn og unge var offer for kriminelle handlinger utgjorde 5 prosent av sakene, mens kriminalitet der barn og unge var utøvere av kriminalitet kun utgjorde 1 prosent av sakene.

avisartiklene som ble undersøkt var knyttet til tematikker som skole, undervisning og utdanning.

7.4 Barn og unge fremstilles på arenaer som er kontrollert av voksne

Denne studien viser at barn og unge oftest presenteres i tematiske kontekster som kultur, skole, politikk og sport. De lokale avisene presenterer oftest barn og unge i de tematiske kontekstene kultur og skole, mens de riksdekkende avisene skriver mest om politikk og ulykker/kriser. Det er nærliggende å antyde at barn og unge i avisartiklene er til stede i tematiske kontekster som har stor grad av vokseninnflytelse, og i liten eller ingen grad i kontekster som er fri fra en viss voksenregulering. Dette tyder igjen på at det er mange av barn og unges livsområder og erfaringer som ikke presenteres i avisene. ”Det er gjerne slik at de sammenhengene der barn får mulighet til å uttrykke seg, reguleres av voksne og dermed blir barns mulighet til å uttrykke alternative barndomskonstruksjoner svært begrenset” (Steinsholt og Øksnes 2003:26). Temaene i artiklene om barn og unge i denne studien kan indikere en slik voksenregulering. Både når det gjelder kultur, skole, politikk og sport, er dette arenaer som i stor grad reguleres og kontrolleres av voksne. Det var ingen avisartikler i datamaterialet som tok for seg temaer som var helt fri fra voksen innvirkning, som for eksempel subkulturelle miljøer eller lignende. Slik sett kan man antyde at avisenes valg av tematiske kontekster når de fremstiller barn og unge kan være med på å skyve andre tematikker som er viktige for barn og unges liv til side.

7.5 Unge fremstilles *ikke* ensidig negativt

Flere forskere hevder at ungdom blir oppfattet som en trussel mot det etablerte samfunnet (Frønes 2003, Vettenranta 2003, Buckingham 2000b), og at den offentlige samtalen om unge mennesker gjerne dreies mot en moralsk panikk. Slike forskningsperspektiver hevder også gjerne at mediene formidler stereotype holdninger til unge mennesker, og mediene er med på å påvirke samfunnets oppfattelse av hva barn og unge er. ”Det er få nyheter om ungdom, vanlig ungdom er nesten usynlig i nyhetsbildet og de fleste nyhetene er negativt vinklet” (Vettenranta 2003:52). Paulo David er en forsker som mener at mediene i større grad må ta ansvar for å presentere barn og unge også med positive fortegn. ”Children are usually invisible in the media, except when they are implicated in a special event or sensational drama” (David 1999:33).

Denne studiens undersøkelse av hvordan barn og unge ble fremstilt i avistekstene kom frem til at særlig ungdommer og eldre barn blir portrettert med negative fortegn i enkelte avisartikler. Jeg vil imidlertid påstå at barn og unge i nokså moderat grad presenteres på svært negative måter i de avisene jeg undersøkte, noe som til dels overrasket meg fordi mitt inntrykk var at pressen ofte portretterer unge mennesker på en negativ måte. Denne studien viser imidlertid at avisene fremstiller barn og unge som *farlige* i kun 5 prosent av alle artiklene. Dermed vil jeg si at denne studien ikke bekrefter oppfattelsen om at unge svært ofte fremstilles som farlige og truende i presstekster.

7.6 Forskningsperspektiver gjenspeiles i avistekstene

Det viste seg at mange av de ulike forskningsbidragene både fra humaniora og samfunnsvitenskapene om barn og unge, var synlige i avistekstene om barn og unge. At flere av forskningsperspektivene om barn og unge finner nedslag i presstekstene kan indikere at pressen ofte gjengir samfunnets rådende holdninger, og at de i denne sammenhengen gjengir samfunnets generelle holdninger til hva barn og unge er. Sigurd Allern hevder at mediene gjerne videreformidler samfunnets etablerte tolkningsrammer, som i det store og hele bekrefter etablert konsensus og konvensjonell visdom. ”Å gjøre noe annet vil kreve en aktiv og bevisst bruk av andre kilder og alternative tolkningsrammet” (Allern 2001:69), noe som gjerne kommer i konflikt med mediehusenes krav til effektivitet og profitt. Til tross for at forskningsperspektiver på barn og unge i stor grad var til stede i mange av avistekstene, kunne man imidlertid spore en forenkling av perspektivene på veien fra academia til pressen. Akademiets perspektiver på barn og unge preges, kanskje ikke overraskende, av en større kompleksitet og flertydighet enn det som var tilfellet for avisenes fremstilling av barn og unge.

7.6.1 Barnet som motpol til den voksne

Forskjellige forskningsperspektiver som omhandler hva barn og unge er, betrakter gjerne barna og de unge som motpoler til de voksne: ”Barn bestemmes prinsipielt ut fra det de ikke er eller ikke kan. Barn er ikke voksne, og derfor kan de ikke gis adgang til de tingene vi voksne definerer som «våre», og som vi voksne både mener og tror vi er de eneste som kan forstå og kontrollere” (Steinsholt og Øksnes 2003:27). Det at barnet blir satt opp som en kontrast til det voksne, at de utfyller hver sin motpol og gjensidig forklarer hverandre (begge polene er det den andre ikke er), er en måte å betrakte barn og unge på som gikk igjen i mange av avisartiklene i denne undersøkelsen. Barna og de unge i kategorien *Det lille, søte*

barnet ble fremstilt som en motpol til de voksne fordi de blant annet ble portrettert som søte, naive, tillitsfulle og underveis, mens de voksne ble karakterisert som modne, logiske, kunnskapsrike og beskyttende. Barna og de unge i kategorien *Det farlige barnet* ble på sin side fremstilt i avisartiklene som ukloke, truende og utfordrende til det etablerte samfunn, mens de voksne fremsto som strenge, oppdragende og disiplinerte personer. Når det gjaldt barn og unge i kategorien *barnet som trenger beskyttelse*, besto denne polariseringen i at barna og de unge ble fremstilt som sårbare, skjøre og uselvstendig, mens de voksne fremsto som trygge, beskyttende og veiledende. I kategorien *det kompetente barnet*, var en slik polarisering mellom barn og voksen mer fraværende, noe som gjorde at barna og de unge i større grad ble fremstilt på egne premisser, og ikke kun som en motpol til de voksne.

At barn og unge fremstilles som en kontrast til den voksne enten i akademia eller i pressen er etter min mening i stor grad med på å skape et inntrykk av barn og unge som uselvstendige på den måten at de defineres ut fra en annen motpol. Det ville vært interessant om pressen i større grad portretterte barn og unge i selvstendige diskurser og kontekster, og uten en så sterk tilknytning til en voksen motpol, fordi man da kanskje kunne fått et annet og mer balansert innblikk i barn og unges liv, tanker og meninger.

7.6.2 Barn er både søte, farlige og kompetente også i avistekstene

Avisenes fremstilling av barn og unge som små og søte, harmonerte ofte med allmenne oppfatninger av at barn og barndom er noe *idyllisk*. ”Den idylliske barndommen er en trygg og harmonisk fase. Barn skal leke ute i frisk luft og skal få utfolde fantasi og kreativitet” (Hake 2006:183). I avisartiklene som presenterte barna som søte og små ble de gjerne fremstilt i nettopp slike kontekster: lekende utendørs i frisk luft og idylliske omgivelser som bondegårder og vakker natur, i situasjoner der fantasi og kreativitet var dominerende. Marianne Gullestad er en forsker som stiller seg skeptisk til en slik idylliseringen av barn og barndom, og mener det skaper en avstand mellom barnet og de voksne. For at barn skal kunne få mer verdighet må ”[...] vi laste av dem noe av all den romantiseringen og idylliseringen vi har belemret dem med” (Gullestad 1991:102).

I kategorien *det farlige barnet*, ble barn og unge fremstilt som farlige og truende i avisartiklene. Slike saker dreide seg gjerne om lovbrudd som vold og rusbruk, eller om andre forhold som pøbelstreker, hærverk og mobbing. Dette synet på barn, og kanskje særlig unge

mennesker som farlige, er også til stedet i forskningen om barn og unge. Soilikki Vettenranta hevder i boken *Du blir sjokka sjøl om du er et heilt hav unna* at ”den offentlige debatten om ungdomsvold, de unges antisosiale tendenser, manglende skoledisiplin og narkotikamisbruk skaper et trusselbilde av ungdom”. I avisartiklene som er undersøkt i denne studien viste det seg at et slikt trusselbilde av unge mennesker dukket opp i avisartiklene med jevne mellomrom. Det mest påfallende funnet var kanskje at i en rekke avisartikler bidro layout, presentasjon og billedbruk til at de unge ble fremstilt som langt farligere enn hva det var grunnlag for når det gjaldt de faktiske forholdene sakene dreide seg om. I flere tilfeller ble unge presentert som om de hadde begått kriminalitet eller vold, uten at de faktisk hadde utført slike lovbrudd. Dette kan tyde på at samfunnets frykt for unges potensielle farlighet viderefremmes i en del pressetekster. I saker der unge ble fremstilt som farlige var det også påfallende hvor sjeldent journalistene stilte kritiske spørsmål til kildene som hevdet eller fortalte om de unges farlighet, eller la til rette for alternative synspunkter.

I vår tid betrakter forskere i økende grad barn og unge som selvstendige individer (Hake 2006, Frønes 2003, Nielsen 2003 og Gullestad 1991). Slike perspektiver betrakter gjerne barn og unge som aktive og skapende deltakere i samfunnet, og yter dermed viktige bidrag til allmennkulturen (Gullestad 1991:99). I avisartiklene som denne studien har undersøkt var det flere fremstillinger av barn og unge som selvstendige individer, og særlig i kategorien *det kompetente barnet*. Slike artikler fremstilte gjerne barn og unge som noen man kan se opp til på grunn av prestasjoner, interesser eller holdninger, og de ble sjeldent stilt opp som kontrast til en voksen motpol. Denne måten å presentere barn og unge på i avisartiklene gav dessuten ofte stor plass til at barna og de unge selv fikk mye taletid i form av mange sitater.

Det er flere forskningsperspektiver som handler om at barn og unge trenger beskyttelse. Slike perspektiver ser gjerne for seg at det er viktig å la barn være barn så lenge som mulig og at de bør skjermes fra de voksnes verden. Barna betraktes som sårbare individer som trenger beskyttelse (Hake 2006). Denne måten å betrakte barn og unge på, kom også til syne i avisartiklene, og i kategorien *barnet som trenger beskyttelse* var dette hovedvinklingen i måten barn og unge ble fremstilt på. Det var gjerne voksne kilder som ”satte tonene” i disse artiklene, og barna og de unge fikk i liten grad mulighet til å uttale seg. Derfor ble hovedinntrykket for avisleseren ofte at barn og unge er skjøre individer som må beskyttes av voksne/samfunnet. Barna og de unges egen selvstendighet og evne til å passe på seg selv ble ikke tematisert i noen av artiklene i denne kategorien.

7.6.2.a Stereotypiske fremstillinger av barn og unge

Denne studien har vist at barn og unge i stor grad fremstilles i avistekstene på måter som samsvarer med ulike forskningsperspektiver på hva barn og unge er. Det er imidlertid ofte slik at disse forskningsperspektivene er blitt forenklet på veien fra akademia til avisspaltene, noe som var med på å fremstille barn og unge på stereotypiske måter i avisartiklene. Det at mediene videreformidler eller danner stereotyper er kanskje ikke så unaturlig fordi det ofte kan være problematisk for pressen å formidle komplekse samfunnsforhold, med tanke på både plassmessige og produksjonsmessige forhold som avisene lever under. Det vil selvsagt være umulig å gjengi forskningsbidrag om barn og unge i sin helhet i en avisartikkel, samtidig som pressen også forholder seg til hva som selger, og tanken er vel gjerne at det ekstreme selger mer enn det balanserte. Jeg vil imidlertid påpeke at i mange av artiklene som denne studien har undersøkt ble barn og unge fremstilt på svært stereotype og ensidige måter, og at presentasjonene i enkelte tilfeller nærmet seg karikerte fremstillinger av barn og unge. I de tilfellene der barn og unge for eksempel ble fremstilt som små og søte, så er var de så *veldig* små og søte. På samme måte som når de ble portrettert som farlige, så var de *bare* farlige. Når avisene fremstiller barn og unge slik, skyver de andre alternative og mer sammensatte måter og betrakte barn og unge på til side. Jeg mener at det bør kunne gå an å fremstille barn og unge mer allsidig og nyansert enn det som var tilfelle i en del av avisartiklene som denne studien bygger på.

7.7 Barn og unges stemmer høres, men høres de nok?

David Buckingham hevder i boken *After the Death of Childhood: Growing up in the Age of Electronic Media* at barn helt klart kan snakke på egne vegne, men at de sjelden blir gitt muligheten til å la sin stemme bli hørt i den offentlige samtalen, selv ikke i saker som direkte angår dem (Buckingham 2000:12-13). Ifølge Soilikki Vettenranta presenterer nyhetene nesten aldri barn og unge som aktive medborgere, og det er sjeldent de unges egen stemme blir hørt i nyhetene (Vettenranta 2003:52-53). Undersøkelsene i denne masteroppgaven viste at barn og unge uttalte seg i 40 prosent av sakene som handlet om dem. I 53 prosent av sakene uttalte de seg altså ikke. I 5 prosent av sakene var barna det gjaldt for unge til å uttale seg (det vil si under tre år), mens i 3 prosent av sakene var det uttalelser fra barn og unge kun i form av indirekte sitater. Barn og unge uttalte seg med direkte sitat i 48 prosent av sakene som handlet om dem i Tønsbergs Blad, 41 prosent i Fredriksstad Blad og 31 prosent i

Dagsavisen og Aftenposten. Dette indikerer at lokalavisene er noe flinkere til å gi taletid til barna og de unge i saker som handler om dem.

Det er vanskelig å gi en vurdering av hvorvidt det at barn og unge uttaler seg i 40 prosent av sakene som handlet om dem er mye eller lite. Jeg har som sagt ikke funnet noen tilsvarende undersøkelser som jeg kan sammenligne mine funn med. Jeg vil likevel påstå at i en del av sakene som jeg analyserte, virket det rart at barna og de unge ikke ble gitt mulighet til å uttale seg fordi uttalelser fra dem absolutt ville vært interessant for leserne og også gitt avisartikkelen en større dybde.

7.7.1 Snakker om andre ting enn det saken gjelder

Dersom man ser nærmere på kvaliteten på uttalelsene fra barn og unge i artiklene som er undersøkt i denne studien, viste det seg at selv om barna og de unge blir gitt mulighet til å uttale seg, så er det ikke nødvendigvis slik at disse sitatene er relevante for det saken gjelder. I mange tilfeller ser man at barn og unges uttalelser som presenteres i artiklene *ikke* handler om det saken gjelder, men om helt andre, ofte mer urelevante, forhold. Dette var med på å fremstille barn og unge som individer som ikke har relevante synspunkter for det sakene gjaldt. Barna og de unges rolle eller funksjon i slike saker kan være å tilføre saken troverdighet ved å bekrefte at journalisten har vært på stedet, gjøre sakene mer appetittlige og leservennlige ved at barna og de unge fungerer som stemningsskapere eller som motiv for pressebildene i for eksempel politiske saker som er vanskelige å billedlegge.

7.7.2 Hvorfor ikke spørre oftere?

I de artiklene der barn og unge ikke uttalte seg i det hele tatt var dette i mange tilfeller med på å fremstille dem som individer det ikke er viktig å lytte til. Nå er det jo ikke slik at voksne mennesker uttaler seg i alle saker som handler om dem heller. Likevel var det mange saker der det virket påfallende at barna og de unge ikke utalt seg. Artiklene der voksne mennesker snakket på vegne av barna og de unge, skapte også et bilde av barn og unge som lite taleføre individer det ikke er verdt å lytte til. Her ligger det helt klart en utfordring til avisredaksjoner og journalister om å gi barn og unge mer plass til å presentere sine synspunkter og refleksjoner rundt temaer som angår dem. Både FNs barnekonvensjon og en del forskere etterlyser barn og unges egen stemme i mediene. Disse hevder at barn og unge har rett til å gi uttrykk for sine meninger, og at pressen kan være en viktig arena for å synliggjøre barn og unge.

Kapittel 8: Oppsummerende kommentarer

Barn og unge er sjeldnere til stede i avisene som denne studien baseres på enn hva man kunne forvente i forhold til andelen de utgjør i befolkningen. De snakker i under halvparten av sakene som angår dem, og fremstilles ofte enten på svært nøytrale måter eller på svært stereotypiske måter.

8.1 Ønsker for journalistikkens dekning av barn og unge

Denne studien avdekker altså en viss underrepresentasjon av barn og unge i de avisene som ble undersøkt, og det er nærliggende å utfordre avisredaksjoner og journalister til i større grad å skrive om saker som angår barn og unge. I de senere år har flere aviser bevisst satsset på barn og unge ved å lage egne barne- og ungdomssider, der barn og unge både danner utgangspunkt for artiklene, samtidig som noen av dem også får prøve seg som journalister og fotografer. Dette er i og for seg vel og bra, men jeg etterlyser likevel en større dekning av barn og unge i det ”normale” avisproduktet. Hva ville for eksempel kvinner sagt om man hadde laget egne sider for dem, men like fullt underrepresentert dem i resten av avisproduktet? Barn og unge er en viktig del av befolkningen på lik linje med voksne mennesker, og jeg ser derfor ingen grunn til at ikke avisene bør skrive mer om denne gruppen.

8.1.1 La barna og de unge snakke mer og oftere

Når det gjelder i hvilken grad barn og unges stemme er synlig i avistekstene, vil jeg også oppfordre avisredaksjoner og journalister til å la barn og unge komme til ordet i større grad. Denne studien peker også på at det ligger en utfordring hos journalistene når det gjelder å stille relevante spørsmål. Dersom man stiller gode spørsmål, fremstilles barn og unge på en mer selvstendig måte, samtidig som det blir mer interessant å lese om dem. Sitater om at det er kaldt ute og at det er gøy å spise boller bidrar ikke til at avisleserne får mer kunnskap om hva barn og unge driver med, står for, mener, tenker, osv.

8.1.2 Barn og unge er ikke bare skole, kultur og sport

Denne studien viser at barn og unge oftest presenteres i tematiske kontekster som kultur, skole, politikk og sport. Det er nærliggende å antyde at barn og unge i avisartiklene er tilstede i tematiske kontekster som har stor grad av vokseninnflytelse, og i liten eller ingen grad i kontekster som er fri fra en viss voksenregulering. Dette tyder igjen på at det er mange

av barn og unges livsområder og erfaringer som ikke presenteres i avisene, og jeg mener det er grunn til å oppfordre avisene til å rapportere også fra andre områder som er viktige for barn og unge enn det de allerede gjør.

8.1.3 Mer nyanserte fremstillinger

Det å portrettere barn og unge med flere nyanser bør også være et siktemål for journalistikken. Den stereotypiske fremstillingen av barn og unge som denne masteroppgaven peker på, skaper ofte lite nyanserte og fullstendige presentasjoner av barn og unge. Inntrykket for avisleserne kan som følge av dette bli at barn og unge enten er bare søte, bare farlige, bare kompetente, osv. Videre viste denne studien at barn og unge gjerne ble stilt i et motsetningsforhold til de voksne, noe som også i mange tilfeller virket begrensende på fremstillingen, fordi barna og de unge som regel endte på den negative polen. ”Det må være mulig å gruble nærmere over hvordan forskjell kan tenkes på måter som ikke bindes til et tosidig motsetningspar, og dermed virker undertrykkende. Barnet kan da – som kvinner – tenkes som forskjell uten nødvendigvis å bindes til en negativ pol” (Steinsholt og Øksnes 2003:25). For å få til dette som Steinsholt og Øksnes etterlyser også i avisartikler om barn og unge tror jeg det er flere ting journalistene og avisene kan ta tak i. For det første må man la barn og unge uttale seg mer og om det sakene gjelder, samt begrense at voksne kilder snakker på vegne av barna. Slik vil barn og unges egen stemme bli gitt verdi i avistekstene. Videre bør avisene og journalistene i større grad utfordre stereotypiske presentasjoner av barn og unge, og etterstrebe alternative, mer nyanserte måter å fremstille dem på.

8.2 Oppsummerende om metodevalget

Jeg hadde et ønske om å både se på utstrekning og enkeltsaker i denne masteroppgaven, og valgte derfor å benytte både kvantitativ og kvalitativ metode. Valget om å bruke begge metoder (metodetriangulering) ble tatt på grunnlag av at begge metodiske tilnærminger har klare fordeler. Den kvantitative metoden viser mønstre og skaper oversikt, mens den kvalitative gjør det mulig å si noe mer utfyllende om hva som befinner seg bak tallene.

Den kvantitative metodiske tilnærmingen til materialet ble i utgangspunktet benyttet for å svare på forskningsspørsmål 1 og 2. Den tallbaserte opptegningen ga et godt bilde av både barn og unges representasjon i avisene, hvilke aldersgruppe barn og unge som er til stede, hvilke temakontekster de presenteres i forhold til og hvor ofte de snakker i avisteksten. Det

som imidlertid viste seg å være problematisk i forbindelse med den kvantitative innholdsanalysen var at det ikke fantes tall fra tilsvarende tidligere undersøkelser som jeg kunne sammenligne mine funn med. Det ble derfor av og til utfordrende å trekke slutninger ut fra tallene i den kvantitative innholdsanalysen. Dette var jeg bevisst på før jeg begynte arbeidet med masteroppgaven, og kompenserte derfor for dette ved å hente materialet fra to lokal- og to riksaviser. Dermed kunne jeg hele veien sammenligne tallene mellom lokal- og rikspresen, og diskutere disse opp mot hverandre.

Den kvalitative innholdsanalysen gjorde at jeg fikk besvart problemstillingen på en mer utfyllende og dekkende måte enn dersom jeg bare hadde behandlet materialet kvantitativt. Den kvalitative innholdsanalysen (tekstanalysen) gjorde at jeg blant annet kunne undersøke måten barn og unge var til stede i artiklene på, hvordan avisene fremstilte barn og unge (forskningsspørsmål 3), samt på hvilken måte barn og unge uttalte seg i avistekstene.

8.2.1 I etterpåklokspanes lys...

Det er selvsagt lett å se hva som kunne være gjort annerledes etter at arbeidet med masteroppgaven er ferdig. Jeg synes ikke at jeg støtet på store, uløselige problemer som var en konsekvens av metodevalg i arbeidet med denne masteroppgaven. Likevel tenker jeg at det er et par ting jeg kanskje ville gjort annerledes dersom jeg skulle gjort det hele på nytt. Først og fremst handler dette om en nøyere vurdering av hva som skulle måles i materialet. Selv om denne masteroppgaven har en hovedproblemstilling, så gjør de tre forskningsspørsmålene som stilles at bredden i undersøkelsen ble stor. Det er mulig denne masteroppgaven hadde vært tjent med å velge ut kun ett eller to av disse forskningsspørsmålene til nærmere analyse. Jeg hadde imidlertid et ønske om å undersøke vidt og bredt, særlig fordi det ikke er gjort noe på dette feltet tidligere. Ulempen ved å stille såpass mange og åpne forskningsspørsmål var at det skapte et visst plassproblem når analysefunnene skulle presenteres, og jeg måtte utelukke en del, blant annet analyse av de hovedgruppen *nøytrale fremstillingsmåter* i tekstanalysen, som det absolutt ville vært interessant og sett nærmere på.

Når det gjelder empirien til denne oppgaven ser jeg også at jeg kunne vurdert annerledes. Jeg valgte å se på fire aviser over fire uker. Tanken bak dette var at dersom enkeltsaker av stor interesse dukket opp kunne jeg se på oppfølgingen av disse sakene. I etterpåklokskapens lys ser jeg at jeg med fordel kunne valgt flere ulike avispublikasjoner og heller færre

eksemplarer. Da hadde jeg fått større grunnlag for å generalisere funnene, samtidig som man kunne sett på geografiske forskjeller i tillegg til lokal/riksdekkende.

Til tross for disse tankene om hva som kunne vært gjort annerledes mener jeg at de metodiske valgene jeg har tatt gjorde det mulig å besvare problemstillingen på en god måte, og at det har kommet ny og viktig kunnskap ut av denne studien.

8.3 Hva bør gjøres videre – hva mer trenger vi å vite?

Denne studien har undersøkt barn og unges tilstedeværelse i fire norske nyhetsaviser. Studiens funn satte i gang en rekke refleksjoner på hva annet som kunne vært interessant og viktig å undersøke når det gjelder barn og unges tilstedeværelse i avismediet. Først og fremst ville det vært interessant med en tilsvarende undersøkelse om barn og unges tilstedeværelse i nyhetsaviser med en større mulighet for generalisering enn det som er tilfelle for denne masteroppgaven. Videre ville det vært spennende å undersøke journalister og avisredaksjoners egne holdninger til bruk av barn og unge i aviser. Hvilke refleksjoner ligger til grunn for journalister og avisers bruk av barn og unge i pressen? Hvilke ønsker har man for måten denne gruppen fremstilles på? Det ville også vært svært interessant å undersøke barn og unges opplevelser av å være til stede i avisartikler. Føler de at de blir fremstilt på måter som de kjenner seg igjen i? Dekker avisene viktige livsområder til barn og unge? Dette er spørsmål som denne masteroppgaven ikke har undersøkt, men som helt klart ville være viktige bidrag i diskusjonen rundt barn og unges tilstedeværelse i norske nyhetsaviser.

Litteratur:

Aftenposten, 19.03. 2006, s 5: ”Advarer jobbsøkere mot chatterom”

Aftenposten, 24.06.2006, s 5: ”Også Longyearbyen har slitt”.

Aftenposten, 19. 04. 2006, s 8: ”Dropper Europa-finale”

Allen, Stuart (2003), ”Series Editor`s Foreword”. I: *Moral Panics and the Media*, Philadelphia: Open University Press.

Allern, Sigurd (2001): *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*, Kristiansand: IJ-forlaget.

Berger, Arthur Asa (2000): *Media And Communication Research Methods: An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches*, Thousand Oaks, Calif. : Sage Publications.

Barne- og likestillingsdepartementet,
http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/veiledninger_brosjyrer/2000/Barnekonvensjonen-kortversjon-norsk.html?id=87582 - lesedato 31.10.07

Buckingham, David (2000): *After the Death of Childhood: Growing up in the Age of Electronic Media*, Cambridge: Polity Press.

Critcher, Chas (2003), *Moral Panics and the Media*, Philadelphia: Open University Press.

Dagsavisen, 16. 05. 2006, s 26: ”Tjuvstart på 17. mai”

David, Paulo (1999): ”Children`s Rights and Media: Conciliating Protection and Participation” i Feilitzen von, Cecilia og Carlsson Ulla (1999), *Children and Media Image Education Participation*, Göteborg: Nordicom.

Drotner, Kirsten (1999), *Unge, medier og modernitet*, Valby: Borgen/Medier.

Eide, Elisabeth og Berit von der Lippe (2004): ”Å lese medier med kjønnsbriller” i von der Lippe, Berit (red.)(2004): *Medier, politikk og samfunn*, Oslo: Cappelen.

Eide, Martin (1992): *Nyhets interesse: nyhetsjournalistikk mellom tekst og kontekst*, Oslo: Universitetsforlaget.

Fredrikstad Blad, 20.04.2006, side 4: ”Seks elever utvist”

Fredrikstad Blad, 16.05.2006, s 8: ”Den gode lukt av forsommer”

Fredrikstad Blad, 21.06.2006, side 4: ”Fokus på forebyggende arbeid”

- Fredrikstad Blad*, 21.06. 2006, s: "Får skryt av alle", s 20-21
- Fredrikstad Blad*, 23. 06. 2006, s 3: "Gir ut båtmagasin"
- Frønes, Ivar (2003): *Moderne barndom*, Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- Garrison, Bruce (2004): *Professional feature writing*, Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum.
- Gerbner, Georg (1999) "The Image of Children in Prime Time Television. Casting and Fate". I: Feilitzen von, Cecilia og Carlsson Ulla (1999), *Children and Media Image Education Participation*, Göteborg, Nordicom.
- Gripsrud, Jostein (1999): *Mediekultur, mediesamfunn*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Grønmo, Sigmund (2004): *Samfunnsvitenskapelige metoder*, Bergen: Fagbokforlaget.
- Gullestad, Marianne (1991): "Mobbing kan sees som barnekulturens vrangside". I: *Barndom i Norge*. Solli, Arne (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hagen, Ingunn (1998): *Medias publikum: frå mottakar til brukar?*, Oslo: Ad notam Gyldendal
- Hake, Karin (2006) *Historien om Barne-TV Barndomsbilder 1960-2005*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Hillesund, Terje (1994), *Står det noe nytt?: innføring i analyse av aviser og nyheter*, Fredrikstad: Institutt for journalistikk.
- Holm Sørensen, Birgitte og R. Olesen Birgitte (2000), *Børn i en digital kultur*, København: Gads forlag.
- Holthe, Vibeke Glaser (2003), "Rettighetsbarnet. Brytninger og tvetydigheter i kulturens barndomsforståelse". I: *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*. Sagberg, Sturla og Kjetil Steinholt (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hultén, Britt (2000), *Journalistikanalys. En introduktion*, Lund: Studentlitteratur.
- Hågvar, Yngve Benestad (2007), *Å forstå avisa, Innføring i praktisk presseanalyse*, Bergen: Fagbokforlaget.
- Iorio, Sharon Hartin (2004): *Qualitative Research in Journalism: Taking It To The Streets*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates
- Kilde, Lill-Torunn (2005), *Barn i bildet: når barn blir propaganda*, Kristiansand: IJ-forlaget.
- Kunkel, Dale og Stacy L. Smith (1999): "The News Media's Picture of Children in the United States", i Feilitzen von, Cecilia og Ulla Carlsson (1999), *Children and Media Image Education Participation*, Göteborg: Nordicom.
- Mencher, Melvin (1991): *News reporting and writing*, Iowa: Wm. C. Brown

- Morlandstø, Lisbeth (2006): *Journalistikk som institusjonell praksis – utviklingshemming og psykisk helse i pressen*, Bergen
- Nielsen, Marit Løhre (2003): ”Barnet som forhandlingspartner”. I: *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*. Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Norsk ordbok (2006). Aagot Landfald og Kjell M. Paulsen Oslo: Cappelen
- Norsk Presseforbund,
http://presse.no/Spesial/Skjulte_artikler/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=243 lesedato: 31.10.07
- Olsholt, Øyvind (2002): ”Er barn mennesker?”. I: *Barn mellom børs og katedral*. Qvortrup, Jens og Ola Stafseng (red). Oslo: Abstrakt forlag.
- Pape, Susan and Sue Featherstone (2006): *Feature Writing, A Practical Introduction*, London: SAGE Publications.
- Roksvold, Thore (red.) (1997): *Avissjangerer over tid*, Fredrikstad: Institutt for journalistikk.
- Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt (2003): ”Hva er et barn? Innledning”. I: *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*. Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Smith, Lucy (1991): ”Foreldres rett over barna, barnas rett over seg selv”. I: *Barndom i Norge*. Solli, Arne (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Stafseng, Ola (2002) ”Fra barnets århundre til barnets årtusen”. I: *Barn mellom børs og katedral*, Oslo: Abstrakt forlag.
- Statistisk sentralbyrå, <http://www.ssb.no/barnogunge/arkiv/2006/bef/> - lesedato 08.10.08
- Steinsholt, Kjetil og Maria Øksnes (2003): ”«Stop making sense!» Perspektiver på barn og barndom.” I: *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*. Sagberg, Sturla og Kjetil Steinsholt (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sørhaug, Hans Christian (1991): ”Familiemønstre mot år 2000”. I: *Barndom i Norge*. Solli, Arne (red). Oslo: Universitetsforlaget.
- Tingstad, Vebjørn (2006), *Barndom under lupen*, Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- TNS Gallup, http://www.tns-gallup.no/arch/_img/219041.pdf - lesedato 01.11.07
- Tønsbergs blad*, 14.03.2006, s 10 (kulturdelen): ”Suksess med sunn mat”.
- Tønsbergs Blad*, 18.04.2006, side 6: ”Politiet på barnevakt”
- Tønsbergs Blad*, 21.04.2006, s 6: ”Åpner ny barnehage på Nøtterøy”

Vettenranta, Soilikki (2003): *"Du blir sjokka sjøl om du er et helt hav unna" En undersøkelse om de unge og katastrofenyheter*

Østbye, Helge, Helland, Knut, Knapskog, Karl, Larsen, Leif Ove (2002), *Metodebok for mediefag*, Bergen: fagbokforlaget.

Watson, James and Ann Hill (2003), *Dictionary on Media and Communication Studies*, London: Arnold

Vedlegg 1: Grunnlag for tabellene i kapittel 5

Antall saker med barn og unge:

Dagsavisen			
	Artikler	Med barn	Prosent
Uke 1	131	17	12,97
Uke 2	104	10	9,61
Uke 3	110	7	6,36
Uke 4	148	8	5,4
Sum:	493	42	8,51
Aftenposten			
	Artikler	Med barn	Prosent
Uke 1	197	24	12,18
Uke 2	169	13	7,69
Uke 3	154	12	7,79
Uke 4	153	15	9,8
Sum:	673	64	9,5
Tønsbergs Blad			
	Artikler	Med barn	Prosent
Uke 1	135	31	22,96
Uke 2	125	23	18,4
Uke 3	96	14	14,58
Uke 4	123	24	19,51
Sum:	479	92	19,2
Fredrikstad Blad			
	Artikler	Med barn	Prosent
Uke 1	118	21	17,79
Uke 2	117	20	17,09
Uke 3	100	19	19
Uke 4	146	35	23,97
Sum:	481	95	19,75
Totalt alle uker			
	Artikler	Med barn	Prosent
	2126	293	13,78

Til tabellene om alder:

Aldersgrupper	Dagsavisen (totalt antall saker med barn: 42)	
	Antall i gruppen	Prosent
G1(0 - 6år)	13	30,95
G2 (7 - 12 år)	6,5	15,47
G3 (13 - 17 år)	10	23,8
G4 (Uidentrfisert)	2,5	5,95
G5 (Sammenslått)	10	23,8
Aftenposten (totalt antall saker med barn: 64)		
	Antall i gruppen	Prosent
G1(0 - 6år)	15,5	24,21
G2 (7 - 12 år)	6	9,37

G3 (13 - 17 år)	14,5	22,65
G4 (Uidentrfisert)	5	7,81
G5 (Sammenslått)	23	35,93
Fredrikstad blad (totalt antall saker med barn: 95)		
	Antall i gruppen	Prosent
G1(0 - 6år)	10,5	11,05
G2 (7 - 12 år)	20	21,05
G3 (13 - 17 år)	33,5	35,26
G4 (Uidentrfisert)	21	22,1
G5 (Sammenslått)	10	10,52
Tønsbergs Blad (totalt antall saker med barn:92)		
	Antall i gruppen	Prosent
G1(0 - 6år)	10	10,86
G2 (7 - 12 år)	15,5	16,84
G3 (13 - 17 år)	38,5	41,84
G4 (Uidentrfisert)	15	16,3
G5 (Sammenslått)	13	14,13
Alle avisene (totalt antall saker med barn: 293)		
	Antall i gruppen	Prosent
G1(0 - 6år)	49	16,72
G2 (7 - 12 år)	48	16,38
G3 (13 - 17 år)	96,5	32,93
G4 (Uidentrfisert)	43,5	14,84
G5 (Sammenslått)	56	19,11

Til tabellene om uttalelser

	Dagsavisen		Aftenposten		FB		TB		Alle	
	Saker	%	Saker	%	Saker	%	Saker	%	Saker	%
Uttaler seg	13	30,95	20	31,25	39	41,05	44	47,82	116	39,59
Uttaler seg ikke	23	54,76	36	56,25	51	53,68	44	47,82	154	52,55
For små	4	9,52	8	12,5	2	2,1	1	1,08	15	5,11
Indirekte sitat	2	4,76	0		3	3,15	3	3,26	8	2,73

Til tabellene om tema:

Aviser:	Dagsavisen		Aftenposten		Tønsbergs Blad		Fredrikstad Blad		Alle	
	Saker	Prosent	Saker	Prosent	Saker	Prosent	Saker	Prosent	Saker	Prosent
Kultur	4	9,52	6	9,37	20	21,73	17	17,89	14	16,04
Skole	3	7,14	5	7,81	16	17,39	21	22,1	4	15,35
Politikk	9	21,42	13	20,31	13	14,13	9	9,47	45	15,01
Sport	0	0	1	1,56	19	20,65	20	21,05	7	13,65
Ulykke/Krise	5	11,9	12	18,75	5	5,43	5	5,36	27	9,21
Temasaker	8	19,04	3	4,68	6	6,52	7	7,36	24	8,19
Annet	2	4,76	8	12,5	2	2,17	4	4,21	44	5,46
Krim. offer	5	11,9	6	9,37	2	2,17	1	1,05	47	4,77
Fritid	2	4,76	1	1,56	2	2,17	4	4,21	9	3,07

Barnehage	1	2,38	1	1,56	4	4,34	1	1,05	40	2,38
Medier/mediebruk	1	2,38	5	7,81	0	0	1	1,05	4	2
Familie	1	2,38	2	3,12	1	1,08	1	1,05	5	1,7
Helse	0	0	1	1,56	1	1,08	2	2,1	7	1
Krim. utøver	1	2,38	0	0	1	1,08	2	2,1	16	1,36
Totalt	42		64		92		95		293	

Vedlegg 2. Grunnlag for utreiningene til tekstanalysen:

	Alle avisene	
	Artikler	Prosent
Nøytral	155	53 %
Stereotyp	138	47 %
Sum	293	100 %
Søte	31	22 %
Farlige	15	11 %
Kompetente	58	42 %
Beskyttelse	34	25 %
Sum:	138	100 %

	FB		TB		Dagsavisen		Aftenposten	
	Artikler	Prosent	Artikler	Prosent	Artikler	Prosent	Artikler	Prosent
Nøytral	49	52 %	49	53 %	20	48 %	37	58 %
Stereotyp	46	48 %	43	47 %	22	52 %	27	42 %
Sum	95	100 %	92	100 %	42	100 %	64	100 %
Søte	10	22 %	10	23 %	6	27 %	5	19 %
Farlige	6	13 %	6	14 %	1	5 %	2	7 %
Kompetente	26	57 %	20	47 %	5	23 %	7	26 %
Beskyttelse	4	9 %	7	16 %	10	45 %	13	48 %
Sum:	46	100 %	43	100 %	22	100 %	27	100 %

iDAG

Torv: Hageblomsternes

Sommerjobb i Norden

Det er mulig å bli sommerjobb i et annet nordisk land. Her blir det arbeider sommerjobb i Norden. Et program som gir arbeid i Norden. Det er et program som gir arbeid i Norden. Det er et program som gir arbeid i Norden.

Legevakt stenger

Fre og med 1. juni 2008 er legevaktstengning i Finnmark og Troms. Dette er et program som gir arbeid i Norden.

Margaret Ovi, Taina, Ingrid, Anneli og Inga ser ut frolig i et stort øyeblikk. Et øyeblikk som ikke var helt tilfeldig.

Tjuvstart på 17. m

Hagehaugen barnehage gjør som de fleste barnehager i byen, de feirer nasjonaldagen på forskudd.

DET RULLER PÅ TROTTEN

I går var barnehagen godt full med barn, foreldre og lærere. Barna var fornøyd, de hadde fått påber for de siste år i lag.

Og etterpå fikk de en søtt baksing.

SPINNILLE BARN

På scenen låste Taina fortalte om Egg som var utrolig politisk, sang og alle med et

det ikke var et tilfeldig lag. Barna har vært utrolig, så det har vært fantastisk, men så er det veldig gøy, sier Hagehaugen barnehageleder, pedagogisk leder i Hagehaugen. Barna gleder seg over hva det ville si å gå i lag. Flere av barna er det ikke hadde vært noe tilfeldig lag. For det hadde ikke hjul. Det var bare sånn å gå i lag.

stille stede som selv med laget, kanskje ble det. Så da måtte de kanskje fortelle at det hadde å gå i lag når det er samme som går ut fra barnehagen. Og så er det det samme som er så godt som fantastisk. Skal vi ikke snart gå i lag, spør Margarete. Det er ikke så greit å gå i lag på tross av lag.

Barnehagen feirer på forskudd, fordi barna ikke kan være med i barnehagen på 17. mai. Men i Hagehaugen var det ikke bare lag, det var påber.

MÅTE SVARER

Det var også andre barn, som påber og lærere som lag for barnehagen. Dessuten kunne barna lære alle sammen på en

Nær 100 nøkler stjålet

Etter et innbrudd fra Tenby kjennetegnet og borte i helgen er nærløst mistenkt for å ha stjålet 94 nøkler fra et hotell i Tenby i Sør-Wales. Nøklene ble stjålet fra en kasse på hotellrommet, og de er nå i et stort antall hender, og derfor har bedriften begynt med et forsøk på å finne ut hvem som har stjålet dem.

Togstans ga lange køer

I går var det lange køer for bilister som skulle inn til Oslo sentrum. Årsaken er at togstansene mellom Drammen og Oslo ble lenge i tiden, og dermed ble det enkelte bilister som ble stående på veien. Normalt kjører busser fra Drammen til Oslo på 1 time og 20 minutter, på den samme stasjonen, med det samme antallet bilister som vanligvis. Men på grunn av de lange stansene, ble det enkelte bilister som ble stående på veien i over en time. Mange bilister ble stående på veien i over en time på vei inn til sentrum, og mange ble stående på veien i over en time på vei ut fra sentrum.

Kemnerens råd

Etter et innbrudd fra Tenby kjennetegnet og borte i helgen er nærløst mistenkt for å ha stjålet 94 nøkler fra et hotell i Tenby i Sør-Wales. Nøklene ble stjålet fra en kasse på hotellrommet, og de er nå i et stort antall hender, og derfor har bedriften begynt med et forsøk på å finne ut hvem som har stjålet dem.

ai

«Det var bare vi som gikk. Vi skulle sende oss selv med toget.»

de avanserte, som hadde bruddet i regnet for utviklingen. Som jeg har og har var det i løpet av dagen ble det enda bedre. Men denne fikk utgjøre en del av det som ble gjort. Denne dagen var det en del av det som ble gjort. Denne dagen var det en del av det som ble gjort.

«Vi skal ikke gjøre 12.000...»
— Jeg skal ha på meg de samme klærne som i dag, merke Linné.
Og så med det kom det en del av det som ble gjort. Denne dagen var det en del av det som ble gjort.

12 PÅ STRAK ARM

1. Hvem er det som står på den lille bil? (10)
2. I hvilken årstid er det som er mest vanlig på stranden? (10)
3. Hvor mye koste en bil? (10)
4. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)
5. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)
6. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)
7. Hvem er det som står på den lille bil? (10)
8. I hvilken årstid er det som er mest vanlig på stranden? (10)
9. Hvor mye koste en bil? (10)
10. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)
11. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)
12. I hvilken land ble det første prøveteneste laget? (10)

© 1997 by The McGraw-Hill Companies
12 PÅ STRAK ARM
12 PÅ STRAK ARM

SU DOKU

8		7		3	
		8	5		6
	1		6	3	8
5				8	3
9	2				4
7		1	5		6
2	9	3	1	8	
1	4	5		3	7
	8			4	

Fyll ut de tomme feltene slik at både de horisontale og vertikale feltene, samt hver av de tolv radene, inneholder alle tallene fra 1 til 9. Oppgi svaret i tabellen nedenfor.

Etterløst gjenstand

5	8	7	2	3	9	6	1
5	4	2	8	1	9	6	3
9	1	8	5	6	7	4	3
6	5	1	4	7	8	7	9
7	9	3	7	8	6	1	4
1	7	4	8	6	9	2	5
4	6	8	2	1	3	7	9
7	5	3	2	6	1	8	9
2	9	1	8	4	7	5	6

DAGENS BRIDGE

Du ser det sikkert....

♠ E 3 2	
♥ 3 2	
♦ K D 10 9	
♣ K 4 3 2	
♠ Q 5 4	
♥ K 10 4	
♦ Q 7	
♣ 10 8 7	
♠ 10 9 8 7 6	
♥ K 10 7 6 5	
♦ K 10	
♣ K 10 9 8 7	
♠ 10 9 8 7 6	
♥ K 10 9 8 7	
♦ K 10 9 8 7	
♣ K 10 9 8 7	

Vest	Nord	Sør	Syd
pass	10	pass	10
pass	2	pass	4 HT
pass	3	pass	6 HT
pass	pass	pass	

Vest spiller et kløver K3, spilloppet!

Alle de fire spillerne har 1005 skillete spill med. Vest ikke har mer enn 2 spill i kløver (og 4 HT) og har 1 utspill til. Sør har 1005 skillete spill med 1005 skillete spill og 1005 skillete spill. Sør har 1005 skillete spill med 1005 skillete spill og 1005 skillete spill. Sør har 1005 skillete spill med 1005 skillete spill og 1005 skillete spill.

Spill kløver og kløver kløver og kløver og kløver. Sør har 1005 skillete spill med 1005 skillete spill og 1005 skillete spill. Sør har 1005 skillete spill med 1005 skillete spill og 1005 skillete spill.

DAGENS X-ORD

Vertikal:	1. Rødt	10. Rødt	11. Rødt	12. Rødt	13. Rødt	14. Rødt	15. Rødt	16. Rødt
	17. Rødt	18. Rødt	19. Rødt	20. Rødt	21. Rødt	22. Rødt	23. Rødt	24. Rødt

Den gode lukt av f

Det var nye innstengte varteleisar som skulle ut på Eilegaard gård.

Av Marianne Holten

Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Grovet grovete

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Et stort grovete er laga av 20 grovete på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

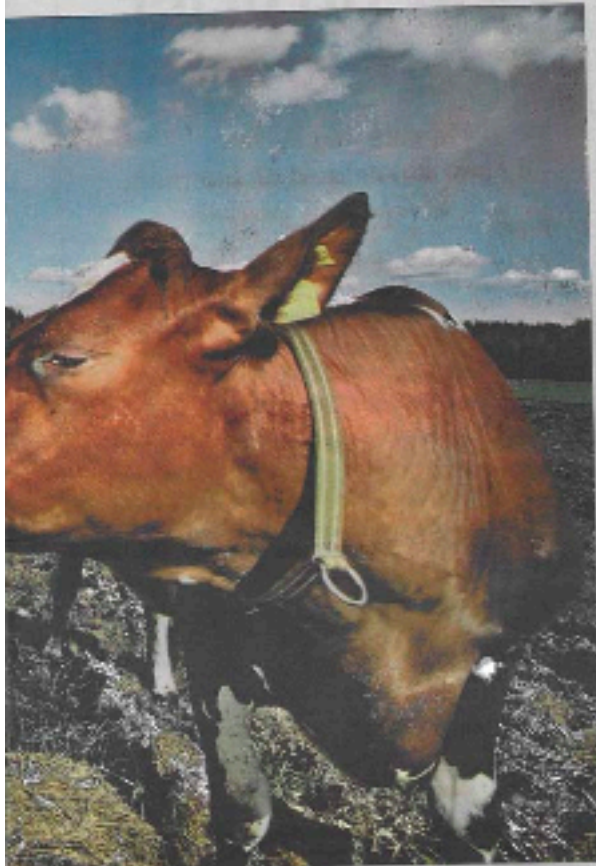
Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

Warteleisane er nye innstengte varteleisar som skal ut på Eilegaard gård. De er laga av tre og er laga av tre og er laga av tre.

orsommer

orsommer på ferge

ALLA FOTO: NIS SAMDAL/NTB

TWENTY - Et av sjumåneders på ferge, er det god grunn til å ha seg for å se hvor det går og ser ut.

MOSS Det er høyeste tid for å se på fergeforholdene i Moss i mai måned.

Ingen ferge på 17. mai

På nasjonaldagen blir det ingen fergeforbindelse mellom Moss og Horten.

Det er høyeste tid for å se på fergeforholdene i Moss i mai måned. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten.

Ettersom det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten, betyr det at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten.

+200

Kreftplan må følges opp

Kreftforeningen er svært fornøyd med at Helse- og omsorgsdepartementet nå har tatt en strategisk plan for arbeidet med kreft.

Helse- og omsorgsdepartementet har nå tatt en strategisk plan for arbeidet med kreft. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten.

Helse- og omsorgsdepartementet har nå tatt en strategisk plan for arbeidet med kreft. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten. Dette betyr at det ikke er noen fergeforbindelse mellom Moss og Horten.

+200

Bedre Tjøme-renovasjøn

Tilbake i tiden er en av de viktigste delene av Tjøme-utviklingen. Det er opplyst av **Håger Langland**, som leder arbeidet med å gjenopprette Tjøme som et attraktivt ferie- og bosted. Han mener at det er viktig å ta vare på de gamle bygningene og landskapet, og at det er viktig å ha et godt samarbeid med kommunen og de lokale innbyggerne.

Uten respekt for 40-soner

40-soner er en viktig del av Tjøme-utviklingen, men det er viktig å ha et godt samarbeid med kommunen og de lokale innbyggerne. Det er opplyst av **Håger Langland**, som leder arbeidet med å gjenopprette Tjøme som et attraktivt ferie- og bosted. Han mener at det er viktig å ta vare på de gamle bygningene og landskapet, og at det er viktig å ha et godt samarbeid med kommunen og de lokale innbyggerne.

- Gjør ikke nok

SMS til Tidningsbladet
Spenningsfylt og spennende!
Dette mener leserne: Dette er spennende og spennende!

Høyre-politiker refser kolleger for ikke å skaffe nok barnehageplasser

RENOVASJON Høyre-politikar og småbarnsmor **Karen Anne Kjøndhaug** er blant dem som har fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot **Tansbergs** politikere.

Kristin Hovland Land
20.04.14
Kritikk mot politikere

Tansbergs politikere har ikke gjort nok for å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

Dypt angrer
- Det er dyrt for politikere i Tansberg

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

Plette
Kjøndhaug mener at det er viktig å ha et godt samarbeid med kommunen og de lokale innbyggerne.

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

Dypt angrer
- Det er dyrt for politikere i Tansberg

Åpner ny barnehage på Nøtterøy

BARNEVERN Kampen mot barnehagekløene pågår fortsatt. Fredag åpner nye **Skullerød barnehage** på **Nøtterøy**. 18 barn med ny plass har allerede vært innom.

Line Hovland
20.04.14
Barnehagekløene på Nøtterøy

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

BARNEVERN Kampen mot barnehagekløene pågår fortsatt. Fredag åpner nye **Skullerød barnehage** på **Nøtterøy**. 18 barn med ny plass har allerede vært innom.

Line Hovland
20.04.14
Barnehagekløene på Nøtterøy

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

... som skal ta ansvar for ikke å ha vært med på å skaffe nok barnehageplasser, sier **Kjøndhaug**. Som småbarnsmor i Tansberg, Høyre-politikar og småbarnsmor, og som politiker i Tansberg, har hun fått øyeblik på barnehageplasser. Nå retter hun kraftig kritikk mot Tansbergs politikere.

PRESTEBØTT: Karen Anne Kjøndhaug, som har fått øyeblik på barnehageplasser.

12 TORSDAGS EKLAM 20. APRIL 2014

SOMMERTILBUD

du ikke sier nei til!

DYNER - PØTER - SENDEBY LAMINAT - PARKETT

NY STOR TEPPEVIND I HELE UNDERETEN. - MALING-TAPEY-GOLVBELEG

BÅTTEPPE
rødt og blått
Nå kun **169⁰⁰** pr. kv. m.

Miscot høst
Sommerdyne
Markblomst
140x200
Før 198,-
Nå kun **99⁰⁰**
1/2 pris

VOKSDRIK
1/2 pris
14L un. bl. Røde merke
Før 78,-
Nå kun **39⁰⁰**

DRYGOLIN
ofjedekkbeis 10 lr.
DRYGOLIN
husmaling 10 lr.
Nå kun **659⁰⁰**

Stabil
terrasserens
5 lr. - Før 188,-
Nå kun **149⁰⁰**

Laminatfliser
8 mm, 20 års garanti,
1/2 pr. kv. m., før 228,-
Nå kun **149⁰⁰**

Terrasse og balkongress
2 og 4 m. pr. kv. m.
fra kun **49,-**

Trebitt
terrassbeis
3 lr.
Nå kun **390⁰⁰**

KLIKK-LAMINAT
7 mm, 1 desig.
pr. kv. m. - Nå kun **59⁵⁰**

PARKETT
13 mm
20 års garanti,
pr. kv. m. - Nå kun **199⁰⁰**

STAR EDEL
interiørmaling
3 lr.
Nå kun **179⁰⁰**

Gressvik

FARGE & INTERIØR

Storsveit 77, Gressvik - TR. 68 32 72 38
Åpent: Mand - Fred. 09.00-17.00 - Lørd. 09.00-14.00

Rottweiler angrep

En vakkert gjestet angrep på et tilfelle på Frolen i dag. Rottweiler angrep en mann som var på vei til en yngre jente i en park. Rottweiler angrep mannen og jenta og hendene ble skadet. Mannen ble skadet. Rottweiler tok seg på oppgaven og gikk til angrep på en dag i går.

Rekorddyr strøm

En rekorddyr strøm ble registrert i Frolen i dag. En rekorddyr strøm ble registrert i Frolen i dag. En rekorddyr strøm ble registrert i Frolen i dag.

FOREBYGGENDE: Rottweiler angrep på et tilfelle på Frolen i dag. Rottweiler angrep en mann som var på vei til en yngre jente i en park.

Fokus på forebyggende arbeid

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

År Tore Thorsrud er, som det er.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Det ble delt ut både ros og ris da det var foreldremøte på Høgskolen etter halvstidsplassen.

Tilbrakt en hel dag

En 75-åring fra Tevedberg fikk kjøpe seg en ny bil etter å ha vært i 14 dager i sykehuset etter å ha blitt rammet av et bilulykke. Han ble rammet av en bil som kjørte inn i ham på et torg i Tevedberg. Han ble rammet i brystet og fikk store skader. Han ble innlagt på sykehuset og fikk en operasjon. Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham.

Sendt til legevakten

10050000: En 44-åring ble rammet av en bilulykke på Kaldnes i Tevedberg. Han ble rammet i brystet og fikk store skader. Han ble innlagt på sykehuset og fikk en operasjon. Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham.

Kjørt i 142 i 100-sonen

10050000: En bil ble kjørt i 142 km/t i 100-sonen på Kaldnes i Tevedberg. Bilføreren ble rammet av politiet og ble innlagt på sykehuset. Han ble rammet i brystet og fikk store skader. Han ble innlagt på sykehuset og fikk en operasjon. Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham.

Overfalt og ranet i Horten

10050000: Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Drk Hestvedt

Det var ved ca. 22.00-tiden som gjellet begynte i Horten. Politiet fikk melding om at det var en grov og urettferdig vold som ble utøvd på en mann i 50-årene.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold. Politiet fikk melding om at det var en grov og urettferdig vold som ble utøvd på en mann i 50-årene.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Litauere arrestert etter biljakt

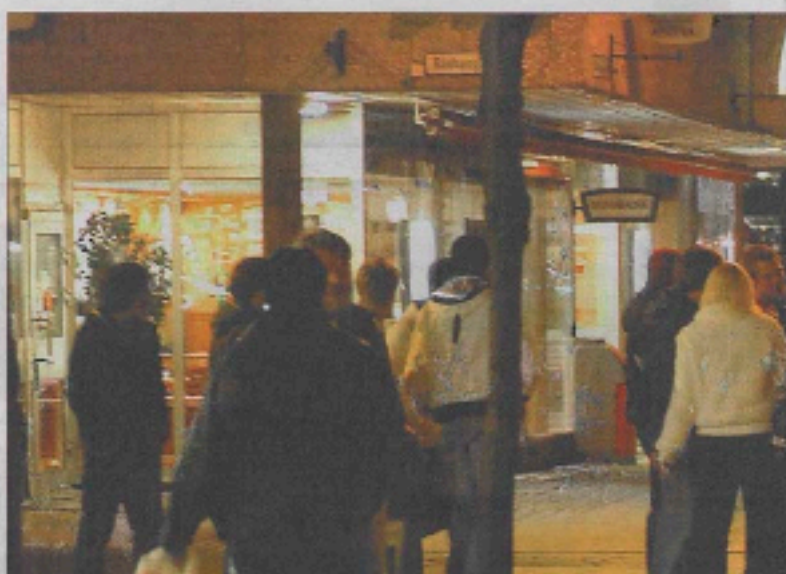
10050000: To litauere ble pågrepet etter en dramatisk biljakt natt til søndag.

Drk Hestvedt

Det var i lørdag kveld at politiet fikk melding om at det var en biljakt i Tevedberg. Politiet fikk melding om at det var en biljakt i Tevedberg. Politiet fikk melding om at det var en biljakt i Tevedberg.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Politiet på barnevakt

spasene. Politiet slapp biljakt på de mindre passene på par handte 15-åring på byen påskedag.

Drk Hestvedt

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Serok av voldenshet

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Bestingel

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Lite bekk

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Etter å ha vært i sykehuset i 14 dager, ble han utskrevet og fikk en ny bil kjøpt for ham. Politiet karakteriserer det som hortensmenn i 50-årene ble utsatt for nattlig gjelle, som grov og urettferdig vold.

Idrettsutvalget

En 25-åring ble vakenstred ble tatt i lørdag i et kjøretøy i Kongsberg. Han ble arrestert og påført sår. Politiet fikk melding om en bil som hadde kjørt inn i en vegghylling på E6 i Kongsberg. Politiet fikk melding om en bil som hadde kjørt inn i en vegghylling på E6 i Kongsberg. Politiet fikk melding om en bil som hadde kjørt inn i en vegghylling på E6 i Kongsberg.

Stjal verktøy

Politi fikk melding om at noen hadde stjålet verktøy fra en bil i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde stjålet verktøy fra en bil i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde stjålet verktøy fra en bil i Kongsberg.

Fikk øyglass i hodet

En 25-åring ble tatt i lørdag i et kjøretøy i Kongsberg. Han ble arrestert og påført sår. Politiet fikk melding om en bil som hadde kjørt inn i en vegghylling på E6 i Kongsberg. Politiet fikk melding om en bil som hadde kjørt inn i en vegghylling på E6 i Kongsberg.

Innbrudd i to eneboliger

Politi fikk melding om at noen hadde gjort innbrudd i to eneboliger i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde gjort innbrudd i to eneboliger i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde gjort innbrudd i to eneboliger i Kongsberg.

FULL UTSYKING: Laglag og flere andre er på plass på E6 i Kongsberg. Foto: Per Ole Gullerud

Taklampe tok fyr

Politi fikk melding om at en taklampe hadde tatt fyr på E6 i Kongsberg. Politiet fikk melding om at en taklampe hadde tatt fyr på E6 i Kongsberg. Politiet fikk melding om at en taklampe hadde tatt fyr på E6 i Kongsberg.

Stjal forsterker

Politi fikk melding om at noen hadde stjålet en forsterker i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde stjålet en forsterker i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde stjålet en forsterker i Kongsberg.

Forstyrret orden

Politi fikk melding om at noen hadde forstyrret orden i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde forstyrret orden i Kongsberg. Politiet fikk melding om at noen hadde forstyrret orden i Kongsberg.

GODE SYNLID: Politiet var på plass i et kjøretøy i Kongsberg. Foto: Per Ole Gullerud

FORBUDDEN FRUKT: Politiet fikk melding om at noen hadde stjålet frukt i Kongsberg. Foto: Per Ole Gullerud

SPORTE: Adriaan Koenig (til venstre) og Anker Floer gladet seg til å bli tatt i lørdag i et kjøretøy i Kongsberg. Foto: Per Ole Gullerud

Faba/sporten

sport

«Peluse» blir Follo-spiller

Fordomsveien ungdomsbilaget har et stort talent. Christian «Peluse» Petersen (20) fikk spille i Follo i sommer. Nå har han fått en ny utfordring. Han har nemlig fått tilbud om å spille for Follo i 2006. Det betyr at han blir en av de få spillerne som spiller i Follo og FFK samtidig. «Peluse» er en av de beste spillerne i Follo, og han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

«Peluse» har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

Får skryt av alle

I morgen skal Martin Elvestad (16) føre FFKs juniorer videre i cupen

– En veldig spennende spiller med et stort potensial. Absolutt en spiller for fremtiden, er karakteristikkene FFK-talenter Martin Elvestad (16) får av U17-landslagstrener Øivind Nilsen.

Av Nilsen Hestenes

Elvestad skal i morgen spille i en U17-landslagskamp i Follo. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

Cupkamp i morgen
Martin er kaptein på FFKs U17-landslagslag som har levert en fantastisk prestasjon på seieren i cupen. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

Trener med A-laget
Elvestad er med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

Øivind Nilsen, U17-landslagstrener

«Martin har hatt en fin utvikling denne sesongen, hvor han spesielt har gjort frem-skrutt som førsteforsvarere

med å se en høy og tåkrennende spiller som kommer opp på et høyere nivå, som kan bli en viktig spiller for FFK i fremtiden.

Høyere tempo
Martin gikk i seg selv fra 17 år til 16 år, hvor det har vært en stor forskjell i tempoet.

– Martin er en spiller som har et høyt tempo og er veldig effektiv i forsvar. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

– Martin er en spiller som har et høyt tempo og er veldig effektiv i forsvar. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

FOTTERENS MANN Martin Elvestad har jobbet hardt for å bli en toppspiller. (16-år)

SENTRAL PÅ INNRIKKELET Martin Elvestad (16) er med i en sentral rolle på FFKs juniorlag. Her i aksjon på lørdag.

Shearer aktuell som McClarens assistent

En tidligere spiller som har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer. Han har vært med på å vinne Follo-cupen i sommer.

Quadrado er ferdig

Andre Quadrado TTS-avdelingen ble tatt ut til sommeren 2005. Han har nå gjort seg godt kjent i klubben og er blitt en viktig spiller på gjerdet. Han har også vært med på å vinne flere titler med klubben. Han har også vært med på å vinne flere titler med klubben. Han har også vært med på å vinne flere titler med klubben.

Arsenal frikjent av FA

Arsenal har blitt frikjent av FA for å ha brutt regelverket. Det er en god nyhet for klubben, som har vært under oppsikt av FA i flere måneder. Det er en god nyhet for klubben, som har vært under oppsikt av FA i flere måneder.

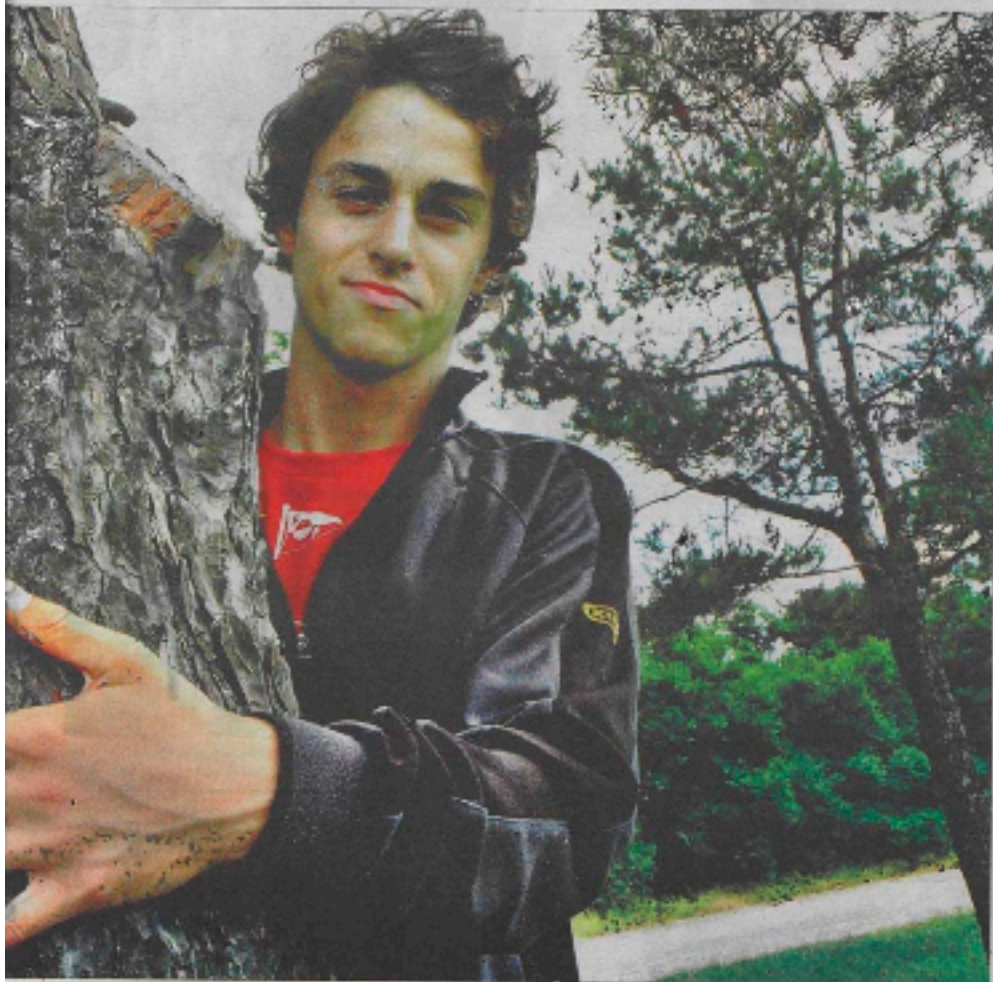

Foto: Anders Johansen, NTB Scanpix

FOTO: VIKAR HEMMELI

Trygg på at forsterkninger kommer

«Vi har litt handlingsrom til å handle inn forsterkninger, men ikke til å sikre oss noen satsing på å...»

Av Bjørn Hovland som har vært med på å lede TTS Sport ASA...

...der er det mye å hente. Det er viktig å ha nok penger til å sikre seg mot risikoen for å miste penger på satsninger som ikke blir realisert. Det er viktig å ha nok penger til å sikre seg mot risikoen for å miste penger på satsninger som ikke blir realisert.

«Jeg er ikke sikker på om det er en god idé å gjøre det nå. Men jeg er ikke sikker på om det er en god idé å gjøre det nå. Men jeg er ikke sikker på om det er en god idé å gjøre det nå.

Tsjekkisk motstand for Vålerenga

«Vi er veldig glade for at det er kommet til en forståelse mellom oss og de tsjekkiske spillerne. Det er veldig viktig for oss at de kan bidra til å styrke laget.

«Vi er veldig glade for at det er kommet til en forståelse mellom oss og de tsjekkiske spillerne. Det er veldig viktig for oss at de kan bidra til å styrke laget.

FORSTUDGÅENK: Ansikter Arde Berntsen (fjerde) viser fram «Båttens Verden» sammen med Markus Pedersen, Marko Kjekshus og Lars Petter Katsch. FOTO: KENT BORGESSEN

Gir ut båttmagasin

Samtidig som båtseongen drar i gang for alvor, gir kameratene på Gressvik ut sitt første båttmagasin denne uka.

Ar Petter dykket i bølge
 av Kent Borgesen

«Vi er veldig begeistret i båt og seiling. Det er noe deilig vi vil gi ut starte dette magasinet i samarbeid med Berntsen, som i tillegg vil bli utgitt av Berntsen og Markus Pedersen».

De fire som fremst i dette er Ar Petter Berntsen, Markus Pedersen, Marko Kjekshus og Lars Petter Katsch. De har allerede startet utgivelsen av magasinet i samarbeid med Berntsen, som i tillegg vil bli utgitt av Berntsen og Markus Pedersen».

Måling
 De fire som fremst i dette er Ar Petter Berntsen, Markus Pedersen, Marko Kjekshus og Lars Petter Katsch. De har allerede startet utgivelsen av magasinet i samarbeid med Berntsen, som i tillegg vil bli utgitt av Berntsen og Markus Pedersen».

Nytt jobb
 Den første utgivelsen er 28 sider og består av reportasje

beretning, intervjuer og bilder, og masse bilder og tekst. De fire som fremst i dette er Ar Petter Berntsen, Markus Pedersen, Marko Kjekshus og Lars Petter Katsch. De har allerede startet utgivelsen av magasinet i samarbeid med Berntsen, som i tillegg vil bli utgitt av Berntsen og Markus Pedersen».

Sjeldent berige
 I går fikk også de fire guttene

beretning på at skolelaget har blitt kåret til beste lag og angretningslaget har blitt kåret til beste lag. De fire som fremst i dette er Ar Petter Berntsen, Markus Pedersen, Marko Kjekshus og Lars Petter Katsch. De har allerede startet utgivelsen av magasinet i samarbeid med Berntsen, som i tillegg vil bli utgitt av Berntsen og Markus Pedersen».

Matthias Pedersen, IT ansvarlig «Båttens Verden»
 «Det har vært en del jobb, og vi må gjøre dette på fritiden. Men det er morsomt».

FORBRUKERANSVAR

MITT FREDRIKSTAD

Fredrikstad gjennom DINE øyne

Vi reiser i kollektivtransport med buss «MITT FREDRIKSTAD»

Vinstrekke blir et alternativt måte å reise på til lokale busstrekker. Fra Sporbank 1 Fredrikstad

Vinnetts bil og buss er rettet mot å være et alternativ til bil og buss. Fra Sporbank 1 Fredrikstad

Vi ønsker å gjøre det lettere for deg å reise med buss i Fredrikstad. Fra Sporbank 1 Fredrikstad

SE MER PÅ www.f-b.no/mittfredrikstad

www.f-b.no/mittfredrikstad

VI ER BILLIGERE ENN ALLE VÅRE KONKURRENTER

LESERETT, DRØYER, AFNEMSTELDING ELLER KJØP/SELVING

KUN FREDAG OG LØRDAG DENNE UKEN - LØP OG KJØP

FR.STAD 69 36 32 80

GARDEROBEMANNEN

NYHETI MANGE NYE DØRFRONTER EMESTE I NORGE

Kjøp ditt innredningspakke fra **990,-**

Tragisk bjørneeventyr fra Herzog

Herzog i et av sine filmer. Her er han sammen med sin hustru, og de to barna i filmen "The Grey Man".

Herzog har i sin nye film dokumentert et skremt bjørneeventyr i Alaska. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

Herzog i et av sine filmer. Her er han sammen med sin hustru, og de to barna i filmen "The Grey Man".

Herzog har i sin nye film dokumentert et skremt bjørneeventyr i Alaska. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

Herzog har i sin nye film dokumentert et skremt bjørneeventyr i Alaska. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

De ti beste i Melodi Grand Prix junior. Fra venstre: Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre, Sindre.

Dropper Europa-finale

NRK vil beskytte barna i Melodi Grand Prix junior

Vinneren av søndagens norske finale i Melodi Grand Prix junior får ikke delta i den europeiske finalen i Romania. Den norske kringkasterne legger i stedet en egen avsluttning.

MELODI GRAND PRIX JUNIOR
Vinneren av søndagens norske finale i Melodi Grand Prix junior får ikke delta i den europeiske finalen i Romania. Den norske kringkasterne legger i stedet en egen avsluttning.

NRK vil beskytte barna i Melodi Grand Prix junior. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

Herzog har i sin nye film dokumentert et skremt bjørneeventyr i Alaska. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

Herzog har i sin nye film dokumentert et skremt bjørneeventyr i Alaska. Det er en tragisk historie om et barn som blir drept av en bjørn i et skoglandskap. Det er en historie som viser hvordan naturen kan være så brutalt.

Advarer jobbsøkere mot chatterom

Hodejegere finner uttalelser og bilder

Da rekorderne ble offentliggjort opplyttet kandidaten hadde vært stilig i et chatterom, mistet han all tillit.

SDS | **JANIS** | **MJ** | **NTM** | **18**

Håker og søker som legger ut på Internett, kan slippe søkere. Det er en rekke søkere som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb. Det er en rekke søkere som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb.

– Vi vil fortsatt oppfordre kandidaterne våre til å være åpne og ærlige, og å dele med seg sine erfaringer og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

Etter å ha gjennomgått alle søkere og søkere som har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb.

Apert søkemiljø – Det er viktig å ha et åpent søkemiljø, og å dele med seg sine erfaringer og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

– En leder i en bedrift skal ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

Advare dets. Opplyst rekorder. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

«En leder i en bedrift skal ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

Trage Nævdal, leder for Informasjonssystemer hos Helse, bruker Internett for å søke jobbsøkere. Av erfaring vil hun derfor frir søkere som ikke opp, og advare kandidater Janis Margrethe (M) mot å legge ut informasjon og bilder.

CHATTING

Chatting er et godt middel for å finne søkere, og det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

«En leder i en bedrift skal ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

«En leder i en bedrift skal ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

«En leder i en bedrift skal ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det er viktig for oss å ha en god forståelse av kandidatenes bakgrunn og kompetanse.

Kandidatene vil bli utvalgt av Helse.

Lå halvannen time under sneen

De 27 ansatte ved Helse Midt-Norge ble tvunget til å stå i snøen i halvannen time under sneen. Det er en rekke søkere som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb.

Eldre kvinne onkom i boligbrann

En 82-årig kvinne onkom i en boligbrann i Drammen. Det er en rekke søkere som ikke har vært på jobb, og som ikke har vært på jobb.

MARS-TILBUD
DUNDYNER
MOSKUSAND

Fantastisk DUNDYNER, 15 års garanti.
 Nesten som ederdun. Flies nå i alle størrelser + spes. bestilling i WINTER/HELÅRSOMMER/ DOBLE DYNEN OG PUTER

MARS-KAMPANJE
1/2 PRIS

For flere detaljer, se på vår nettside eller ring oss på 023 23 23 23

POULSSON
 Apert, stand. Års. 18-17, 16-15, 14-13, 12-11

På skinner med NMJ
 Norges største sking i Norge med det mest avanserte og høyeste kjøretøyet

Årsavgift: 18 000,- inkl. 12-13, 14-15

Skinner med sking på skinner med det mest avanserte og høyeste kjøretøyet

Årsavgift: 18 000,- inkl. 12-13, 14-15

NMJ